

YTK TOIMINTAKERTOMUS 2009

Jakelu:

Aalto-yliopisto, Teknillinen korkeakoulu
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus (YTK)
PL 12200
00076 AALTO
09 47024097
FAX 09 4702 4071
sähköposti: ytk-tilaus@tkk.fi
<http://ytk.tkk.fi>

Kansikuva Satu Karppinen
Taitto Satu Karppinen

ISBN 978-952-60-3539-0
verkko ISBN 978-952-60-3540-6
<http://lib.tkk.fi/Reports/2010/isbn9789526035406.pdf>
ISSN 1455-7754

Yliopistopaino Oy
Espoo 2010

Sisällysluettelo

1	YLEISKATSAUS	7
1.1	Johdanto	7
1.1.1	Yhteiskunnallinen vuorovaikutus	9
1.1.2	Kansainvälinen toiminta	10
1.2	Henkilöstö ja virat	10
1.3	Talous	11
1.4	Tilat	12
1.5	Laatutyö hallinnossa	12
2	TUTKIMUS JA SEN YHTEISKUNNALLINEN VUOROVAIKUTUS	15
2.1	Yleistä	15
2.2	Tutkimus painoaloittain	18
2.2.1	Kestävä yhdyskuntarakenne	21
2.2.2	Kaupunkitila ja asuminen	25
2.2.3	Paikkakokemus ja osallistuvan suunnittelun menetöt	29
2.2.4	Euroopan suurkaupungit ja alueet	31
2.2.5	Kumppanuudet ja konfliktit	34
2.2.6	Arviointitutkimus	36
2.3	Tieteellinen julkaisutoiminta	38
2.3.1	Artikkelit ulkomaisissa huippu- ja referee-aikakauslehdissä	40
2.3.2	Artikkelit ulkomaisissa kokoomateoksissa	40
2.3.3	Esitelmät ja artikkelit ulkomaisissa konferenssijulkaisuissa	41
2.3.4	Julkaisemattomat esitelmät ja posterit kansainvälisissä konferensseissa	41
2.3.5	Muut ulkomaiset tieteelliset julkaisut	46
2.3.6	Artikkelit kotimaisissa huippu- ja referee-aikakauslehdissä	46
2.3.7	Artikkelit kotimaisissa kokoomateoksissa	47

2.3.8	Julkaisemattomat esitelmät ja posterit kotimaisissa konferensseissa	49
2.3.9	Julkaisut YTK:n sarjoissa	57
2.3.9.1	Sarja A – jatko-opinnäytetyöt: väitöskirjat ja lisensiaattityöt	57
2.3.9.2	Sarja B – loppuraportteja, konferenssijulkaisuja ja kokoomajulkaisuja	57
2.3.9.3	Sarja C – työpapereita, väliraportteja, koulutustilaisuuksien raportteja	57
2.3.10	Muut kotimaiset tieteelliset julkaisut	58
2.4	Muu tieteellinen toiminta	60
2.4.1	Tutkijoiden ja kouluttajien työskentely ulkomailla	61
2.4.2	Ulkomaiset vieraat	62
2.4.3	YTK:n järjestämät kansainväliset kokoukset	65
2.4.3.1	Kestävä yhdyskuntarakenne ja elinympäristö	65
2.4.3.2	Muut kokoukset	66
2.4.4	Vastuutehtävät muiden järjestämissä kansainvälisissä kokouksissa	66
2.4.4.1	Kokouksen järjestelytoimikunnan puheenjohtaja- ja sihteeri tehtävät sekä jäsenyydet	66
2.4.4.2	Session puheenjohtajuudet	67
2.4.5	Muu tieteellinen toiminta	68
2.4.5.1	Tieteellisten seurojen johtotehtävät	68
2.4.5.2	Kansainväliset luottamustehtävät	69
2.4.5.3	Tieteellisten lehtien ja kirjojen toimittajatehtävät	70
2.4.5.4	Tieteellisten lehtien ja kirjojen toimitusneuvoston jäsenyydet	70
2.4.5.5	Väitöskirjan esitarkastustehtävät ja vastaväittäjätehtävät	71
2.4.5.6	Tunnustuspalkinnot	71
2.4.5.7	Tietopalvelut tutkimuksessa	72

2.5	Muu yhteiskunnallinen toiminta	74
2.5.1	Ei-tieteelliset asiantuntijatehtävät	74
2.5.2	Järjestötehtävät	76
2.5.3	Tieteenalaan liittyvät julkiset esiintymiset ja yleistajuiset esitelmät	76
2.6	Laatutyö tutkimuksessa	80
3	KOULUTUS JA SEN YHTEISKUNNALLINEN VUOROVAIKUTUS	83
3.1	Yleistä	83
3.2	Täydennyskoulutus	84
3.2.1	Yhdyskuntasuunnittelun asiantuntijaohjelma, Pitkä kurssi	86
3.2.2	MOPO-kurssit	86
3.2.3	TUPO – tutkimuspohjaiset lyhytkurssit	87
3.2.4	Oppisopimustyyppinen koulutus	88
3.2.5	Muu täydennyskoulutustoiminta, tilauskurssit ym.	88
3.3	Perusopintotaso	89
3.3.1	YTK/IFHP Urban Planning and Design Summer School	90
3.3.2	Helsinki Summer School	90
3.3.3	Perusopinnot ja -tutkinnot	91
3.4	Jatko-opintotaso	92
3.4.1	Tutkijakoulut	92
3.4.2	Jatkokoulutuskurssit	93
3.4.3	Jatko-opinnot ja -tutkinnot	94
3.5	Sisäinen koulutus	95
3.6	Tietopalvelut koulutuksessa	97
3.7	Muu yhteiskunnallinen vuorovaikutus	98
3.7.1	Seminaarit	98
3.7.2	Laiturin debatti	98
3.8	Laatutyö koulutuksessa	99

1 Yleiskatsaus

1.1. Johdanto

Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus YTK on Teknillisen korkeakoulun vuonna 1968 perustettu erillislaitos, joka harjoittaa yhdyskuntasuunnitteluun sekä kaupunkitutkimukseen liittyvää monitieteistä tutkimusta ja alan jatko- ja täydennyskoulutusta. YTK:n rooli on valtakunnallinen, ja se toimii yhteistyössä yhdyskuntasuunnittelua ja kaupunkitutkimusta harjoittavien yliopistojen laitosten kanssa. Laitoksen toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta. Laitoksen toimintaa johtaa professori Raine Mäntysalo. Laitoksella on tutkimus- ja koulutuspäälliköt. Vuonna 2009 koulutuspäällikkönä toimi Hanna Mattila ja vs. tutkimuspäällikkönä Lasse Peltonen.

Päättäneelle vuodelle erityistä leimaa antoivat kevätpuolella tutkimuksen arviointiprosessi ja syksyllä muutto, uuden alue- ja yhdyskuntasuunnittelun oppisopimustyyppisen koulutusmuodon käynnistäminen sekä tiivistyvä Aalto-yliopisto-valmistelu. YTK oli mukana myös TKK:n sisäisessä auditoinnissa.

Kesällä 2009 YTK otti käyttöön TKK:n www-sivujen sisällönhallintajärjestelmän, joka mahdollistaa hajautetun verkkosivujen päivityksen. Samassa yhteydessä uudistettiin sekä sivujen visuaalinen ilme, rakenne että sisältö. YTK:n organisoituminen kuuteen painoalaan otettiin verkkosivujen rakenteen yhdeksi lähtökohdaksi.

YTK:n johtokunta kokoontui neljä kertaa. Johtokunnan kokoonpano vuonna 2009 oli seuraava: Puheenjohtajana toimi vararehtori Kalevi Ekman. Varsinaisina jäseninä toimivat:

- tutkija Timo Heikkinen,
- professori Helka-Liisa Hentilä,
- professori Janne Hukkinen,
- professori Marja Järvelä,
- professori Pekka Korvenmaa,
- professori Mauno Kosonen,
- professori Kimmo Lapintie,
- professori Tapio Luttinen,
- professori Terttu Pakarinen ja
- professori Arvo Vitikainen.

Pysyvinä asiantuntijoina toimivat:

- professori Harri Andersson,
- suunnittelupäällikkö Sakari Grönlund,
- tietopalvelujohtaja Irma Karjalainen,
- aluekehitysjohtaja Veijo Kavonius,
- kaupunkisuunnittelujohtaja Jukka Kullberg,
- tutkimusprofessori Markus Laine,
- johtaja Riitta Murto-Laitinen,
- johtaja Seija Vanhanen ja
- rakennusneuvos Matti Vatiilo.

Vuoden päättyessä Insinööritieteiden ja arkkitehtuurin tiedekunnan dekaani Petri Varsta kutsui nykyisen johtokunnan jatkamaan vielä vuoden 2010. Muussa tapauksessa johtokunnan toimikausi olisi päättynyt vuoden 2009

lopussa. Samalla dekaani myönsi Ekmanille pyynnöstä eron johtokunnan puheenjohtajuudesta ja jäsenyydestä ja kutsui uudeksi puheenjohtajaksi Luttisen sekä uudeksi jäseneksi professori Raimo Lovion Helsingin kaup-pakorkeakoulusta. Näin YTK:n johtokunnassa on vuonna 2010 edustus kaikista Aalto-yliopiston muodostavista korkeakouluista, kun jäsenenä on entuudestaan Korvenmaa Taideteollisesta korkeakoulusta.

Toimintakertomus jakautuu tutkimuksen (luku 2) ja koulutuksen (luku 3) päälukuihin. Kumpaankin sisällytetään myös yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ulottuvuus. Kunkin alaluvun yhteydessä arvioidaan toimintaa suhteessa toimintasuunnitelmassa 2009 asetettuihin päättynyttä vuotta koskeviin tavoitteisiin.

1.1.1 Yhteiskunnallinen vuorovaikutus

Yhteiskunnallinen vuorovaikutus toteutuu YTK:n toiminnassa pääasiassa seuraavien kanavien kautta:

1. Yhdyskuntasuunnittelijoiden täydennyskoulutus. YTK:n sitoutuminen täydennyskoulutus-toimintaan on edelleen voimakasta ja koulutustarjonta on monipuolistunut (ks. luku 3). Erityisesti oppisopimustyyppisen koulutuksen käynnistäminen on merkittävä laajennus koulutustarjonnassamme.
2. YTK:n ja sen tutkijoiden ja kouluttajien asiantuntija- ja järjestötehtävät, tapahtumien järjestäminen, keskustelualoitteet ja muut interventiot yhteiskunnalliseen, hallinnolliseen ja aluekehitykseen.
3. Yhteiskunnallisesti ja alueellisesti relevantit tutkimusteemat ja -hankkeet, joissa on kumppaneina ja hyödynsaajina julkisen sektorin ja elinkeinoelämän toimijoita. Suurimmalta osin YTK:n tutkimustoimintaa rahoittavat tahot (TEKES, valtio ja kunnat, yritykset, EU:n rakennerahastot, ks. luku 1.3) joiden intresseissä ovat tutkimukseen pohjaavat käytännölliset sovellukset, selvitykset ja kehittämistoimet. YTK:ssa tutkimuksen käytännöllisen sovellettavuuden ja toisaalta akateemisuuden välillä ei kuitenkaan nähdä ristiriitaa, vaan tutkimuksen puhuttelevuuden käytännön suunnitteluyön kannalta nähdään sisältyvän yhdyskuntasuunnittelun tutkimuksen

ja teoreettisen kehittämistarpeen ytimeen. Kuluneena vuonna tätä lähestymistapaa tutkimukseen työstettiin edelleen tutkimuksen arviointiprosessissa professori Alessandro Balduccin avustuksella mm. käsittein 'engaged scholarship' ja 'research reflecting with practice'.

1.1.2 Kansainvälinen toiminta

YTK:n kansainvälinen toiminta koostuu moninaisista tutkimus- ja koulutustoimista, jotka raportoidaan toimintakertomuksen eri kohdissa:

- Kansainväliset tutkimus- ja kehittämishankkeet sekä tutkijaverkostot, joissa YTK on mukana (eritelty painoaloittain luvussa 2.2)
- Tieteellinen julkaisu-toiminta alan ulkomaisissa lehdissä ja teoksissa (luvut 2.3.–2.3.5)
- Luottamus- ja johtotehtävät kansainvälisissä tieteellisissä seuroissa ja järjestöissä, toimittajatehtävät ja toimitusneuvostojen jäsenyydet tieteellisissä lehdissä ja teoksissa sekä ulkomaisille yliopistoille tehdyt tieteelliset asiantuntijatehtävät (virantäyttölausunnot, esitarkastaja- ja vastaväittäjätehtävät ym.) (luvut 2.4.5.1–2.4.5.6)
- Tutkijavaihto – YTK-laisten työskentely ulkomailla, tutkijavieraiden vastaanotto sekä ulkomaisten jatko-opiskelijoiden opintojen ohjaus (luvut 2.4.1–2.4.2, 3.4.3)
- YTK:n järjestämät kansainväliset kokoukset sekä YTK-laisten vastuutehtävät muiden järjestämässä kansainvälisissä kokouksissa (luvut 2.4.3–2.4.4)
- Kansainväliset kurssit, joissa YTK on järjestäjänä tai yhteistyökumppanina (luvut 3.3.1–3.3.3).

1.2 Henkilöstö ja virat

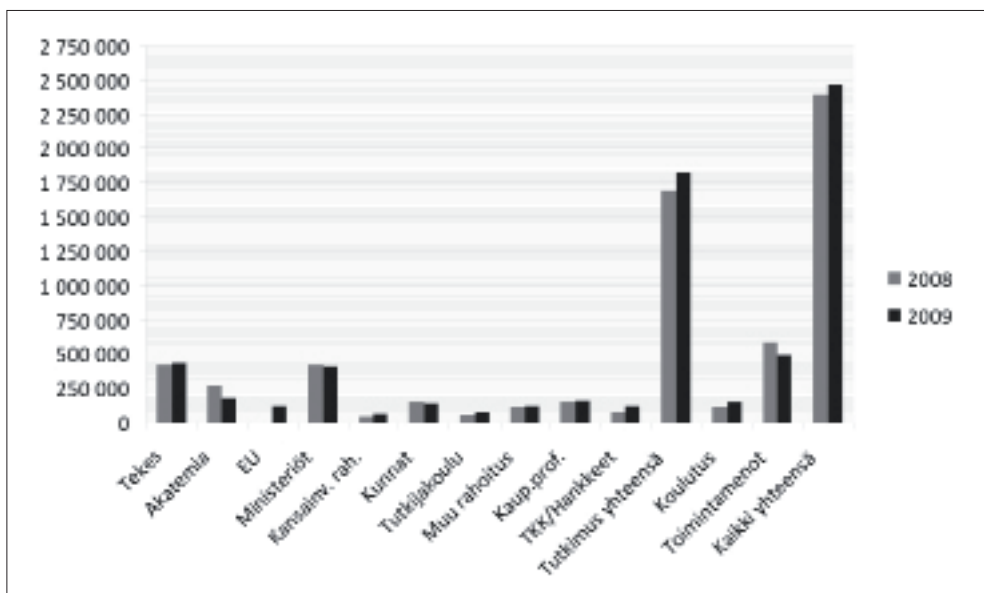
YTK:n henkilökunnan koko kasvoi edelleen vuonna 2009. Projekteihin rekrytoitiin uusia tutkijoita, mutta myös koulutustiimin koko kasvoi. Erityi-

sesti oppisopimustyyppisen koulutuksen valmistelu edellytti lisäresursseja. TKT Christer Bengs ryhtyi vetämään tämän uuden koulutusmuodon sisällöllistä valmistelua.

Projektisihteerin virassa aloitti YTM Arja Viitanen-Aarni 26.1.2009. Muita muutoksia virkahenkilöstössä ei tapahtunut. Uuden yliopistolain mukaisesti (559/2009) vuoden 2010 vaihteessa myös YTK:n osalta kaikki virat muutettiin työsuhteiksi ja työnantajaksi tuli Aalto-yliopisto.

1.3 Talous

YTK:n kokonaisrahoitus oli vuonna 2009 hieman alle 2 500 000 euroa. Nousua edellisvuoteen oli noin 75 000 euroa. TKK:n rahoitus pysyi suurin piirtein edellisvuoden lukemissa, kun toimintamenoihin ja hankkeisiin osoitettua rahoitusta tarkastellaan yhdessä. Ulkopuolisessa rahoituksessa merkittävimpana muutoksena edellisvuoteen näkyy EU-rahoitteisten hankkeiden käynnistyminen. Vuosi 2008 oli EU-hankkeiden kannalta väli vuosi, sillä uuden ohjelmakauden hankkeet ehtivät käynnistyä vasta vuoden 2009 puolella.

Kuva 1 YTK:n rahoitus vuonna 2008 ja 2009.

1.4 Tilat

Lokakuussa 2009 YTK muutti uusiin isompiin tiloihin Teknillisen fyysikan talon neljänteen kerrokseen Rakentajanaukiolla. Sijaintimme on nyt keskeisempi suhteessa läheisiin yhteistyölaitoksiimme Otaniemessä. Erityisesti projektitutkijoiden työtilat ja kirjaston tilat kasvoivat ja paraniivat. Toisaalta varastotilaa on nyt vähemmän. ”Oman” luentosalin menetys on monimutkaistanut opetustilojen järjestämistä YTK:n kurseille. Vaikka YTK:n tarpeisiin sopivia luentosaleja on useita uuden rakennuksemme 1. kerroksessa, on tilojen käyttöaste suuri ja perusopetuksen tilavarauksille on annettu ensisijaisuus täydennyskoulutukseen nähden. Tilavuokrat kasvoivat merkittävästi. Muuttoon liittyvä yhteistyö TKK:n tila- ja turvallisuuspalveluiden kanssa sujui hyvin, ja YTK sai läpi monia tilajärjestelyihin liittyviä erityistoiveitaan läpi. Näiden toiveiden toteutumisella on ollut tärkeä merkitys tilojen toimivuuden ja viihtyisyyden kannalta. Muuttoasioita YTK:n puolelta koordinoi suunnittelija Anu Allt.

1.5 Laaturyö hallinnossa

Vuonna 2009 toteutettiin Aalto-yliopiston tutkimuksen arviointi, johon YTK:n yhteyshenkilöiksi nimettiin tutkija Janne Roininen ja vs. tutkimuspäällikkö Lasse Peltonen. Tästä lähemmin luvussa 2.

Vuoden aikana toteutettiin myös TKK:n sisäinen auditointi, jolle yhteyshenkilöiksi nimettiin koulutuspäällikkö Hanna Mattila ja tutkija Janne Roininen. Mattila osallistui TKK Dipolin auditointiin ja Roininen puolestaan TKK Lahden yksikön ja BIT-tutkimuskeskuksen auditointiin.

Sisäinen auditointi jakaantui kahteen osaan: keväällä auditointiin YTK:n laadunvarmistuksen kokonaisuus ja projektimuotoinen tutkimustoiminta. Syksyllä auditoinnin kohteena olivat kevään auditoinnin jälkeisten kehittämistoimien eteneminen, tukitoimet (mm. perehdyttäminen ja henkilöstön osaamisen kehittäminen) ja YTK:n rooli jatkokoulutuksessa.

Kevään auditointijat kiittelivät YTK:n laatu-/laitoskäsikirjan kattavuutta ja totesivat sen tarjoavan hyvän perustan laaturyölle organisaatiossa. Auditointijat

totesivat myös, että YTK:ssa on kehitteillä toiminnan jatkuvaa parantamista tukeva hyvin kattava palautejärjestelmä ja suoritusmittaristo, josta saattaa kehittyä työkalu jota voidaan jatkossa levittää hyvänä käytäntönä TKK:ssa. Projektimuotoisen tutkimustoiminnan osalta kevään auditoidijat totesivat, että YTK:n hyvä yhteistyöverkosto ja jo aikaisemmissa projekteissa koetellut partnerit ovat vahvuus YTK:n tutkimustoiminnalle. Lisäksi YTK:lla kerätty projektitietokanta tukee hyvin hankkeistamista ja projektitoimintaa YTK:lla. Todettiin myös, että projektisalkun hallinta on järjestetty hyvin YTK:lla. Kevään auditoidijat kirjasivat YTK:lle neljä kehittämiskohtetta: projektien hallinnointi ja sen dokumentointi, varamiesjärjestelmä, perhdytyksen dokumentointi ja palautteen keruu ja hyödyntäminen tutkimushankkeissa.

Syksyn auditoidijat kiittelivät, että kevään 2009 auditoinnissa havaitut kehittämiskohteet oli korjattu (tai ainakin korjaussuunnitelma oli olemassa), ja laitoksen käytänteitä tiedonvälityksen ja osaamisen kehittämisen suhteen (erityisesti osaamisen siirtäminen/välittäminen henkilökunnan välillä). YTK:n kehittämiskohteita kirjattiin syksyllä yhteensä 4 kappaletta: laatu-/laitoskäsikirjan täydentäminen toimintaohjeistuksilla, henkilöstön osaamiskirjain puuttuminen, osaamisen kehittäminen muun kuin tutkimushenkilöstön osalta ja palautejärjestelmän integrointi Aalto-yliopiston rakenteilla olevaan 4 Y-palautejärjestelmään. YTK:n laatuvaava Janne Roininen laati sekä kevään että syksyn auditoinneissa esille tulleille kehittämiskohteille kehittämissuunnitelman aikatauluineen.

Sisäiset auditoinnit liittyivät kiinteästi laitosten laadunvarmistusjärjestelmien kehittämiseen, missä oleellista osaa näyttelee laitosten laatu-/laitoskäsikirjat. YTK:n ensimmäinen aiempia luonnoksia virallisempi laatu-/laitoskäsikirja saatiin valmiiksi keväällä ja se saatettiin YTK:n uusille kotisivuille. Käsikirjaan tehtiin päivityksiä syksyllä. Tarkoitus onkin, että käsikirjaa päivitetään noin puolivuositain.

YTK:n kotisivu-uudistuksen yhteydessä myös laatutyölle perustettiin oma alavivustonsa. Janne Roininen jatkoi YTK:n laatuvaavana koordinoien laatutyötä ja laatu-käsikirjan päivityksiä yhteistyössä koko henkilöstön kanssa. Roininen toimi myös TKK:n Insinööritieteiden ja Arkkitehtuurin tiedekunnan laatutyöryhmän jäsenenä. Tiedekunnan laatutyöryhmään kuuluvat tiedekunnan laitosten laatuvaavat.

2 Tutkimus ja sen yhteiskunnallinen vuorovaikutus

2.1 Yleistä

EU:n uuden ohjelmakauden alkamisen myötä vuonna 2009 käynnistettiin kolme EU-hanketta, joiden yhteisenä nimittäjänä oli ilmastonmuutos: ESPON Climate (rahoitus: ESPON 2013 -ohjelma) BaltCICA (Interreg IVB) ja Climate Change Community Response Portal – CCCRP (Life+). Edellisenä vuonna rahoituksen saaneissa TEKES-hankkeissa (KOKKKA, Urbaani onni) ja Suomen Akatemian hankkeessa Participatory Local Community päästiin vauhtiin.

Eri tutkimusohjelmien valmistelutyöhön osallistuttiin aktiivisesti. Näistä mainittakoon:

- valtion, metropolialueen kaupunkien sekä korkeakoulujen yhteistä Kaupunkitutkimus- ja metropolipolitiikka -ohjelman valmistelu (Katu-Metro) (luku 2.2.4.)
- Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan Alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuurit –jaoston esiselvityshankkeet (luku 2.2.6.)
- Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) ilmastonmuutos-tematiikkaan liittyvän kansainvälisen Knowledge and Innovation Communityn (KIC) rakentamisen koordinointi Aalto-yliopiston osalta osana nk. Helsinki-noodia (luku 2.2.1).

- TKK:n ja Helsingin kaupungin Innovatiivinen kaupunki®-ohjelma sekä TKK:n ja Vantaan kaupungin välisen uuden T&K-sopimuksen koordinointi

Innovatiivinen kaupunki® -ohjelmassa YTK:lla oli vuonna 2009 Vetovoimainen urbaani asuminen -hanke, joka jakautui kolmeen projektiin:

- URBA: Asumisen tulevaisuuden konseptit (kytkeytyy Tekes-rahoitteeseen URBA-hankkeeseen (luku 2.2.2))
- ASPA/ALPAKKA: Urbanin arjen sujuvoittaminen – Asukaslähtöisen palvelurakenteen kehityshanke (kytkeytyy vuonna 2009 päättyneeseen Tekes-rahoitteeseen UBI HKI -hankkeeseen) (luku 2.2.5)
- PehmoGIS: Urbanin ympäristön koetun laadun kartoittaminen PehmoGIS-menetelmällä (kytkeytyy mm. Tekes-rahoitteeseen Urbaani onni -hankkeeseen) (luku 2.2.3).

Syksyllä 2009 ohjelmaan hyväksyttiin kolme uutta projektia: OSTARI (luku 2.2.1), Urbaani arki (luku 2.2.3) ja Rosoinen metropoli (luku 2.2.2). YTK:n hankekoordinaattorina ja ohjausryhmän jäsenenä ohjelmassa toimi Raine Mäntysalo.

Vantaan kaupungin ja TKK:n välisen yhteistyön valmistelussa ehdittiin Marja-Vantaan aluetta koskevien tutkimus- ja suunnittelutehtävien alustavaan kartoitukseen. Konkreettisempaan yhteistyöhön päästään vuonna 2010. Yhteistyötä koordinoi Lasse Peltonen.

Heinäkuussa 7.–10.2010 Dipolissa järjestettävän AESOP-konferenssin 'Space is Luxury' valmistelussa edettiin aikataulun mukaisesti. Konferenssitoimisto palkattiin avustamaan käytännön järjestelyissä, konferenssille luotiin design-ulkoasu ja perustettiin kotisivu. Konferenssille nimitettiin tieteellinen toimikunta, laadittiin ohjelmarunko ja määritettiin 16 trackiä, joihin kutsuttiin nimekkäitä tutkijoita suomalais-kansainvälisiksi vetäjäpareiksi. TKK:n konferenssipalvelut on avustanut konferenssin markkinoinnissa mm. vuoden 2009 Liverpoolin AESOP-konferenssissa, missä ensi vuoden konferenssiamme markkinoitiinkin tehokkaasti. YTK:n tutkimusavustaja Mikko Johansson suunnitteli TKK:n hankerahoituksella konferenssia var-

ten abstraktien hallintaohjelman, jota on tarkoitus hyödyntää myös muissa korkeakoulun järjestämissä konferensseissa. Konferenssin valmistelutyötä on johtanut professori Peter Ache ja koordinoanut VTL Mervi Ilmonen, tukena valmistelutyöryhmä.

YTK on mukana myös 3.–5. heinäkuuta 2010 Turun Seilin saarella pidettävän AESOP PhD Workshopin 'Spatial Justice' järjestäjänä yhteistyötahoina Turun yliopisto, Norwegian University of Life Sciences (UMB) sekä Swedish University of Agricultural Sciences (SLU) Ultunan yksikkö, josta workshopin valmistelutyötä johtaa AESOPin varapresidentti Kristina Nilsson. Workshopille rakennettiin ohjelmaluonnos ja kutsuttiin keynote-puhujat. Workshopille luotiin kotisivu AESOPin Young Academics -verkoston sivustolle.

Vuonna 2009 YTK:n tutkijat olivat jälleen aktiivisesti mukana Kaupunkitutkimuksen päivillä järjestelytoimikunnassa, sessioiden vetäjinä ja esitelmien pitäjinä. Kaupunkitutkimuksen päivien teemana oli "Urbaani kansalaisuus". Päivillä oli noin 200 osallistujaa. Kaupunkitutkimuksen päivät järjestettiin seitsemännen kerran, järjestäjinä kolme alan johtavaa tieteellistä seuraa. Kaupunkitutkimuksen päivien 2009 puheenjohtajayhteisönä oli Suomen kaupunkitutkimuksen seura ry

Maaliskuun 20. päivä YTK järjesti yhteistyössä Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) kanssa Aikapoliittika-seminaarin, jossa esiteltiin kansainvälisiä aikasuunnittelun esimerkkejä sekä työstettiin suomalaista aikasuunnittelun mallia. Kansainvälisinä vierailijoina toimivat sosiologi Jean-Yves Boulin ja arkkitehti Claudia Prinz-Brandenburg. Seminaaria johti ja koordinoi dosentti Liisa Horelli.

Lokakuun 22. ja 23. päivä järjestettiin Design Factoryllä ensimmäiset valtakunnalliset arkkitehtuuritutkimuksen päivät. Järjestäjinä toimivat TKK:n Arkkitehtuurin laitos, Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus (YTK) sekä Suomen Arkkitehtiliitto ry. (SAFA). Tarkoituksena oli käynnistää jokavuotinen perinne niin, että Suomen kolme arkkitehtikoulua Ota niemessä, Tampereella ja Oulussa vastaavat vuoroittain päivien järjestämisestä kaikkien koulujen sekä YTK:n ja SAFAn edustajien toimiessa päivien tieteellisessä toimikunnassa. Ensimmäiset arkkitehtuuritutkimuksen päivät

olivat suuri menestys sekä osanottajamäärällä että esitelmien laadulla arvioituna. Osanottajia oli satakunta ja korkeatasoisia esitelmiä rinnakkaisessiossa alta neljäkymmentä. Sessioiden teemoina olivat mm. käyttäjät ja asukkaat, profession itseymmärrys, valta ja politiikka sekä rakennus- ja ympäristöinventoinnin metodiikka. Tilaisuus päättyi paneelikeskusteluun, jossa pohdittiin arkkitehtuuritutkimuksen olemusta ja sijoittumista tutkimuksen kentässä. Päivillä oli useita esitelmiä myös YTK:n tutkijoilta. Päivien tieteellisessä toimikunnassa olivat mukana Markku Norvasuo ja Raine Mäntysalo, jälkimmäinen myös järjestelytoimikunnassa.

Kevään ja kesän 2009 aikana toteutettiin osana Aalto-yliopiston valmistelua tutkimuksen laitoskohtainen arviointi, jossa arvioitiin tutkimustoimintaa vuosina 2003–2008. Bibliometristen tietojen, tutkimuksen itsearviointiraporttien ja kesäkuussa tehdyn haastattelun pohjalta YTK:n toimintaa arvioi kansainvälinen arviointipaneeli, jonka arvioinnin tuloksia eritellään luvussa 2.6.

Osana tutkimuksen itsearviointiprosessia YTK järjesti omat tutkimuksen kehittämispäivät ”Tie teiden välissä” 12.–13. helmikuuta. Ensimmäisenä päivänä Hanasaassa hahmotettiin YTK:n nykyisille vahvuuksille rakentuvia potentiaalisia tutkimusteemoja ja jälkimmäisenä päivänä Otahallissa tehtiin YTK:n tutkimuksen SWOT-analyysi. SWOT-analyysissä eriteltiin vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia neljältä kannalta: tieteelliset, strategiset, rahoitukselliset ja organisatoriset. Tutkimusteemojen hahmottelu johti Taulukon 2 mukaiseen neljän tutkimusteeman erittelyyn.

Työskentely osoittautui antoisaksi, sillä sen tuloksena perustettiin useita teemakohtaisia opintopiirejä (ks. luku 3.5).

2.2 Tutkimus painoaloittain

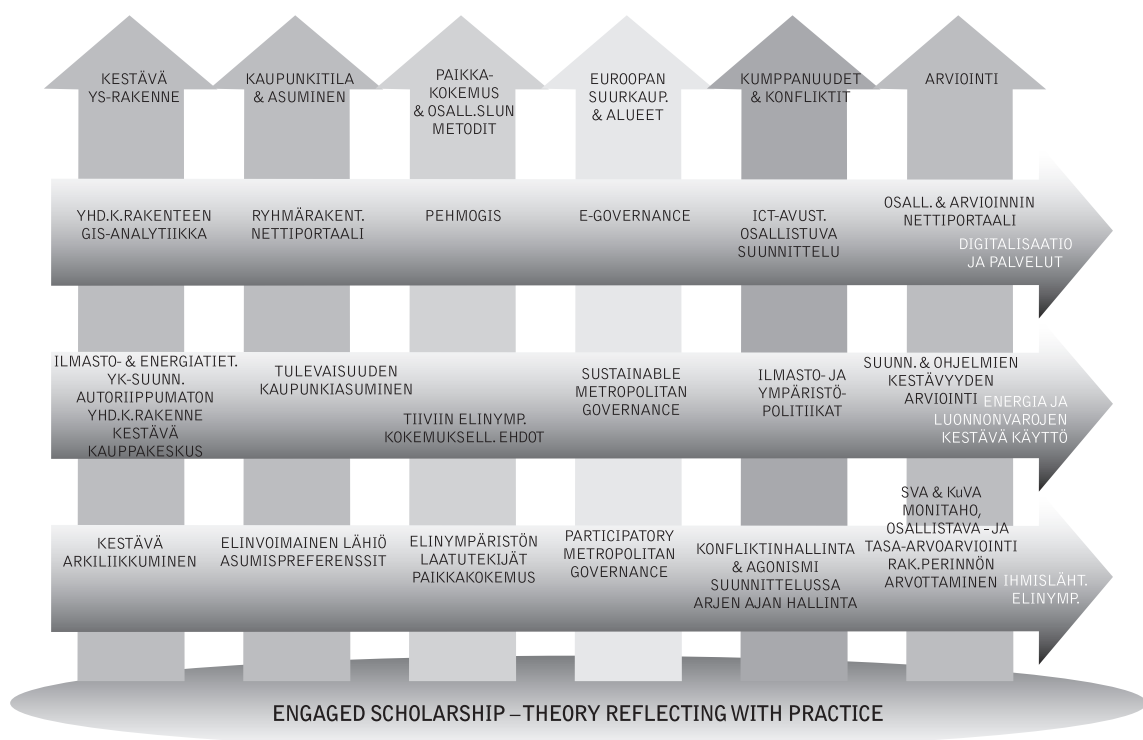
Osin tutkimuksen itsearviointityön, osin Aalto-yliopiston strategiatyön siivittäminä käytiin YTK:ssa myös yhteistä keskustelua edellisenä vuonna määritettyjen tutkimuksen painalojen tarkistamisen tarpeesta. Todettiin, että nykyiset painoalamääritykset aiheuttavat joiltakin osin hankalia rajan-

Theme	Existing focus	Potential new focus areas	Resources & Tools
1. Place-based (everyday) experience	Strong traditions in environmental psychology	find new contexts for the person-environment research in urban sociology, participatory planning, and housing research. Look for combinations of everyday life, urban structure and place-based human-environment analysis. Include time and process in the analysis.	Need for methodological refinement, drawing on the increasing availability of high-quality (geo)information data, making use of Finnish high-quality databases. Start an interdisciplinary study group on the notion of "affordances"
2. Planning research	Pragmatist planning theory	Develop research that has relevance and contributes to practice. This requires us to deepen our understanding of pragmatism and the normative dimension of planning, including participatory planning. Sustainable communities & urban structure as an important normative focus	Make better use of the close linkage between YTK's research and YTK's further education functions (e.g. "practice stories") Start a writers' group on Pragmatist planning theory
3. Cultural dimension of Urban Studies	Research on Urban studies, consumption and community informatics	1) Virtual social space, a "morphology of the virtual", including issues of power and marginalization 2) The specificity of the Finnish/ Nordic city, 3) Urban space; public space – negotiated space	Utilize YTK's expertise on community informatics and make use of register-based data in Finland
4. Policy analysis and governance	Evaluation research (including social impact assessment), governance and conflict analytics	Develop a multi-layered understanding of urban response capacities combining institutional factors and community participation. How can cities respond to globalization or climate change?	Reconsidering basic assumptions related to expertise, "the common good", democracy and sustainability. A study group started on the notion of "common good", linking research and education at YTK

Taulukko 1 YTK:n nykyisille vahvuuksille rakentuvat uudet tutkimuksen teema-alueet ja niihin liittyvien resurssien ja välineiden kehittäminen.

käyntejä (erityisesti ilmastonmuutokseen liittyviä hankkeita on usean painoalan alla). Strateginen kaupunkisuunnittelu tulisi painoalamäärittelyssä saada vahvemmin esiin, samoin painoalojen kytkennät ajankohtaisiin ympäristöllisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin, minkä myös tutkimuksen kansainvälinen arviointipaneeli toi esiin. Toisaalta YTK:n tutkimuksen ja koulutuksen keskinäisen integroinnin kehittämiseksi edelleen tarkasteltiin tutkimuksen painoalamäärittysten toimivuutta myös koulutuksen painoaloina. Tässä tarkastelussa nähtiin tarve tuoda suunnittelu- ja käytäntölähtöisyys voimakkaammin esille tutkimussisältöinä, joille on suuri koulutuksellinen kysyntä. Tämä huomio korreloi myös tutkimuksen itsearvioinnissa esiin nostettujen tutkimusta luonnehtivien peruskäsitteiden 'engaged scholarship' ja 'theory reflecting with practice' kanssa.

Tarkastelun tuloksena päätettiin pysyttäytyä nykyisessä painoalamäärittelyssä toistaiseksi ja tehdä perustavampi uudelleenarviointi parin, kolmen vuoden kuluttua. Yhteen sovittaen Aalto-strategialuonnoksen poikkileikkaaviin teemoihin (digitalisaatio ja palvelut, energia ja luonnonvarojen kestävä käyttö, ihmislähtöinen elinympäristö) laadittiin vuoden lopulla oheinen kuvio, joka ilmentää myös käytäntölähtöisyyden ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen perustavuutta YTK:n tutkimuksessa.

Kuva 2 YTK:n tutkimuksen painoalat (pystynuolet) ja niiden tutkimusteemat, jotka korreloivat Aalto-strategialuonnoksen poikkileikkaavien teemojen (vaakanuolet) kanssa. YTK:n tutkimuksen perusorientaationa 'engaged scholarship – theory reflecting with practice'.

2.2.1 Kestävä yhdyskuntarakenne

Yhdyskuntarakennetta ja sen suunnittelua on YTK:ssa tutkittu vuosikymmeniä. Ekologisuus ja eheys ovat olleet tärkeitä teemoja. Tutkimusyhteistyö ympäristöministeriön, Suomen ympäristökeskuksen sekä kuntien ja maakuntaliittojen kanssa on ollut monipuolista. Tällä hetkellä yhteistyö konkretisoituu hankkeen Autoriippuvainen yhdyskuntarakenne ja sen vaihtoehdot (Ympäristöklusteri 2006–2009) puitteissa. Myös kansainvälisiä hankkeita on toteutettu mm. pohjoismaisella ja EU-rahoituksella (mm. FURCOSS, MECIBS), osan kytkeyten ilmastonmuutoksen haasteeseen (esim. Interreg IIIB -hankkeet ASTRA, SEAREG). Kumppanuussuhteet ulottuvat kaikkiin Itämeren piiriin maihin sekä useisiin eurooppalaisiin tutkimuslaitoksiin. Hankkeiden tarkoituksena on lisätä ymmärrystä yhdyskuntarakenteen muutoksista ja muutoksiin vaikuttavista asioista. Tavoitteena on myös tarkentaa ”eheyden” käsitettä, erityisesti jotta se toimisi paremmin suunnittelun välineenä. Eheyttä tarkastellaan sekä tietojärjestelmien avulla että tutkimalla erilaisia maankäytön ja liikennejärjestelmien suunnittelun, toimintojen sijoittumisen sekä ihmisten arjen käytäntöjä.

Tutkija Vesa Kannisen koordinoimassa Autoriippuvainen yhdyskuntarakenne -hankkeessa (vastuullinen johtaja dos. Raine Mäntysalo) tarkastellaan autoriippuvuutta yhtäältä yhdyskuntarakenteen toimintojen saavutettavuuden kannalta ja toisaalta arkiliikkumisen käytäntöjen kannalta. Hanke eteni vuoden 2009 lopulla loppuraportointivaiheeseen.

Hanke on Ympäristöklusterin neljännen ohjelmakauden Yhdyskuntarakenne ja elinympäristö -osion (nk. Y-osio) kärkihanke. Ympäristöklusteri antoi YTK:lle tehtävän koota Y-osion hankkeiden tulokset yhteen. Yhteenvetotyön koordinoijaksi ryhtyi tutkija Jenni Kuoppa. Yhdessä Mäntysalon ja Kannisen kanssa hän suunnitteli kaksi työpajaa sekä tiedonkeruurungon hankkeille yhteenvetoraportin laadintaa varten. Raportin käsikirjoitus valmistui vuoden lopussa ja sen yhteenvetoluvun pohjalta julkaistiin artikkeli *Asu ja rakenna* -lehdessä. Tämä työ poiki myös teemanumeron laadinnan Yhdyskuntasuunnittelu-lehteä (2/2010) varten, vierailevina toimittajina Kuoppa ja Mäntysalo. Y-osion osalta Ympäristöklusterin neljäs ohjelmakausi huipentui Kuopiossa 28.–29. syyskuuta 2009 järjestettyyn konferenssiin *Kestävä yhdyskuntarakenne ja elinympäristö*. Konferenssin valmistelusta

vastasi YTK, koordinoijana Jenni Kuoppa (ks. luku 2.4.3.1). Konferenssi vaikutti osaltaan yhteenvertailevan loppuluvun sisältöön, jossa autoriippuvuus toimii klusterikokonaisuuden ja tulevaisuuden tutkimustarpeiden reflektoinnin käsitteellisenä punaisena lankana.

Autoriippuvainen yhdyskuntarakenteen -hankkeen tutkimustuloksia hyödynnetään mm. Kuntaliiton koordinoimassa PARAS-hankkeen arviointitutkimushankkeessa Arttu (2008-2012) jonka tutkimusmodulista YKS-Arttu – Yhdyskuntarakenteen toimivuus – vastaa YTK. Vuoden 2010 vaihteessa valmistui modulin käsikirjoitusluonnos hankkeen ensimmäisen vaiheen (Paras-hankkeen käynnistysvaiheen arviointi) raportiksi. Työhön sisältyi monimenetelmälliset case-analyysit Jyväskylän, Kuopion, Oulun, Turun ja Vaasan kaupunkiseuduilla. Tutkijat: Lasse Peltonen, Vesa Kanninen, Petteri Niemi, Miska Simanainen ja Jonne Hytönen, vastuullinen johtaja Raine Mäntysalo.

Kestävän yhdyskuntarakenteen tutkimusmatematiikassa yhtenä alateemana on kaupan suhde kaupunkirakenteeseen, kärkihankkeena Tekesin (Kestävä yhdyskunta -ohjelma) rahoittama hanke 'KOKKKA – Kauppakeskukset osana kestävästä kulutuksesta ja kaupunkirakennetta' (2008-2010), jonka vastuullisena johtajana toimii prof. Kauko Viitanen ja koordinaattorina DI Arhi Kivilahti Maanmittaustieteiden laitokselta. Maanmittaustieteiden laitoksen REG-tutkimusryhmän lisäksi hankkeessa on mukana YTK:n tutkimusryhmä (Raine Mäntysalo, Vesa Kanninen, Jenni Kuoppa & Simo Syrman) sekä tutkimusryhmät TTY:stä ja Turun kauppakorkeakoulusta. KOKKKA-hankkeen tutkimustyötä osin hyödyntäen, osin tukien YTK järjesti 19.10.2009 lyhytkurssin Kauppakeskus yhdyskuntarakenteen kauppatavarana (ks. luku 3.2.3). Marraskuussa Kanninen aloitti puolivuotisen tutkijanvaihtonsa Amsterdamin yliopistossa professori Luca Bertolinin ohjauksessa.

Kauppakeskustematiikkaan liittyi myös Lasse Peltosen koordinoima vertaileva selvitystyö kaupan suuryksiköiden ohjaamisen järjestelmistä ja käytännöistä Saksassa, Ranskassa, Hollannissa ja Britanniassa. Peltosen työryhmän muina jäseninä olivat Kanninen, Kuoppa ja Peter Ache. Ympäristöministeriö tilasi selvityksen asuntonministeri Jan Vapaavuoren nimittämän Matti Auran Kaupan sijainnin ohjauksen arviointiryhmän taustamateriaaliksi. Selvitys julkaistiin työryhmän raportin liitteenä (Ympäristöministeriön raportteja 21/2009).

Myös uutta Tekes-hanketta on valmisteltu tematiikkaan liittyen kohdistaen tarkastelu kauppapaikkojen kestäväan kehitykseen, suunnitteluun, käyttöön ja johtamiseen laajemmin, liittäen tarkasteluun myös lähiöiden ja esikaupunkialueiden ostoskeskukset. Tässä hankevalmistelussa ovat KOKKKA-yhteistyötahojen ohella TKK:n Yhdyskunta- ja ympäristötekniikan laitoksen liikennetekniikan tutkimusryhmä, TKK/FSRG sekä VTT (Oulu). Tähän sisältyvä osahanke ”OSTARI – Lähiön ostoskeskuksen renessanssi osana verkostoituvaa ja monikeskuksista kaupunkia” on saanut rahoitusta Helsingin kaupungin Innovaatiorahastolta sekä KSV:lta ja TASKELta. Myös ympäristöministeriön Lähiöohjelmalta rahoituksen saanut MOVE-hanke (ks. luku 2.2.2) kytetään tähän hankekokonaisuuteen yhtenä työpaketina.

Hilka Lehtonen on toiminut Tekesin rahoittaman ja Kauppakorkeakoulun johtaman Kauppakeskusten turvallisuus ja kilpailukyky -tutkimushankkeen johtoryhmässä.

TkT Panu Lehtovuoren johdolla valmisteltu Aalto-yliopiston tutkimuksen kärkihanke-ehdotus ”Sustainable Transition” ei saanut jatkorahoitusta Aalto Transformation Teamiltä. Ehdotuksen laadinta- ja arviointiprosessi kuitenkin lisäsi tietoisuutta TKK:n ja Aalto Transformation Teamin johdossa YTK:n osaamisesta ja verkostoista. Tämä osaltaan vaikutti siihen, että YTK:ta pyydettiin koordinoimaan Aalto-yliopiston osalta nk. Helsinki-noodin kokoamista ilmastonmuutostematiikassa osana kansainvälistä Knowledge and Innovation Communityä (KIC) Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) järjestämässä KICien rahoitushaussa. YTK:ssa tästä koordinoinnista vastasi Lasse Peltonen. Ilmasto-KIC –rahoituksen sai odotetusti vahva Imperial Collegen, ETH:n, PIK:n ym. konsortiolle. Tämä ei sulje pois sitä, etteikö Helsinki-noodi (Aalto-yliopisto, VTT, SYKE, Helsingin yliopisto, VATT, Cleen) jatkossa lähtisi rakentamaan yhteistyötä tämän konsortion kanssa. (Aalto-yliopisto oli osaltaan menestyksekkäs ICT-KIC-haussa.)

Ilmastonmuutos-temaan liittyen vuonna 2009 käynnistyi useita kotimaisia ja kansainvälisiä hankkeita. Ilmastonmuutoshankkeiden kasvu on edellyttänyt lisää henkilöresursseja tälle aihealueelle. Uutena tutkijana YTK:lle rekrytoitiin PhD Sirkku Juhola (BaltCICA ja ESPON -hankkeet). Lisäksi YTK:lle tuli tutkijaksi MMM Sanna Ahonen, joka toi mukanaan oman,

pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittaman kestävän elämäntavan kampanjoita arvioivan hankkeensa.

Seuraavat uudet ilmastonmuutoshankkeet käynnistyivät vuonna 2009:

– ESPON Climate (rahoitus: ESPON 2013 -ohjelma). Hankkessa kar-
toitetaan Dortmundin yliopiston johdolla ilmastonmuutoksen alueellisia
vaikutuksia Euroopassa (ks. lähemmin 2.2.4)

– BaltCICA (Interreg IVB Itämeren alue), hanketta vetää GTK. Hank-
keen tavoitteena on tarkastella alueellisia sopeutumistoimia ja näiden
kustannusvaikutuksia Itämeren piirin maissa. YTK:n vastuulla on suoma-
laisten tapaustutkimusten, erityisesti Helsingin ja YTV-alueen sopeutu-
mistoimien tutkiminen ja fasilitointi. YTK:sta ovat mukana Sirkku Juhola
ja Lasse Peltonen. Vuonna 2009 hankkeen tutkimusavustajana YTK:ssa
toimi hall. yo Laura Nurmi.

– Climate Change Community Response Portal (CCCRP); Life + -ra-
hoitteinen hanke, jossa partnereina Ilmatieteen laitos ja SYKE. Hanketta
vetää ilmatieteen laitos. Hankkeen tavoitteena on rakentaa nettiportaali,
johon kootaan ilmastotietoa (esim. ilmastohavaintoja ja ilmastonmuu-
toksen vaikutustietoa SYKE:n ja IL:n tietokannoista). YTK:n vastuulla
on ns. kuntasuunnittelun apurin (”community response wizard”) kehiti-
täminen. YTK:sta tutkijoina ovat mukana ovat Simo Haanpää ja Lasse
Peltonen. Vuonna 2009 hankkeen tutkimusavustajana toimi hallint. yo
Valeria Kerkkänen.

– ILMANKOS on SITRAn ja Tampereen kaupungin rahoittama hanke,
joka yhdistää kansalaisosallistumisen ja ilmastonmuutoksen teemoja ja
kytkeytyy Tampereen kaupungin Ilmastostrategiaprosessiin ja ILMAN-
KOS -kansalaisyhteistyökampanjaan. Hanke on luonteeltaan kansalaislähtöinen
arviointihanke. (ks. lähemmin luku 2.2.6)

– IMMU on Päijät-Hämeen alueen EAKR-rahoitteinen hanke, jossa
Lahden seudun kunnat ovat keskeisessä roolissa rahoittajana ja tutkimus-
ja kehittämiskohteena. Hanketta vetää TKK:n Lahden keskus. Hankkeen
tavoitteena on tukea Lahden seudun ilmastostrategiaprosessia ja tunnis-

taa eri sektoreilta ilmastonmuutoksen hillintään liittyviä kehittämiskoh- teita. YTK:n osio IMMU-hankkeessa liittyy yhdyskuntarakenteen ehey- den näkökulmaan ja täydennysrakentamisen mahdollisuuksiin Lahden, Nastolan ja Hollolan alueilla. YTK toteuttaa yhdyskuntarakenteen paik- katietotarkasteluja, toimijahaastatteluita sekä tapaustutkimuksia laadullis- sin menetelmin potentiaalisilla täydennysrakentamisalueilla. Hankkees- sa käytetään osin samoja menetelmiä kuin ARTTU-hankkeessa. Vuonna 2009 keskityttiin hankkeen työsuunnitelmien hiomiseen sekä Jukka Hir- vosen ja Petteri Niemen toteuttamiin YKR-tarkasteluihin Lahden seu- dulta. Hankkeessa ovat YTK:sta mukana Lasse Peltonen, Jukka Hirvo- nen, Petteri Niemi, Terttu Nupponen sekä Eeva Mynttinen.

YTK:n tutkijoita osallistui Suomen Akatemian ilmastonmuutos-tutkimus- ohjelman valmisteluseminaariin ja workshoppeihin kesällä 2009. Suomen Akatemia on pitkästä aikaa käynnistämässä erityistä ilmastonmuutoksen tutkimusohjelmaa (FICCA), jonka aiehakukierros toteutuu tammikuussa 2010. Valmistelu FICCA-hakuun aloitettiin vuoden 2009 lopulla.

2.2.2 Kaupunkitila ja asuminen

Asumisen mieltymysten ja valintojen tutkimuksessa on YTK ollut Suomes- sa edelläkävijä. Tämä tutkimuslinja on saanut tuekseen myös Asumisen muutos –tutkijakoulun (2006-2009), jota YTK:lla koordinoi tutkija Mervi Ilmonen (johtajana prof. Mari Vaattovaara/HY), ks. kohta 3.4.1. Hiljat- tain käynnistyneiden kärkihankkeiden myötä on tutkimuksen painoalaksi noussut asumisen suhde kaupunkimaisuuteen. Kiinnostuksen kohteena on kaupunkiasumisen tilallisten käytäntöjen ja elämänmuotojen suhde kau- punkimuotoon ja tilan hallintaan sekä edelleen asumisen konseptointiin. TEKESin päärahoittamassa hankkeessa URBA (2007–2010) tunnistetaan kansainvälisen vertailututkimuksen keinoin potentiaalisia urbaanin asumi- sen tulevaisuuden konsepteja ja kehitetään niitä yhteistyössä rakennusalan yritysten ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Hanketta johtaa professori Hilikka Lehtonen. Perustutkimuksellista tukea on antanut Suomen Akatemi- an rahoittama ”Kaupunkimaisuuden lunastamaton lupaus” (2007–2009). Tässä professori Hilikka Lehtosen johtamassa hankkeessa on tarkasteltu monitieteisellä tutkijaryhmällä kaupunkitilan, median ja kaupunkisuun-

nittelun välisiä suhteita. Kansainvälistä tutkimusyhteistyötä tehdään mm. pohjoismais-balttilaisen seminaaritoiminnan (NSBB) sekä tutkijakoulun ja hankkeiden kansainvälisten partnereiden kautta (mm. Columbia University (NY), Bauhaus Universität Weimar, Roma Tre, SBI (Tanska), NIBR (Norja), OTB (Delft), Tallinnan ja Chalmersin teknilliset yliopistot).

URBA-hanke on vuonna 2009 edennyt suunnitelmien mukaisesti. Hankkeeseen ovat vuonna 2009 osallistuneet Hilikka Lehtosen lisäksi tutkijat Markku Norvasuo, Jukka Hirvonen, Tuomas Ilmavirta, Mervi Ilmonen, Jonna Kangasoja, Mikko Mälkki, Raine Mäntysalo ja Sari Puustinen. Työn pääpaino on ollut konseptiaihoiden yhteistoiminnallisessa työstämisessä, jonka runkona ovat olleet seminaarit ja työryhmät. Vuoden kuluessa pidettiin neljä laajapohjaista työseminaaria Rakennustietosäätiön tiloissa. Varsinaista konseptityötä varten perustettiin seitsemän konseptityöryhmää työnimillä *Kaupunkipientalo*, *James*, *Ryhmärakentaminen*, *Omaehtoisesti joustava rakentaminen*, *Kotiutumisasunto*, *Kauppa-asuintalo* sekä *Instrumentit*. Vaihtelevan kokoiset, eri tahoja edustavat ryhmät kokoontuivat useita kertoja vuoden aikana. Kokouksiin kutsuttiin myös ulkopuolisia asiantuntijoita käsittelemään ajankohtaisia ongelmia ja antamaan virikkeitä ideointiin. Brittiläisen CABE-organisaation (Commission for Architecture and the Built Environment, www.cabe.org.uk) edustajat Diane Haigh ja Kirsteen Mackay vierailivat projektissa 5.–6.5. ja pitivät esityksen toisessa työseminaarissa. URBA-hankkeen tutkijat ovat tavanneet myös Helsingin, Vantaan ja Espoon edustajia erikseen. Hankkeen tutkijat ovat vierailleet useissa kotimaisissa ja kansainvälisissä konferensseissa ja kokouksissa (ks. luvut 2.3.3, 2.3.4, 2.3.8 ja 2.3.9). Hankkeen yhteistyökumppani Kuluttajatutkimuskeskus julkisti konseptityönsä tuloksia teoksessa Väliniemi et al., *Asumisen kehittämiskatsaus – kuluttajat ja asumisalan toimijat pääkaupunkiseudun uusia asumiskonsepteja arvioimassa*. Kuluttajatutkimuskeskus, julkaisuja 1/2009. URBA-hankkeen toimintaa on esitelty mm. Rakennuslehdessä, Arkkitehti uutisissa, Asu ja Rakenna -lehdessä, Arkkitehti-lehdessä ja Yhdyskuntasuunnittelu-lehdessä. URBA-hanke järjesti yhteistyössä Rakennustietosäätiön kanssa Rakennusfoorumin Maahanmuuttajat ja rakennettu ympäristö 1.12.2009, jossa puhujina olivat tutkija Hanna Dahlmann, projektipäällikkö Nexhat Bequiri, toimitusjohtaja Johannes Kangas ja professori Kimmo Lapintie. Tilaisuuteen osallistui noin 100 henkeä.

Suomen Akatemian rahoittamassa tutkimuksessa Kaupunkimaisuuden lunastamaton lupaus tarkastelun kohteena ovat kaupunkitilan muutokset. Hankkeessa pohditaan, mitä laadullisesti uutta on syntymässä suurkaupunkialueilla ja mitä se merkitsee kaupunkisuunnittelussa. Kaupunkisuunnittelussa toimitaan edelleen kovin perinteisellä tilakäsitteellä, vaikka kaupunkitila on monimuotoistunut kun kulttuuri, media ja kaupunki kietoutuvat yhteen. Julkiseen tilaan kytkeytyy uusia ”screenejä”, katutelevisioita, näkyvä ja näkymätön media vaikuttavat rinnakkain. Kaupallinen ja keskiluokkaisu kaupun- kitala valtaa alaa perinteiseltä ja monimuotoiselta kaupungilta. Tutkimuksessa pohditaan myös urbaanin vetovoimaisuutta ja sen kiinnittymistä. Nykyiseen suomalaiseen kaupungistumiseen liittyvää potentiaalia ei ole kaupunkien kehittämisessä täysin hyödynnetty. Hanke on kolmivuotinen ja kohdistuu pääkaupunkiseutuun. Tutkimuksessa valmistuu kaksi väitöskirjaa. Tutkimusta johtaa professori Hilka Lehtonen ja sen tutkijoina ovat TkT Panu Lehtovuori, VTL Mervi Ilmonen ja arkkitehti Mikko Mälki TKK:sta, TaM Minna Tarkka TaiKista sekä VTL Hanna Harris, VTM Sampo Villanen ja VTT Pasi Mäenpää Helsingin yliopistosta. Hankkeen artikkeleita on julkaistu kahdessa YTK:n kesäseminaariraportissa. Tutkimuksen loppuraportti valmistuu vuonna 2010 keväällä.

Syksyllä käynnistyi ympäristöministeriön tilaama selvityshanke ”tulorajojen poistamisen vaikutukset.” Siinä tutkitaan, onko ARA-vuokra-asuntojen asukasvalinnassa aiemmin sovellettujen kiinteiden tulorajojen poisto vaikuttanut hakijarakenteeseen, erilaisten asuntojen kysyntään tai asukasvalintoihin. Selvitys perustuu vuokra-asuntojen omistajien rekistereistä koottuihin tilastoaineistoihin. Hankkeessa ovat mukana tutkijat Jukka Hirvonen ja Terttu Nupponen.

Ranskan Ympäristöministeriön (PUCA) rahoittamassa opiskelija-asumisen eurooppalaisessa vertailussa tehtiin POLIS-verkoston voimin perusselvitys 11 Euroopan maan opiskelija-asumisen muodoista ja rahoituksesta sekä etsittiin kohteet ja kohdemaat syventäville 2. vaiheen tutkimukselle. Toisen vaiheen aikana on vuonna 2009 syvennytty tarkemmin neljän valitun kohdemaan (Ranska, Suomi, Hollanti, Englanti) opiskelija-asumisen toteuttamisen kansallisiin reunaehtoihin ja käytäntöihin sekä analysoitu eri maiden toteutettujen opiskelija-asuntokohteiden ratkaisumalleja erityisesti käyttäjien näkökulmasta. Tutkimus valmistuu vuoden 2010 alkupuolella.

YTK:n tiimi: Panu Lehtovuori, Jukka Hirvonen, Mervi Ilmonen, Mikko Mälkki; 2. vaiheen kontaktihenkilöt Nicholas Favet (Ranska), Joanna Stefanska (Hollanti), Mihairi Ambler (Englanti). Tutkimuksen loppuraportti valmistuu vuoden 2010 keväällä.

YTK osallistuu myös Nordforskin rahoittamaan pohjoismaisbalttilaiseen asumistutkijoiden verkostoon Visions of residential futures (VISURF): Housing in Transformation 2008 – 2011. Verkostoa koordinoi Chalmersin yliopisto, Ruotsi (professori Sten Gromark) ja sen jäseninä ovat Tallinnan Tehnika Ulikool, Viro (professori Katrin Paadam), Norwegian University of Science and Technology (professori Eli Stoa), Aalborgin yliopisto, Tanska (tutkija Hedvig Vestergaard), ja YTK/TKK (tutkija Mervi Ilmonen) Vuonna 2009 verkosto järjesti kaksi tutkijatapaamista: 21-23.4. 2009 NTNU, Trondheim, Norja ”Multi-disciplinary perspectives on housing qualities” ja 9.-11.10. 2009 Bulgarian tiedeakatemia, Sofia, Bulgaria ’Residential Heritage and Modern Life Qualities’. Verkostohanke kytkettiin myös kesällä 2009 käynnistyneeseen MOVE-hankkeeseen (Lähiöohjelma).

Kaksivuotinen MOVE-hanke (Monimuotoinen ja vetovoimainen lähiö) MOVE-hanke kohdistuu lähiöiden sosiaalisen, kulttuurisen ja fyysisen monimuotoisuuden edistämiseen ja sitä kautta vetovoimaisuuden lisäämiseen. Tavoitteena on vähentää lähiöiden sosio-ekonomisen murroksen riskejä, alueellista eristäytymistä ja palvelujen eroosiota sekä toisaalta lisätä yksilöiden ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia. Kohteena ovat erityisesti 1960- ja 1970-luvuilla rakennetut, toiminnallisesti vain välttämättömin palveluin varustetut lähiöt Pääkaupunkiseudulla. Case-kohteena on Espoon Suvela. MOVE on kumppanuushanke, johon osallistuvat: YTK ja Maanmittaustieteiden laitos TKK:sta; Suomen Pakolaisapu ry.; Espoon kaupunki; Espoon keskuksen monikulttuurinen toimintakeskus Veturi ja Suvelan kehittämishanke; NordForsk Supported Researcher Network ”Visions of Residential Futures: Housing in Transformation”; Tekesin Urbaani Onni -hanke ja Tekesin KOKKKA-hanke (julkisine ja yksityisine kumppaneineen). Hankkeen alkuvaiheessa on Suvelan alueesta hankittu väestöä, asuntokuntia, asuntoja ja työssäkäyntiä kuvaavia tilastoja, joita on analysoitu. Asukkaille suunnattava postikyselyä on valmisteltu laatimalla kyselylomake ja tilaamalla osoitetiedot. Edelleen on tutustuttu Espoon kaupunkisuunnittelua koskevaan kirjallisuuteen, Suvelassa tehtyyn projektikehittämiseen sekä valittuihin

suomalaisiin opinnäytteisiin, tuoreeseen kansainväliseen lähiökehittämisen tutkimuskirjallisuuteen, asuinalueiden monikulttuurisuutta ja maahanmuuttajia koskevaan tutkimuskirjallisuuteen ja lehdistökeskusteluun. Lisäksi on pohjustettu Suvelan kaupallisen palvelurakenteen analyysia.

Loppuvuonna 2009 ARA myönsi Lähiöohjelmasta pienen rahoituksen myös MOVE-hankkeen laajennukselle, joka käsittelee erityisesti maahanmuuttajien asumisen kysymyksiä ja asuntojen suunnittelun ohjeistusta (RT-kortti).

YTK:n tutkijoita osallistui Suomen Akatemian asumistutkimusohjelman valmisteluseminaariin ja workshoppeihin Paasitorissa 3.6.2010.

2.2.3 Paikkakokemus ja osallistuvan suunnittelun metodit

Ihmisen ympäristösuhteen tutkimuksella ja tämän tutkimustiedon soveltamisella osallistuvan suunnittelun metodiikan kehittämisessä on pitkät perinteet YTK:ssa. Ympäristöpsykologisen tutkimusotteen rinnalle ovat nousseet ihmismaantieteelliset ja sosiologiset tutkimusnäkökulmat sekä geoinformatiikan tutkimusvälineistö. Keskeinen käsite on 'paikka' – sekä kokemuksellisenä ilmiönä että 'paikkatietona'.

Erikoistutkija Marketta Kytän vetämän PehmoGIS- tutkijatiimin tarkoituksena on tuottaa uudenlaista paikkatietoa täydentämään paikkatietojärjestelmissä käytettyjä, perinteisempiä fyysistä ympäristöä kuvaavia tietoja. Tämän kokemuksellisen paikkatiedon kartoittaminen edellyttää uusien GIS-järjestelmien kehittämistä ja tutkimista sekä laventaa suunnittelun tietopohjaa. Yhteistyössä asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa räätälöidään internetissä toimivia PehmoGIS-sovelluksia, jotka liittyvät erilaisiin suunnittelun tiedontarpeisiin ja erityisten ryhmien (kuten lapset ja maahanmuuttajat) paikkakokemuksiin. Tutkijatiimi toimii läheisessä yhteistyössä TKK:n arkkitehtuurin laitoksen kanssa.

Kokoava kärkihanke on Suomen Akatemian rahoittama tutkijatohtoriprojekti (Kytä) Place-based People-environment Research (2008–2010). PehmoGIS kytketty kansainvälisiin keskusteluihin muun muassa teemojen

Public Participation GIS (PPGIS) ja Post-occupancy Evaluation (POE) alla. Monitieteisen tiimin keskeisiä tutkijoita ovat FM Maarit Kahila ja FM Anna Broberg. Tiimin IT-osaamista vetää Kristoffer Snabb. Vuoden 2009 aikana tietoteknistä ohjelmointiosaamista vahvistettiin edelleen palkkaamalla Mikko Johansson. Tiimin työ jatkaa YTK:n osallistuvan suunnittelun metodiikan kartoitus- ja kehittelytyötä, jota Kyttä ja dosentti Liisa Horelli ovat työstäneet internet-pohjaiseksi metodipaketiksi. Vuonna 2009 käynnistettiin metodipaketin päivitystyö huomioiden sen kytkennät YTK:n täydennyskoulutuksen tiedontarpeisiin (erityisesti osallistumisen ja arvioinnin opetusmoduuli oppisopimustyyppisessä ja MOPO-koulutuksessa). Päivitystyössä ovat olleet mukana Kytän ja Horellin lisäksi tutkijat Jonna Kangasoja ja Sirku Wallin sekä koulutustiimi.

PehmoGIS-tutkijatiimin toimintaan on vuonna 2009 sisältynyt useita Marketta Kytän tutkijatohtoriprojektiin kytkeytyneitä hankkeita. Suurin niistä on vuoden alussa käynnistynyt Tekes-rahoitteinen (Kestävä yhdyskunta -ohjelma) Urbaani onni -hanke. Hankkeessa YTK:n kumppanina on TTY:n Edge-kaupunkitutkimuslaboratorio. Tutkimusyhteistyötä on tehty myös Turun yliopiston Maantieteen laitoksen kanssa. Hanketta koordinoi tutkija Anna Broberg ja sitä johtaa Marketta Kyttä. Muita hankkeen tutkijoita vuoden 2009 aikana ovat olleet Maarit Kahila, Kristoffer Snabb, Mikko Johansson, Nora Fagerholm, Sanna Iltanen, Niilo Ikonen sekä Outi Silverberg. Urbaani onni -hankkeen toiminta vuoden 2009 aikana painottui suurten empiiristen aineistojen keräämiseen. PehmoGIS-metodien avulla hankittiin Helsingistä kaksi aineistoa, laaja, yli 2000 vastaajan aineisto asukkaiden kokemuksista ympäristön laadusta sekä pienempi aineisto (n~200) Tammisalon viherympäristösuunnitteluun liittyen. Elinympäristön koettua laatua koskeva aineisto kerättiin myös Espoosta, jossa vastaajia oli yli 1100. Tutkimussuunnitelman mukaisesti näitä aineistoja analysoidaan ja tulokset raportoidaan seuraavana vuonna. Urbaani onni hankkeeseen sisältyvät myös mobiilitutkimus Turussa (toteuttaja Nora Fagerholm) sekä kaksi oppinäytetyötä (Niilo Ikonen, TTK/Arkkitehtiosasto, Outi Silverberg, HY/Sosiologia). Urbaani onni -hankkeessa on tehty tiivistä yhteistyötä pilottien kanssa. Johtoryhmä kokoontui 5 kertaa ja lisäksi Marketta Kyttä vieraili Skanskassa ja FCG:ssa pitämässä luentoja. Kansainvälinen yhteistyö alkoi: Maarit Kahila aloitti tutkijavierailuperiodinsa Melbournen yliopistossa joulukuun 2009 alussa. Anna Broberg vieraili Lontoon City Universitys-

sä, jonne hän tekee tutkijavierailun vuonna 2010. Hankkeen tutkijat ovat osallistuneet moniin kansainvälisiin ja kotimaisiin seminaareihin, pitäneet lukuisia luentoja ja esiintyneet eri medioissa.

Paikkakokemus ja osallistuvan suunnittelun metodit hankekokonaisuuteen sisältyy myös opetusministeriön rahoittama KYLLI-hanke (Kaupunkiympäristö ja lasten liikkuminen) yhteistyötahoina Tampereen Teknillinen yliopisto ja UKK-instituutti. Hankkeessa kerättiin n 1000 helsinkiläiseltä 11- ja 14-vuotiailta lapselta ja heidän vanhemmiltaan aineisto, jossa tutkitaan lasten arkiliikkumisen ja yhdyskuntarakenteen välisiä yhteyksiä. Metodeina olivat pehmogis-kyselyt täydennettynä perinteisillä kyselyillä. Vuonna 2010 päättyvän KYLLI-hankkeen jatkoksi haettiin Suomen Akatemian SkidiKids-ohjelmasta rahoitusta uudelle, samaan tematiikkaan liittyvälle hankkeelle. Tämä rahoitus saatiin ja uusi hanke alkaa vuonna 2011.

Tutkimusryhmän kansainvälinen yhteydenpito ja tutkijanvaihto on ollut aktiivista. Syksyllä 2009 ryhmään liittyi japanilainen jatko-opiskelija Ishiro Omiya. Lokakuun ajan tiimissä vieraili myös PhD Penny Spyridoula Travlou Open Space-tutkimusryhmästä, Edinburgh College of Art:sta sekä kesäkuussa saatiin vieraaksi PhD Alison Carver Deakin Universitystä, Melbournesta, Australiasta. Marketta Kytän yhteistyö Norjalaisen Transport Research Institututen kanssa jatkui ja tuloksena oli valmistunut yhteisartikkeli ja seminaari marraskuussa Osllossa.

PehmoGIS-tutkimusryhmä sai alkuvuonna 2009 Tekniikka ja naiset -palkinnon. Tiimi oli myös keskeisessä roolissa OPUS-hankkeen loppuraportin kirjoittamistyössä. Aija Staffansin ja Erja Väyrysen toimittama ”Oppiva kaupunkisuunnittelu” (Teknillinen korkeakoulu, Arkkitehtuurin julkaisu, 98) sai vuoden 2009 oppikirjapalkinnon TKK:lla. PehmoGIS tutkimusryhmä julkaisi myös useita muita referee-artikkeleita sekä kotimaisissa että kansainvälisissä julkaisuissa.

2.2.4 Euroopan suurkaupungit ja alueet

YTK on ollut vahvasti mukana EU:n piirissä toteutetuissa aluekehitysdatan integroinnin ja vertailevan tutkimuksen ohjelmissa ja hankkeissa. Toimin-

nan keskeinen yhteistyöelin on ESPON-verkosto, jonka Suomen kontaktipisteenä toimii YTK yhdessä Joensuun yliopiston kanssa. YTK:ssa kansainvälistä ESPON-yhteistyötä koordinoivat johtava tutkija, professori Christer Bengs ja tutkijat Kaisa Schmidt-Thomé ja Petteri Niemi yhteistyössä tutkija Tomas Hanellin kanssa. Olennaista on tuottaa vertailevaa tutkimustietoa, jossa suomalainen aluekehitys ja EU:n alueelliset politiikkavaikutukset voidaan asettaa eurooppalaiseen viitekehykseen. Erityisesti Euroopan suurkaupunkeihin kohdistuvasta tutkimuksesta YTK:ssa vastaa professori Peter Ache. Keskeistä tässä tutkimuslinjassa on Helsingin metropolialueen kehityksen haasteiden ymmärtäminen laajemmasta Euroopan metropolien keskinäisestä dynamiikasta käsin. Tutkimus kytkeytyy kaupunkitutkimusverkostoon, Helsingin seudun strategiatyöhön (mm. Greater Helsinki Vision) ja Helsingin yhteistyön edistämiseen lähialueen suurkaupunkien kanssa (mm. Tallinna, Pietari ja Hampuri). Kansainvälistä tutkimusyhteistyötä toteutetaan mm. ESPONin, AESOPin ja COST Action -ohjelman hankkeiden kautta.

Also in the context of the Urban Studies Network, Peter Ache, Annika Tappo and Aleksi Neuvonen prepared the Active City Seminar, with invitations to Professor Jenny Robinson (The Open University, UK) and Prof. Dr. Jan Vranken, Antwerp, OASeS – Centre on Inequality, Poverty, Exclusion and the City. The results of the seminar will be a part of a joint publication.

Together with Kimmo Kurunmäki, Coordinator of the USN Peter Ache organized a research and exchange project with Hafen City University, Hamburg on 'Innovative Planning Strategies'. The results of the research will be presented during a seminar hosted by Uudenmaanliitto in February 2010. A publication on 'Innovative Planning Strategies' is in preparation.

Peter Ache has been selected as an Expert to the Sounding Board for Applied Research Projects on 'Secondary Growth Poles in Territorial Development' in the ESPON 2013 Research Programme.

In cooperation with the Region Hanover, Peter Ache prepared a workshop and supported the drafting of a response to the EC Green Paper on Territorial Cohesion.

As follow-on activity resulting from Peter Ache's AESOP Presidency, which ended in 2009, Peter Ache has been asked to act as the Coordinator of the AESOP Expert Pool, a new institutional structure to support the AESOP Quality Agenda and initiatives to further increase Educational Quality of AESOP Member Institutions.

Metropolialueen tutkimus- ja yhteistyöohjelman KatuMetro 20102014 valmistelutyötä jatkettiin. Valmistelusihteeristön (mukana YTK:sta Mervi Ilmonen) työtä jatkoi syksystä alkaen valmistelutyöryhmä, jossa YTK:ta ja TKK:ta edusti Raine Mäntysalo. Ohjelmalle määritettiin neljä pääteema-aluetta ja niihin liittyvästä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta vastaavat nk. kotipesät. Kunkin kotipesän koordinoinnin vastuukorkeakoulut nimettiin. TKK tuli vastuukorkeakouluksi Kotipesään 1: Elinympäristö ja kaupunkirakenne. TKK puolestaan nimesi YTK:n tämän kotipesän koordinoinnista vastaavaksi yksiköksi. Kotipesän teemoittelua työstettiin YTK:n järjestämissä workshoppeissa ja YTK osallistui aktiivisesti yhteiseen kotipesien organisoitumisen kehittelyyn. Vuoden lopulla kävi ilmeiseksi, että vuoden 2010 osalta ohjelma on käynnistettävä supistetuin järjestelyin ilman ministeriöiden rahoituspanosta korkeakoulujen ja kaupunkien yhdessä rahoittamana ohjelmana.

Hilkka Lehtonen on toiminut 12 eurooppalaista satamakaupunkia koskevassa Cruise traffic and urban renegeration -hankkeessa Urbact II -ohjelmassa hankkeen tukiryhmässä.

Uutena ESPON 2013 -ohjelmaan sisältyvänä hankkeena käynnistyi ESPON Climate. Hanketta vetäjänä toimii Dortmundin yliopiston alue- ja yhdyskuntasuunnittelun laitos IRPUD. Hankkeen tavoitteena on kuvata Euroopan alueella ilmastonmuutoksen alueellisia vaikutuksia. YTK:n vastuulla on kehittää ilmastonmuutoksen sopeutumiskyvyn (adaptive capacity) ja hillintäkyvyn (mitigation capacity) indikaattoreita sekä tuottaa kuvaus ilmastonmuutokseen liittyvistä eri aluetasojen politiikkatoimista. YTK:ssa hankkeeseen osallistuvat Lasse Peltonen, Sirkku Juhola, Petteri Niemi sekä Peter Ache.

ESPON 2013 -ohjelman käynnistymistä kuvasivat myös useat YTK:lle tulleet yhteydenotot, joista osa johti yhteisiin hankevalmisteluihin, esimerkik-

si Territorial co-operation ja Land Use -teemojen alla. Rahoitukset näistä hauista ratkeavat vuonna 2010.

2.2.5 Kumppanuudet ja konfliktit

Yhdyskuntasuunnittelun ja ympäristöpolitiikan prosesseja määrittävät monitoimijaiset verkostot, erilaiset julkis-yksityiset koalitiot sekä kansalaisaktiivisi. Näiden prosessien ymmärtämiseksi tarvitaan tutkimusta, joka ylittää julkisorganisaatioiden muodollisiin päätöksentekorakenteisiin nojaavat selitysmallit ja konsensuskeskeisen suunnitteluajattelun. Tämän painoalan puitteissa edistetään ristiriitojen ja monitoimijaisen yhteistyön hallintaa suunnittelussa. Maankäytön suunnittelun lisäksi tarkasteluun otetaan ajan-kohtaisia kehittämishaasteita, jotka liittyvät mm. kaupunkitilan toiminnalliseen suunnitteluun, valta- ja hallintamekanismeihin, ilmastopolitiikkaan, arjen ajan hallintaan ja ubiikkiteknologian rooliin palveluiden järjestämisessä. Vs. tutkimuspäällikkö Lasse Peltosen johdolla tutkimusnäkökulmaa on sovellettu ilmastonmuutokseen sopeutumiseen paikallis- ja aluesuunnittelussa, jolloin tarkasteluun tulevat myös ympäristöriskien hallinnan ja ympäristötutkimuksen erityistiedon soveltamisen haasteet suunnittelussa (hankkeita mm. EXTREFLOOD ja READNET). Dosentti Liisa Horelli ja tutkija Sirkku Wallin ovat kehittäneet monitoimijaisen aikasuunnittelun metodiikkaa nojautuen yhteishallinnan (public-private-people partnership) teoriaan (hankkeita mm. PALCO, ARJA ja UBI HKI).

Participatory Local Community, As Issue of Time Policy and Time Planning eli PALCO-hanke (vastuullinen johtaja Liisa Horelli) on vuoden 2009 alussa käynnistynyt Suomen Akatemian rahoittama kolmivuotinen hanke, jossa ovat tutkijoina mukana Sirkku Wallin, Joanna Saad-Sulonen ja Jenni Kuoppa. Tutkimuskohteena ovat mm. arjen hallinnan sekä kansalaisosallisuuden ja vaikuttamisen mekanismit sekä sosiaalisesti kestävä asuinympäristö. Tuloksena syntyy kolme väitöstyötä, jotka käsittelevät osallistuvaa paikallista kehittämistä ja kompleksisuuden hallintaa, käyttäjälähtöisiä ICT-avusteisia suunnittelutyökaluja sekä lähiliikkumisen aika- ja ympäristöpolitiikkaa.

Vuoden 2009 aikana päättyneessä FVH Ubiikki Helsinki tutkimus- ja kehittämishankkeessa (UBI HKI) todettiin, että palvelurakenteen toimivuutta ja saavutettavuutta, palveluiden valikoimaa ja kohdentumista voidaan käyttäjälähtöisen suunnittelun avulla parantaa. UBI HKI oli Tekesin rahoittama kaksivuotinen VTT:n ja YTK:n yhteistyöhanke, jossa oli mukana useita yrittäjäyhteistyökumppaneita.

UBI HKI -hankkeeseen kuuluvassa Asukaslähtöisen palvelurakenteen kehittämishankkeessa (ASPA/ALPAKKA) testattiin ja otettiin käyttöön UBI HKI:n tuottamaa tietoa ja työkaluja. Tämä palvelukehitysosio oli Helsingin kaupungin innovaatorahaston rahoittama ja sitä toteuttaa Helsingin kaupunginosayhdistykset (HELKA ry). Tuloksena tuotettiin ja tutkittiin erilaisiin kumppanuusmalleihin (mm. 4P-malli) perustuvia osallistuvan suunnittelun ja tuotannon malleja sekä niiden edellytyksiä. Hankkeessa tuotetut kaksi web 2.0 palvelua ovat parhaillaan käytössä Helsingin useissa kaupunginosissa. Hankkeessa tuotettiin myös edellytykset julkisten tietoa-ineistojen hyödyntämiselle jatkossa. Käytännössä tämä tarkoittaa hankkeessa kehitetyn palvelutiskin ja Helsingin kaupungin palvelukartan sisältämi- en tietoa-ineistojen yhteiskäytön toteutumista ja niiden laajempaa jakelua verkkoympäristössä.

Kumppanuus- ja konfliktiteemoihin kytkeytyvistä ilmastonmuutoshankkeista saatiin vuonna 2009 päätökseen EXTREFLOOD II -hanke, jossa kartoitettiin tulvasuojeluun liittyviä maankäytön konflikteja Porissa. Lasse Peltonen esitteli hankkeen tuloksia AESOP-konferenssissa Liverpoolissa. Hankkeen varsinainen julkaisu jäi seuraavaan vuoteen. Niin ikään ilmas- tonmuutokseen kytkeytyvä alueellisia kumppanuuksia, ilmastonmuutoksen sopeutumistoimia ja toimijoita tarkastellut READNET-hanke saatiin myös päätökseen. Hankkeen loppuraportti julkaistiin YTK:n julkaisusarjassa (Simo Haanpää, Ruusu Tuusa & Lasse Peltonen).

Ympäristöministeriön ”ristiriitojen käsittely maankäytön konflikteissa: uudet työtavat ja menetelmät” -hankkeen jälkihoitoa jatkettiin YTK:n metodikort- tien kehittämishankkeen puitteissa. Konfliktihankkeen tavoite muotoilla tutkimuksen tuloksia ”työkaluiksi” antoi sysäyksen metodikorttien laajem- paan uudistamiseen, ideana A & O -työkalujen (arviointi ja osallistuminen) kehittäminen suunnittelijoiden avuksi nettiin. Työskentelyyn osallistuivat

Raine Mäntysalo, Liisa Horelli, Jonna Kangasoja, Lasse Peltonen, Hanna Mattila, Anu Allt, Marketta Kyttä, Sirkku Wallin. Saman hankkeen tuloksia oli myös konfliktitilanteiden arvioinnin menetelmien kehittäminen. Lasse Peltonen ja Jonna Kangasoja julkaisivat Yhdyskuntasuunnittelu-lehdessä (2009:4) katsauksen aiheesta konfliktien kartoituksesta suunnittelun apuvälineenä.

Vuonna 2009 käynnistyi Suomen Sovitteluforumin (SSF) ympäristöasioiden sovittelutyöryhmän kanssa yhteinen valmistelu kokeiluhankkeesta, jossa kokeiltiin ns. fasilitatiivista sovittelua valikoiduissa maankäytön konfliktitapauksissa. SSF:n työryhmän jäsenenä toimiva ympäristöministeriön entinen ylijohtaja Pekka Kangas kutsui Lasse Peltosen asiantuntijaksi SSF:n kokoukseen neuvottelemaan aiheesta marraskuussa 2009. Ajatuksena on ollut, että SSF toteuttaisi hankkeen käytännön osion, ja YTK toimisi tutkimuskumppanina, joka dokumentoisi ja analysoisi sovittelun toimivuutta. Yhteistyötä jatketaan 2010 ja hankkeelle haetaan rahoitusta sopivista lähteistä. SSF:n tavoitteena on kokeiluhankkeen jälkeen vakiinnuttaa sovittelumenettelyn käyttö osaksi erilaisten ympäristöasioiden käsittelyä.

2.2.6 Arviointitutkimus

YTK:ssa tehdään sekä selvitysluontoista että tutkivaa arviointia ja alan arviointeja palvelevaa akateemista arviointitutkimusta. YTK:ssa nämä yhdistetään toisiinsa. Arviointitutkimuksen painoala kohdistuu etukäite-, väli- ja jälkiarviointeihin osana alue- ja yhdyskuntasuunnittelun hankkeiden, ohjelmien ja politiikkojen (policyjen) tavoitteita, suunnitteluprosesseja ja käytäntöjä. Laajemmin tavoitein YTK:n arviointitutkimus kohdistuu arviointiohjauksen kehittämiseen osaksi suunnittelun strategisia työkaluja. YTK:n vahvuuksia ovat policy-, strategia- ja vaikutusarviointit. Ne keskittyvät erityisesti sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten arviointimenettelyn kehittämiseen ja soveltamiseen maankäytön suunnitteluprosesseissa. Toinen vahvuus ovat kokoavat arvioinnit. Niissä haetaan vastauksia useita teemoja ja sektoreita kokoaviin aluekehitysarviointeihin. Tulevaisuuden tekemiseen suuntautuneen osallistavan arvioinnin metodologia on myös ollut kehittämiskohteena jo pidempään. YTK:ssa dosentti Liisa Horelli ja tutkija Janne Roininen toteuttavat eri ministeriöiden rahoittamien EU:n alue- ja

rakennepoliittisten ohjelmien arviointeja sekä alue-, seutu- ja paikallishallinnon rahoittamien suunnitelmien ja ohjelmien arviointeja. Näiden intressi liittyy arviointiohjauksen menetelmälliseen kehittämiseen metatason strategisena ohjausinstrumenttina, jotta pystyttäisiin vastaamaan perinteistä normi-, resurssi- ja informaatio-ohjausta paremmin projektorientoituneen suunnittelun pirstoutuneisuuden haasteeseen.

Kaksivuotisessa ILMANKOS-tutkimus- ja kehittämishankkeessa ”Ilmastonmuutos ja kansalaisosallistuminen” YTK:n tutkijat Lasse Peltonen, Janne Roininen, Maria Söderholm ja Terttu Nupponen sekä tutkimusavustaja Ruusu Tuusa ovat seuranneet Tampereen kaupungin virittämän ILMANKOS-kampanjan toteutumista, koonneet ja analysoineet sen opetuksia sekä arvioineet seudullisen ilmastostrategian ja Tampereen kaupungin kampanjan vaikutuksia. Tutkimuksen tavoitteena on lisätä ymmärrystä kansalaisten roolista paikallisessa ja alueellisessa ilmastonmuutoksen hillinnässä. Hanketta rahoittavat SITRA ja Tampereen kaupunki. Ruusu Tuusan kokoama ILMANKOS-kampanjan seurantaraportti julkaistiin SITRAn sarjassa sähköisenä julkaisuna syksyllä, ja hänen aihepiiriä kartoittava kirjallisuuskatsaus valmistui. Lisäksi Terttu Nupposen raportti taloyhtiöiden roolista ilmaston muutoksen hillinnässä valmistui syksyllä 2009. Hanke jatkuu keväällä 2010 Roinisen vastuulla olevalla kansalaisarviointiosuudella.

ILMANKOS-hankkeessa toteutettavan kansalaislähtöisen arviointiajattelun tiimoilta syntyi menestyksekkäs hakemus Ympäristöministeriön lähiöohjelman toisen kierroksen hakuun. Ohjelmasta varmistui rahoitus Asukaslähtöinen arviointi Maunulan perusparannuksessa (ASLA) -hankkeelle. Hakemuksen tekivät Lasse Peltonen, Janne Roininen, Sirku Wallin ja Terttu Nupponen. Rahoitus hankkeelle haetaan erikseen ARA:sta ja hanke käynnistyy vuoden 2010 loppupuolella. Hankkeen tavoitteena on kehittää asukaslähtöistä arviointimenetelmää lähiöiden perusparannus- ja korjausrakentamishankkeisiin.

Arviointitutkimuksen näkökulma sisältyy myös Paras-hankkeen arviointitutkimus-hankkeeseen Arttu (ks. kohta 2.2.1).

Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan Alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuurit (AYI) -jaosto päätti jatkaa jo vuonna 2008 alkanutta sek-

toritutkimusohjelmatyötä järjestämällä vuonna 2010 kolme laajapohjaista seminaaria. Jaosto valitsi YTK:n näiden seminaarien ja niistä raportoinnin koordinoijaksi. Neuvottelut (joissa YTK:sta mukana olivat Mäntysalo ja Roininen) työn käynnistämisestä aloitettiin joulun alla.

YTK (Jukka Hirvonen, Jonna Kangasoja, Mikko Mälkki, Raine Mäntysalo) laati SAFAlle esiselvityksen, jossa webropol-kyselyn kautta arvioitiin arkkitehtikoulutuksen vastaavuutta työelämän tarpeisiin. Esiselvityksen tuloksia raportoitiin Arkkitehti uutisissa ja edelleen Liverpoolin AESOP-konferenssissa pidetyssä esitelmässä ja Journal for Education in the Built Environment (JEBE) -lehdelle laaditussa artikkelikäsitelmässä (kirjoittajana edellisten lisäksi Sari Puustinen). Esiselvitystyön tuloksia hyödynnettiin myös YTK:n vetämässä ja SAFAn koollekutsuunsa arkkitehtuurikoulutuksen strategiaworkshopissa Design Factoryssä 25.3.2009. Syksyllä SAFA tilasi YTK:lta uuden esiselvitystyön liittyen kuntaorganisaatioissa toimivien arkkitehtien työelämän muutosaasteisiin tilaaja-tuottajamallia sovellettaessa.

YTK on osallistunut myös aktiivisesti arviointialan järjestötoimintaan. Liisa Horelli ja Janne Roininen ovat toimineet valtakunnallisen Suomen arviointiyhdistyksen (FES) ry:n hallituksen jäseninä.

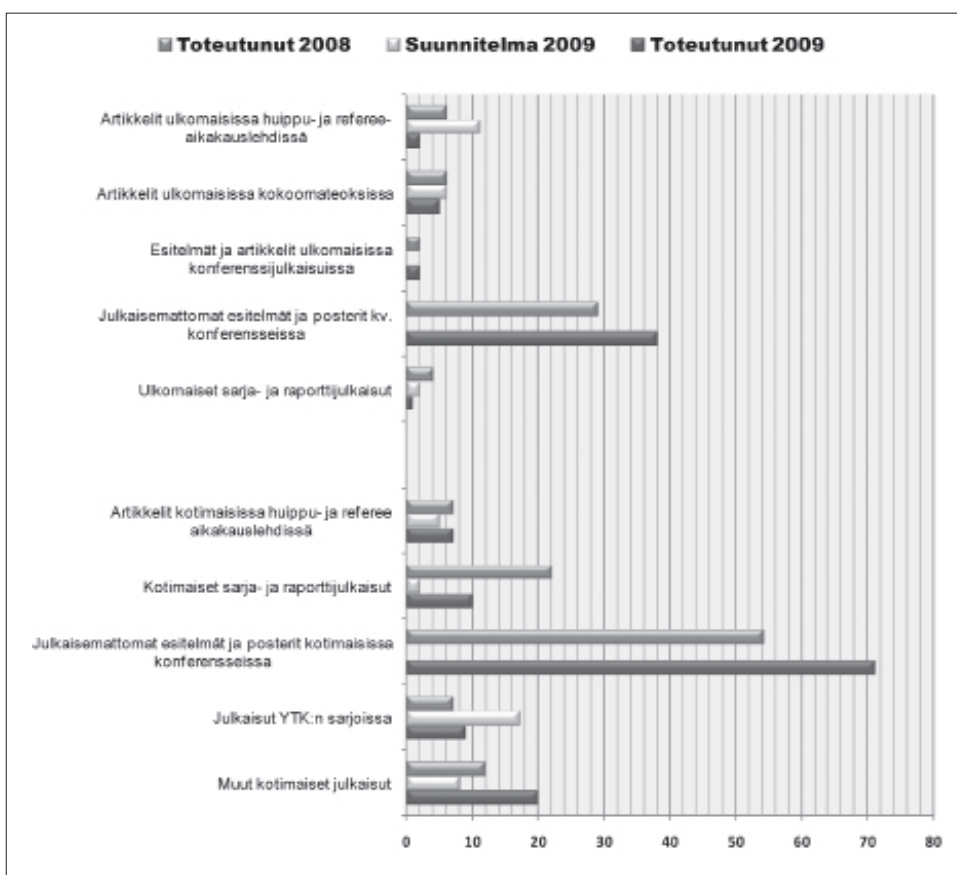
Arviointitutkimuksen painoalalla tekeillä olevista jatko-opinnoista Janne Roininen sai joulukuussa esitarkastajilta lausunnon, jossa puolletaan painatusluvan myöntämistä väitöskirjalle.

2.3 Tieteellinen julkaisutoiminta

YTK:lla seurataan kansainvälisen ja kotimaisen julkaisutoiminnan volyymin kehitystä vuosittaisten toimintasuunnitelmien ja toimintakertomusten yhteydessä. Aiemman toimintakertomuksen, vuodenvaihteessa laadittavien toimintasuunnitelmien ja kertyneiden julkaisutilastojen avulla saadaan kuva kehityssuunnasta.

YTK:n kansainvälisessä julkaisutoiminnassa ei ylletty aivan vuoden 2008 lukumääriin aikakauslehtien ja kokoomateosten artikkelien osalta, mutta julkaisemattomien konferenssiesitelmien ja posterien määrä kasvoi huomattavasti (kuva 3). Aiemmasta, vuotta 2009 koskevasta, toimintasuunnitelmasta jäätin jälkeen varsinkin huippu- ja referee –artikkelien osalta.

YTK:n kotimaisen julkaisutoiminnan volyymin kehitys oli kansainvälistä positiivisempi. Oman julkaisusarjan ja varsinkin muiden kotimaisten julkaisujen lukumäärä kasvoi merkittävästi huippu- ja referee-aikakausilehtiartikkelien määrän pysyessä vuoden 2008 lukemissa (kuva 4). Myös julkaisemattomien kotimaisten konferenssiesitelmien ja postereiden määrä kasvoi vahvasti. Kotimaisten sarja- ja raporttijulkaisujen määrässä jäätin jälkeen vuodesta 2008. Kotimaisen julkaisutoiminnan osalta toimintasuunnitelma ylittyi em. artikkelien, sarja- ja raporttijulkaisujen sekä muiden kotimaisten julkaisujen osalta, mutta oman julkaisusarjan osalta vuosisuunnitelma osoittautui kovin ylimitoitetuksi.

Kuva 3 YTK:n tieteellisen julkaisutoiminnan volyymin kehitys 2008–2009.

Tässä toimintakertomuksessa nyt ensimmäistä kertaa sovellettua vertailua aiempiin tuotoksiin ja suunnitelmiin tullaan kehittämään edelleen ja laajentamaan myös sisällöllisesti. Pitempien aikasarjojen kerryttyä voidaan tehdä myös syvempiä arviointeja ja tulkintoja kehityksen suunnasta ja syistä. Esimerkiksi jonain vuonna vilkastunut henkilöstön muu tieteellinen toiminta (asiantuntijatehtävät jne.) saattaa viedä resursseja julkaisutoiminnalta.

2.3.1 Artikkelit ulkomaisissa huippu- ja referee-aikakauslehdissä

Ache, Peter; Andersen, Hans Thor: Reconciling competitiveness with cohesion: ambivalent realities in metropolitan settings. *disP*, 2009. Vol. 176, nro 1, pp. 31–38.

Horelli, Liisa: Network evaluation from the everyday life perspective: A tool for capacity – building and voice. *Evaluation*, 2009. Vol. 15, nro 2, pp. 205–225; 250.

2.3.2 Artikkelit ulkomaisissa kokoomateoksissa

Ache, Peter: È possibile ”misurare” la governance? [Is it possible to ’measure’ governance?]. In: Governa, F.; Rivolin, U., Janin; Santangelo, M., La costruzione del territorio europeo. Sviluppo, coesione, governance. Roma 2009, Carocci, pp. 121–140.

Horelli, Liisa; Sotkasiira, Tiina; Haikkola, Lotta: Building towards effective participation: A learning-based network approach to youth participation. In: Percy-Smith, Barry; Thomas, Nigel (eds.), *Handbook of Children’s Participation: perspectives from theory and practice*. London 2009, Routledge, pp. 174–183.

Kahila, Maarit; Kyttä, Marketta: SoftGIS as a bridge-builder in collaborative urban planning. In: Geertman, Stan; Stillwell, John Charles Harold, *Planning Support Systems Best Practice and New Methods*, GeoJournal Library, Vol. 95. Netherlands 2009, Springer, pp. 389–411.

Lehtovuori Panu, Havik Klaske: Alternative politics in urban innovation. In: Kong, Lily; O'Connor, Justin, *Creative Economies, Creative Cities: Asian–European Perspectives*. Netherland 2009, Springer: GeoJournal Library, Chapter 14.

Lehtovuori, Panu; Lindqvist, Mikko; Eräpalo, Suvi: Tampere and Forssa. Morphology, meanings, regimes. In: van Boom, Nienke; Mommaas, Hans (eds.), *Comeback Cities. Transformation Strategies for Former Industrial Cities*. Rotterdam 2009, NAI Publishers.

2.3.3 Esitelmät ja artikkelit ulkomaisissa konferenssi-julkaisuissa

Puustinen, Sari; Kangasoja, Jonna: URBA project: developing new urban housing concepts in the Helsinki metropolitan area. SUE-MoT-Conference 2009. Second International Conference on Whole Life Urban Sustainability and its Assesment. Loughborough, UK, 22.–24. April, 2009. Loughborough 2009, Loughborough University, pp. 452–470.

Saad-Sulonen, Joanna; Horelli, Liisa: CI-assisted participatory planning and design as a perspective to ICT-mediated participation: a case-study in Helsinki. Prato Community CIRN conference 2009, 4–6 November. Monash University 2009, Centre for Community Networking Research, Caulfield School of IT, Monash University, [CD-ROM].

2.3.4 Julkaisemattomat esitelmät ja posterit kansainvälisissä konferensseissa

Ache, Peter

Die (Wieder-)Entdeckung der Metropole – Greater Helsinki Vision 2050. TU Vienna. 23.10.2009.

The Finnish Gulf Region. Perspectives, Scenarios, Visions of European

Regional and Economic Development. EKA, Tallinn. 12.10.2009.
Greater Helsinki Vision 2050. HCU, Hamburg. 19.5.2009

Planning Education in Europe. Situation and Perspectives. 23rd AESOP
Annual Conference. Liverpool. 16.7.2009.

Territorial Response Capacity – Interpreting Vision projects in Finland.
TU Dortmund. 17.12.2009.

Ache, Peter; Lehtovuori, Panu

Local and regional views on twin-city development – integration, mobility,
environmental aspects. Rail Baltica Meeting. Tallinn.

Broberg, Anna

SoftGIS ger kunskap om barns perspektiv. Barns utomhusmiljö – nordiskt
metodseminarium. Sveriges Lantbruksuniversitet, Alnarp 26.5.2009.

Horelli, Liisa

Kestävä arjen hallinta. Linköpingin yliopisto, Ruotsi, 22.4.2009.

Esitelmä City Futures Conferenssissa, Madrid, Espanja 5.6.2009.

Esitys Gender in planning konferenssissa, Wien, Itävalta 14.9.2009.

Esitys Community informatics konferenssissa Prato, Italia 6.11.2009.

Ilmonen, Mervi

Branding and creative economies. AAG (Association of American
Geographers) 22.–27.3. 2009 , Nevada; Yhdysvallat.

Urban planning and Urban Challenges in the Perspective of
Sustaina-bility. NSBB (Nordisk Samfundsvidenskabeligt Bolig- og
Byforskningssamarbejde) Byer, boliger og planlægning 23.–25.2009.
Kööpenha-mina, Tanska.

New Urban Housing Concepts. VISURF (Visions of Residential Futures: Housing in Transformation), NordForsk VISURF Researcher NetWork Colloquium #1 Trondheim, Norway, NTNU Multi-disciplinary perspectives on housing qualities, 21.–23. 4. 2009, Trondheim.

City Branding Challenges in Helsinki. CIB (International Council for Research and Innovation in Building and Construction), W69 25th CIB Conference 'Residential Heritage and Modern Life Qualities'. VISURF Researcher Network Colloquium. 8.–14.10.2009, Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria.

Tales from Helsinki: The City in Four Storylines. AESOP – 23rd annual Conference. Why can't the future be more like the past? 14.–19.6. 2009, Liverpool, Iso-Britannia.

Kangasoja, Jonna; Hirvonen, Jukka; Mälkki, Mikko; Mäntysalo, Raine; Puustinen, Sari

Competence demands and education of Finnish planner architects. AESOP – 23rd annual Conference. Why can't the future be more like the past? 14.–19.6. 2009, Liverpool, Iso-Britannia.

Kangasoja, Jonna; Puustinen, Sari

URBA project: developing new urban housing concepts in the Helsinki metropolitan area. AESOP 2009, 23rd Congress of the Association of European School of Planning, 15.–19.7.2009, Liverpool, Iso-Britannia.

Kyttä, Marketta

Theory of affordances and softGIS methodology in person-environment research. Design for All workshop. 22.1.2009. University of Art and Design Helsinki. Helsinki.

Childfriendly, health promotive environment. Keep kids active – international workshop. Invited Key note. 16–17 April 2009, Ankara, Turkey.

SoftGIS methodology for studying the localized experiences of every day environments. The new GIS frontier – Intensive workshop. EDRA (Environmental Design Research Association) 40. conference, May 27–31, Kansas City, USA.

SoftGIS methodology for studying the localized experiences of every day environments. Summer School. Centre for Urban and Regional studies. 11.8.2009.

Children's independent mobility in Finland. International workshop. Transport Research Institute. 4 – 5. 11.2009. Oslo, Norway.

Mattila, Hanna

At the Limits of Communicative Planning. The Design Dimension of Planning as a Challenge to the Theory of Communicative Planning. AESOP-kongressi 2009, Why can't the Future be more like the Past?, 15.–19.7.2009, Liverpool, Iso-Britannia.

Mälkki, Mikko

Beyond Media, 9th International Festival for Architecture and Media, Firenze, 9.–11.7.2009.

"Greater Helsinki Vision 2050, Viewpoints to the Regional Vision" esitelmä yhdessä Ilona Mansikan kanssa.

Mäntysalo, Raine

Agonism and institutional ambiguity: Ideas of democracy and the role of participation in the development of urban planning theory. AESOP Conference 2009: Why can't the future be more like the past? 17.7.2009, Liverpool, Iso-Britannia.

Finnish national land use guidelines and challenges in local & regional strategic planning. Planlegging som styringsmiddel, 19.2.2009, NIBR, Oslo.

Agonism and institutional ambiguity. Ideas of democracy and the role of participation in the development of urban planning theory – case Finland. Local Authority Planning in Change: Planning and Culture, PhD course, 13.8.2009, Tromssa, Norja.

Between Input Legitimacy and Output Efficiency: Defensive Routines and Agonistic Reflectivity in Nordic Land-Use Planning. Local Authority Planning in Change: Planning and Culture, PhD course, 15.8.2009, Tromssa, Norja.

Norvasuo, Markku

The spatial principles of early modern dwellings and the current problem of small-scale urban housing. 23rd Congress of the Association of European Schools of Planning (AESOP), 15.–19.6.2009, Liverpool, Iso-Britannia.

Peltonen, Lasse

Making sense of the mismatch between legal appeals and "felt justice" in urban planning disputes. Nordic Environmental Social Science Conference (NESS) – Knowledge, learning and action for sustainability, 10.–12.6.2009, Lontoo, Iso-Britannia.

Stakeholder conflicts as hurdles in climate change adaptation – the case of flood risk management in Pori, Finland. Association of European Schools of Planning (AESOP) Liverpool, 15–17.6.2009, Liverpool, Iso-Britannia.

From participation to legal action – aspect of 'felt justice' behind legal appeals in Finnish urban planning processes. Association of European Schools of Planning (AESOP), 15.–17.6.2009, Liverpool, Iso-Britannia.

Puustinen, Sari; Kangasoja, Jonna

URBA project: developing new urban housing concepts in the Helsinki metropolitan area. Paper. City Futures in a Globalizing World. An international Conference on Globalism and Change. 4.–6.6.2009, Madrid.

Wallin, Sirkku

Managing urban complexity – Action research and learning-based approach to community development. Association of European Schools of Planning (AESOP), 16.6.2009, Liverpool, Iso-Britannia.

Everyday in Planning and the Built Environment. European Seminar on Gender Awareness and Diversity for Sustainability. URBAN-NET Workshop of the GDUS-network, 15.9.2009, Wien, Itävalta.

Managing urban complexity – Action research and the learning-based approach to community development. Prato Community CIRN Conference 2009: Empowering communities: learning from community informatics practice, PhD Colloquium, 4.11.2009, Prato, Italia.

2.3.5 Muut ulkomaiset tieteelliset julkaisut

Kyttä, Marketta: Finland: Bruk av internett for å samle inn innbyggernes opplevelse og bruk av nærmiljøet sitt. In: Winsvold, Aina; Solberg, Anne (eds.), Modeller for barns medvirkning – en eksempelsamling. Copenhagen 2009, Nordisk Ministerråd, s. 40–43. [http://www.norden.org/fi/julkaisut/julkaisut/2009-577/at_download/publicationfile]

2.3.6 Artikkelit kotimaisissa huippu- ja referee-aikakauslehdissä

Ache, Peter: Shaping the Baltic Metropolis: Meeting Helsinki – Tallinn – St Petersburg. Yhdyskuntasuunnittelu, 2009. Vol. 46, nro 4, s. 36–37.

Broberg, Anna: Kansalaiset kartalla – osallistuvan paikkatiedon suomalaisia sovelluksia. Yhdyskuntasuunnittelu, 2009. Vol. 46, nro 4, 30–31.

Hirvonen, Jukka; Kangasoja, Jonna; Mälkki, Mikko; Mäntysalo, Raine: Mitä kaikkea arkkitehdin pitääkään osata. Osaamishaasteet arkkitehdin työssä -kyselyn tuloksia. Arkkitehtiuutiset, 2009. Vol. 62, nro 5, s. 16–17.

- Kyttä, Marketta; Broberg, Anna; Kahila, Maarit:** Lasten liikkumista ja terveyttä edistävä urbaani ympäristö. *Yhdyskuntasuunnittelu*, 2009. Vol. 47, nro 2, s. 6–25.
- Mäntysalo, Raine; Bäcklund, Pia:** Yhdyskuntasuunnittelun teorioiden kehitys ja asukkaiden osallistumisen tarkoitus. *Terra*, 2009. Vol. 121, nro 1, s. 19–31.
- Peltonen, Lasse; Kangasoja, Jonna:** Konfliktien kartoitus suunnittelun apuvälineenä. *Yhdyskuntasuunnittelu*, 2009. Vol. 47, nro 4, s. 88–97.
- Peltonen, Lasse:** Kumppanuudet ja konfliktit – yhdyskuntasuunnittelu sopimuksina. *Yhdyskuntasuunnittelu*, 2009. Vol. 46, nro 4, s. 34–55.
- Roininen, Janne; Valovirta, Ville:** Katse arviointiosaamiseen [Review to the Finnish Evaluation Competences]. *Hallinnon tutkimus*, 2009. Nro 5, s. 35–40.
- Wallin, Sirkku; Horelli, Liisa:** Arvioinnin paikka alue-yhdyskuntasuunnittelussa? [Where is the evaluation in urban and regional planning]. *Hallinnon tutkimus*, 2009. Nro 5, s. 109–116.

2.3.7 Artikkelit kotimaisissa kokoomateoksissa

- Kyttä, Marketta; Kahila, Maarit; Broberg, Anna; Tynnälä, Jaana:** Laatu kokemuksina. In: Staffans, Aija; Väyrynen, Erja, Oppiva kaupunkisuunnittelu. Espoo 2009, Teknillinen korkeakoulu, s. 79 – 120. [http://opus.tkk.fi/dokumentit/Tulokset_dokumentit/OPUS-kirja_web.pdf]
- Mälkki, Mikko:** Rakennettu kulttuuriympäristö paikallisena ja alueellisenä resurssina [. In: Moilanen, Paavo; Laakso, Seppo; et al., Verkottuneen aluerakenteen ominaisuudet – analyysikatsausraportti. Osa I, Teema 2 Alueet ja verkot suomalaisen kilpailukyyn perustana. Helsinki 2009, Opetusministeriö, Sektoritutkimuksen neuvottelukunta, Alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuuri -jaosto, s. 106–114. [http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tiede/setu/liitteet/Setu_14-2009.pdf]

Mälkki, Mikko; Mäntysalo, Raine; Schmidt-Thomé, Kaisa: Rakennetun kulttuuriympäristön tulevaisuuden haasteita sekä aiheita tarkempaa tutkimusta varten. In: Moilanen, Paavo; Laakso, Seppo; et al., Verkottuneen aluerakenteen ominaisuudet – analyysikatsausraportti. Osa II, Alueet ja verkot suomalaisen kilpailukyyn perustana. Teema 2: Verkottuneen aluerakenteen ominaisuudet. Helsinki 2009, Opetusministeriö, Sektoritutkimuksen neuvottelukunta, Alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuuri -jaosto, s. 37–45. [http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tiede/setu/liitteet/Setu_15-2009.pdf]

Mäntysalo, Raine: Arkkitehtuuritutkimus suunnittelun tutkimuksena. In: Hirvonen-Kantola, Sari; Hentilä, Helka-Liisa, Pohjoinen puhuu. Perinne, kestävyys ja haasteet. Oulu 2009, Oulun yliopisto, Arkkitehtuurin osasto, s. 128–133.

Mäntysalo, Raine: Asemapuisto osana Nurmeksen strategista eheyttämistä. In: Ryhänen, Hannu, Uusiutuva vanha kauppala. Nurmeksen Asemapuiston suunnittelun. Joensuu 2009, Joensuun yliopisto, Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia, s. 29–37.

Nupponen, Terttu: Osaamisrakenteen kehittämisen haasteet ja ratkaisut. In: Moilanen, Paavo; Laakso, Seppo; et al., Verkottuneen aluerakenteen ominaisuudet – esiselvitysraportti. Teema 2, Alueet ja verkot suomalaisen kilpailukyyn perustana. Helsinki 2009, Opetusministeriö, Sektoritutkimuksen neuvottelukunta, Alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuuri -jaosto, s. 25–26. [http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tiede/setu/liitteet/Setu_13-2009.pdf]

Nupponen, Terttu: Osaamisrakenteen kehittämisen haasteet ja ratkaisut. In: Moilanen, Paavo; Laakso, Seppo; et al., Verkottuneen aluerakenteen ominaisuudet – analyysikatsausraportti. Osa I, Teema 2 Alueet ja verkot suomalaisen kilpailukyyn perustana. Helsinki 2009, Opetusministeriö, Sektoritutkimuksen neuvottelukunta, Alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuuri -jaosto, s. 115–133. [http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tiede/setu/liitteet/Setu_14-2009.pdf]

Peltonen, Lasse; Kanninen, Vesa; Kuoppa, Jenni; Ache, Peter: Kaupan sijainnin ohjauksen arviointityöryhmän raportti, LIITE 1: Kaupan sijainnin ohjaus Alankomaissa, Ranskassa, Iso-Britanniassa ja Saksassa. Helsinki: Ympäristöministeriö, 2009. (Ympäristöministeriön raportteja 21). [<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=109021>]

Roininen, Janne: Eri ohjaukeinojen soveltuvuus verkostojen ohjaukseen. In: Moilanen, Paavo; Laakso, Seppo; et al., Verkottuneen aluerakenteen ominaisuudet – esiselvitysraportti. Helsinki 2009, Opetusministeriö, Sektoritutkimuksen neuvottelukunta, Alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuuri -jaosto, s. 28–37. [http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tiede/setu/liitteet/Setu_13-2009.pdf]

Wallin, Sirkku: Näkökulmia yhdyskuntien ja ihmisten verkostoihin. In: Moilanen, Paavo; Laakso, Seppo; et al., Verkottuneen aluerakenteen ominaisuudet – analyysikatsausraportti. Osa I, Teema 2 Alueet ja verkot suomalaisen kilpailukyvyn perustana. Helsinki 2009, Sektoritutkimuksen neuvottelukunta, alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuurit, s. 19–28. [http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tiede/setu/liitteet/Setu_14-2009.pdf]

Wallin, Sirkku: Palvelurakenteen kehittämisen haasteet ja ratkaisut. In: Moilanen, Paavo; Laakso, Seppo; et al., Verkottuneen aluerakenteen ominaisuudet analyysikatsausraportti. Osa I, Teema 2 Alueet ja verkot suomalaisen kilpailukyvyn perustana. Helsinki 2009, Opetusministeriö, Sektoritutkimuksen neuvottelukunta, Alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuuri -jaosto, s. 134–145. [http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tiede/setu/liitteet/Setu_14-2009.pdf]

2.3.8 Julkaisemattomat esitelmät ja posterit kotimaisissa konferensseissa

Ache, Peter

Creating Response Capacity – Managing Metropolitan Spaces. Strategy Seminar, YTK. 11.9.2009.

European metropolitan development planning. Framing the Greater Helsinki Vision 2050 process. USN Lecture Seminar. Helsinki. 10.11.2009.

European Planning Perspectives: Scenarios, Policies, Futures. YTK Long Course. Helsinki. 16.11.2009.

Greater Helsinki Vision 2050. Helsinki Summer School. 11.7.2009.

Internationale Bauausstellungen. Generators of Building Culture and City Development. Laituri, Helsinki. 27.4.2009.

Broberg, Anna

Lasten liikkumista ja terveyttä edistävä urbaani ympäristö. Tutkimusmenetelmänä Internet-pohjainen pehmoGIS-metodi. Kansalaisyhteiskunnan valtakunnallinen tutkimus- ja kehittämisseminaari, 5.2.2009, Jyväskylä.

Turun lasten ja nuorten kokemukset turvallisista ympäristöistä. Lasten ja nuorten turvalliset toimintaympäristöt ja turvallisuuskasvatus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 23.4.2009, Helsinki.

PehmoGIS tutkimusvälineenä. Maantieteen laitoksen geoinformatiikan seminaari, 13.5.2009, Helsingin yliopisto, Helsinki.

Lasten kokemuksia erilaisista asuinympäristöistä Turun seudulla. Elämänlaadun haasteet Turun kaupunkiseudulla, New Bridges –projektin (Interreg IVB) sidosryhmätapaaminen, 28.5.2009, Raisio.

Horelli, Liisa

Esitys Herttoniemen verkostoseminaarissa 10.3.2009, Helsingin työväenopisto.

Prof. Beauregardin vierailun yhteydessä miniseminaari aikapolitiikasta 18.8., Asukastalo Ankkuri, Helsinki.

Esitys aikapolitiikkaseminaarissa 20.3.2009, Työ- ja elinkeinoministeriö, Helsinki.

Esitys prof. Balduccin vierailun yhteydessä miniseminaarissa 30.3.2009, YTK, Espoo.

Esitys Service Factoryssä Akatemiahankkeestamme, 20.4.2009, Helsingin kauppakorkeakoulu.

Esitys aikapolitiikasta 15.5.2009, Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki.

Esitys läsnäolosta arjen hallintana 11.9.2009, Tieteiden talo, Helsinki.

Esitys aikapolitiikasta 15.10.2009, Demos, Helsinki.

Ilmavirta, Tuomas; Mattila, Hanna

Estetisoituja muistoja – Taide ja teollinen historia jälkiteollisen kaupungin kehittämisen välineinä. Arkkitehtuuritutkimuksen päivät, Espoo, Teknillinen korkeakoulu, 22.–23.10.2009.

Kuoppa, Jenni

Lähiliikkumisen ympäristöpolitiikka 6.3.2009, Tampereen yliopiston ympäristöpolitiikan kursilla Ympäristöpolitiikan tutkimusongelmia.

Näkökulmia arjen lähiliikkumiseen 16.3.2009, Dipoli, LJT-koulutusohjelma, Espoo.

Lähiliikkumisen käytännöt ja kokemukset Hämeenlinnassa (yhdessä Petteri Niemen kanssa)

Lähiliikkumisen merkitykset ja mahdollisuudet-seminaarissa 29.10.2009, Hämeenlinna.

Kestävä yhdyskuntarakenne ja elinympäristö Ympäristöklusterin neljännen Ekotehokas yhteiskunta -ohjelman tuloksia (yhdessä Raine Mäntyselän kanssa) Kestävä yhdyskunta ja elinympäristö -konferenssissa 29.9.2009, Kuopio.

Kävelyn ja pyöräilyn potentiaalit arjessa, 19.11.2009, YTK:n pitkä kurssi, Espoo.

Kyttä, Marketta

PehmoGIS ja viheraluesuunnittelu. Helsingin yliopisto: soveltavan biologian laitos. 11.2.2009. Helsinki.

Elinympäristön koettu laatu asukkaiden arvioimana. Kuninkaankolmion seudullisen aluekehittämissuunnitelman Rajaton kick off -seminaari, 5.3.2009. Myyrmäki, Vantaa.

Yhdyskuntarakenteen eheys ja sen vaikutus laatuun ja hyvinvointiin. Muuttuva kaupunkiseutu – Maankäytön ja liikenteen suunnittelun asiantuntijaohjelma. 10.3.2009. Edutech, Tampere.

Lasten ja nuorten toiveet liikuntaan innostavalle elinympäristölle. Olosuhteseminaari. 28.4.2009. Nuori Suomi. Turku.

Lasten liikkumista ja terveyttä edistävä elinympäristö. Kaupunkitutkimuksen päivät. 8.5.2009. Helsinki.

PehmoGIS asukkaiden kokemustiedon kartoittajana. Yhdyskuntasuunnittelun erikoistumisopinnot -lähijakso TKK/YTK. 13.5.2009. Espoo.

Turvallinen elinympäristö lapsille ja nuorille. Liikenneturvan 70-vuotisjuhlaseminaari. 2.6.2009. Helsinki.

Asukasystävällinen elinympäristö. Skanskan ideaseminaari. 3.6.2009.

Kaupunkiympäristön lapsiystävällisyys. Demos-Helsingin Onnelliset kaupungit kirjan julkistamisseminaari. 16.6.2009. Helsinki.

PehmoGIS-metodi lasten osallistumisen tukena. Lapset, nuoret ja politiikka -seminaari. Tieteiden talo ja Eduskunta. 14.9.2009. Helsinki.

Mitä urbaani ympäristö tarjoaa lapsille? Elinympäristö ja yhdyskunnat -seminaari. Ympäristöministeriö, Suomen Ympäristökeskus. 16.9.2009. Helsinki.

Mitä urbaani ympäristö tarjoaa lapsille? Demoksen Peloton-hankkeen Arjen arkkitehdit -työpaja. 22.9.2009. Turku.

Asukkaiden kokema turvallisuus asuinalueella – case Muotiala. Kestävä yhdyskuntarakenne ja elinympäristö konferenssi. TKK/YTK. 28.9.2009. Kuopio.

Turvallinen elinympäristö lapsille ja nuorille. Liikenneturvallisuuspäivät. 14.10.2009. Turku.

Asukkaiden asumispreferenssit. FCG:n aamiaisseminaari. 3.11.2009. Helsinki (+ videoyhteys 6 muulle paikkakunnalle).

Lasten ympäristösuhteet. Luovana kaiken ikää -seminaari. Vantaan taidemuseo ja seurakunnat. 16.11.2009 Vantaa.

Melukylän lapset liikkuu! – ympäristön vaikutus lasten liikkumiseen. Lasten liikuttajat -seminaari. Nuori Suomi. 21.11.2009. Tampere.

Turvallinen elinympäristö lapsille ja nuorille. Savo-Karjalan tiepiirin kehittämispäivät. 25.11.2009. Leppävirta.

Paneeli Innoschool- työpajassa. Kasvatustieteen päivät. 26.11.2009 Tampere.

Asukasystävällinen elinympäristö. Asukkaiden Lappeenranta -seminaari. 29.11.2009. Lappeenranta.

Asukkaiden asumisunelmat ja todellisuus. MESSUTUTKA workshop. Suomen Asuntomessut. 7.12.2009.

Mattila, Hanna

Osallistava suunnittelu ja rakennetun ympäristön estetiikka. Ympäristön esteettiset arvot ja ihmisen hyvinvointi -seminaari, Kansainvälinen soveltavan estetiikan instituutti KSEI, 24.–25.9.2009, Lahti.

Mälkki, Mikko

URBA-hanke ja kaupunkipientalo/townhouse -esitelmä. Asemakaavoittajien päivä, 10+ kaupunkia, 9.9.2009, Lahti.

Mäntysalo, Raine

Kestävä yhdyskunta ja elinympäristö – Ympäristöklusterin Y-osion keskeiset tulokset (Jenni Kuopan kanssa). Kestävä yhdyskuntarakenne ja elinympäristö, 29.9.2009, Kuopio.

Yhdyskuntasuunnittelu strategisena eheyttämisenä. Pohjoinen puhuu – Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston 50-vuotisjuhlaseminaari, 28.11.2009, Oulu.

Yhdyskuntasuunnittelun teorioiden kehitys ja asukkaiden osallistumisen tarkoitus. Kaupunkitutkimuksen päivät 8.5.2009, Helsinki.

Peltonen, Lasse

Maankäytön konfliktit kulttuuriympäristössä. Kulttuurimaiseman hoidon neuvottelupäivät, Ympäristöministeriö / Ympäristöhallinto, 19.8.2009, Kotka.

Kaupan sijainninhajauksen kansainvälinen vertailu, Maakuntakaavoituksen neuvottelupäivät, Ympäristöministeriö / Ympäristöhallinto, 8.10.2009, Oulu.

Yhdyskuntarakentaminen ja ilmastonmuutos. Kiinteistöalan koulutussäätiö KIINKO, Kiinteistökehittämisen ja korjausrakentamisen johtaminen, 24.8.2009, Helsinki.

Puustinen, Sari; Kangasoja, Jonna

URBA project: developing new urban housing concepts in the Helsinki metropolitan area. Kaupunkitutkimuksen päivät 2009 – Urbaani kansalaisuus. 7.-8.5.2009, Tieteiden talo, Helsinki.

Kangasoja, Jonna; Hirvonen, Jukka; Mälkki, Mikko; Mäntysalo, Raine, Puustinen, Sari

Interaktiivinen asiantuntijuus suunnittelussa. Yhdyskuntasuunnittelijoina toimivien arkkitehtien työelämän osaamishaasteet ja kokemuksia koulutuksen niihin antamista valmiuksista. Arkkitehtuurin tutkimuksen päivät 22-23-10.2009, Teknillinen korkeakoulu, Espoo.

Nupponen, Terttu

Saavutettavuuden arvosta 1960-luvun kulttuuriliikkeissä. Kulttuuripoliittikan professorin Anita Kankaan 60-vuotisjuhlaseminaari, 6.3.2009, Jyväskylän yliopisto.

Millaisesta kansalaistoiminnasta on kyse 2000-luvun ryhmärakentamisessa? Kaupunkitutkimuksen päivät 2009, työryhmä 6 Kansalaisaktivisismi globaalissa kaupunkitilassa, 7.5.2009, Helsinki.

Arkkitehtien professionalismismi ja menneisyyden opetukset. Suomalaiset arkkitehdit ja maalaiskunnat uudessa yhteistyössä toisen maailmansodan vuosina. Sessio 5 Profession itseymmärrys. Arkkitehtuurin tutkimuksen päivät, 22.10.2009, Otaniemi, Espoo.

Wallin, Sirkku

Miten tieto välittyy toimijoiden kesken? Paikallista vuorovaikutusta ja digitaalisia työkaluja. Herttoniemen verkostoseminaari, 10.3.2009, Helsinki.

Participatory Community Development in a Neighbourhood of Helsinki, Case Herttoniemi. Columbia Universityn GSAPP:n MA kurssin luento, 18.3.2009, Helsinki.

Waterfront Architecture of the Eastern Helsinki. Columbia Universityn Masters opiskelijoiden ekskursio Aurinkolahteen, 18.3.2009, Helsinki.

Arjen ajan hallintaa, kokemuksia suomalaisesta aikapolitiikasta ja -suunnittelusta. YTK:n ja Työ- ja elinkeinoministeriön yhteinen aikapolitiikka-seminaari, 20.3.2009 Helsinki.

Coproduction of community informatics-assisted services. Services in the Digitized World-seminaari Service Factory at HSE, 20.3.2009, Helsinki.

4P – kansalaiset kumppaneina. MOPO-kurssi ”Prosessien hallinta ja johtaminen”, 1.4.2009, YTK, Espoo.

Mitä UBI on? Teknologia, yhteiskunnallinen muutos ja niiden omaksuminen organisaatiossa. Edupolin ja YTK/TKK:n UBI BIZZ koulutus, 29.4.2009 ja 7.9.2009, Helsinki.

UBI-BIZZ – ubiikin liiketoiminnan koulutuksen esittely. Edupolin ja YTK/TKK:n UBI BiZZ koulutus, 29.4.2009, Helsinki.

Kehittämiskumppanuudet suunnittelun ja kunnallisen demokratian tukena. Kaupunkitutkimuksen päivät, 8.5.2009, Helsinki.

Evaluation as a tool of knowledge building, steering and anticipation in land use planning. Writer’s Clinic, Kommenttivuoro Jeff Kenworthyn vierailulla, 30.9.2009, YTK/TKK, Espoo.

Asukaslähtöinen palvelurakenteen kehittäminen – Ubiikki Helsinki- ja Alpakka-hankkeen esittely. URBA:n James-ryhmä, 30.9.2009.

Alueiden ja yhdyskuntien suunnittelua vai kehittämistä? Kohti kokonaisvaltaisempaa kaupungin suunnittelua ja hallintaa. Pitkän kurssin alustus, 16.11.2009, YTK/TKK, Espoo.

Osallistuvaa paikallista kehittämistä – Herttoniemen malli. Valtakunnalliset asumispäivät, 18.11.2009, Helsinki.

Valtavirtaistaminen alueidenkäytössä ja asuinympäristöjen suunnittelussa. Kuntaliiton sukupuolivaikutusten arviointi-seminaari, 19.11.2009, Helsinki.

2.3.9 Julkaisut YTK:n sarjoissa

2.3.9.1 Sarja A – jatko-opinnäytetyöt: väitöskirjat ja liseniaattityöt

Norvasuo, Markku: Taivaskattoinen huone: Ylävalon tematiikka Alvar Aallon arkkitehtuurissa 1927–1956 [A room with a sky ceiling: the thematics of overhead light in the architecture of Alvar Aalto 1927–1956]. Espoo: Teknillinen korkeakoulu, Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus, 2009. s. 309 (Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja A 37).

2.3.9.2 Sarja B – loppuraportteja, konferenssijulkaisuja ja kokoomajulkaisuja

Heikkinen, Timo: Paikallinen tilaus eheyttämisen lähtökohtana [Local demand as a starting point for defragmentation]. In: Sairinen, Rauno (toim.), Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja elinympäristön laatu [Defragmentation of Urban Structure and Quality of Living Environment]. Espoo 2009, Teknillinen korkeakoulu, s. 17–204.

Kyttä, Marketta; Kahila, Maarit; Heikkinen, Timo: Elinympäristön laadun kytkeytyminen eheyttämiseen. In: Sairinen, Rauno, Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja elinympäristön laatu. Espoo 2009, Teknillinen korkeakoulu, s. 79–120.

Sairinen, Rauno (toim.): Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja elinympäristön laatu [Defragmentation of Urban Structure and Quality of Living Environment]. Espoo: Teknillinen korkeakoulu, 2009. s. 301 (Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja B 96).

2.3.9.3 Sarja C – työpapereita, väliraportteja, koulutustilaisuuksien raportteja

Haanpää, Simo; Tuusa, Ruusu; Peltonen, Lasse: Ilmastonmuutoksen alueelliset sopeutumisstrategiat. READNET-hankkeen loppuraportti

[Regional adaptation Networks. Final report of the READNET-project]. Espoo: Teknillinen korkeakoulu, 2009. (Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja C 75).

Heikkinen, Timo; Mattila, Hanna (toim.): Minne menet kaupunki? [City, Where are you going?]. Espoo: Teknillinen korkeakoulu, 2009. s. 116 (Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja C 73).

Ilmavirta, Tuomas (ed.): Regenerating Urban Core. Publication of the YTK/IFHP Urban Planning and Design Summer School 2008. Espoo: Helsinki University of Technology, 2009. p. 194 (Publications in the Centre for Urban and Regional studies C 72).

Kyttä, Marketta; Staffans, Aija; Merikoski, Tiina (eds.): Sustainable urban structure. Espoo: Helsinki University of Technology, 2009. p. 92 (Centre for Urban and Regional Studies publications C 74).

Mäntysalo, Raine; Roininen, Janne (toim.): Kuinka alueellista muutosta hallitaan – parhaat keinot ja käytännöt : esiselvitys sektoritutkimuksen neuvottelukunnan Alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuurit -jao- ostolle (teema 3) [Managing regional development – best means and practices: A preliminary study]. Espoo: Teknillinen korkeakoulu, 2009. 94 s. (Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja 71/C).

2.3.10 Muut kotimaiset tieteelliset julkaisut

Ache, Peter: Regulating Retail in Germany. Espoo 2009, YTK. 5 s.

Ache, Peter: Shaping the Baltic Metropolis: Meeting Helsinki – Tallinn – St Petersburg. Yhdyskuntasuunnittelu, 2009. Vol. 46, nro 4, s. 36–37.

Ache, Peter; Jarenko, Karoliina: Bologna Survey II – Tables. Helsinki 2009, AESOP/YTK. 52 s.

Ache, Peter; Jarenko, Karoliina: State of the Bologna-Process. Espoo 2009, AESOP/YTK. 33 s.

- Ache, Peter; Mansikka, Ilona; Lehtovuori, Panu:** Greater Helsinki Vision 2050. ASPECTS OF A METROPOLITAN VISION. Beyond Media Festival / Urban Vision Exhibition. Florence&Helsinki 2009. 17 s.
- Horelli, Liisa:** Lapset kohtaavat urbaanin (kirja-arvio). Yhdyskuntasuunnittelu, 2009. Vol. 47, nro 2, s. 80–81.
- Horelli, Liisa:** Uusia tuulia alue- ja yhdyskuntasuunnittelun arvioinnissa. Yhdyskuntasuunnittelu, 2009. Vol. 46, nro 4, 32–33.
- Ilmonen, Mervi:** Kansainvälinen asumis- ja kaupunkitutkijoiden seminaari Hanasaassa. Yhdyskuntasuunnittelu, 2009. Vol. 46, nro 4, s. 38–41.
- Kanninen, Vesa:** Densification, In-fill, Supplementation. New trends of communitystructuredevelopmenttofightgrowingautomobiledependence in medium-sized Finnish cities. The Parliament Magazine's Regional Review, issue 15, December 2009, s. 63.
- Kanninen, Vesa; Kuoppa, Jenni; Mäntysalo, Raine:** Autoriippuvuus vähentää liikkujien vaihtoehtoja. Ympäristö, 2009. Vol. 16, nro 5–6, s. 10–12.
- Kanninen, Vesa; Kuoppa, Jenni; Syrman, Simo; Niemi, Petteri:** Autoriippuvaisuus, mitä se olikaan (Katsaus). Liikenne/Kaupunki, 2009. Vol. 1, nro 1, s. 47–49.
- Krokfors, Karin:** Joustavien asuntojen aika. Arkkitehti, 2009. Vol. 106, nro 4, s. 12–17.
- Krokfors, Karin:** Kestäväksi rakentamista – Vanhankaupungin Kellokas. RY. Rakennettu ympäristö, 2009. Nro 2, s. 24.
- Lehtovuori, Panu:** Yliopisto kulttuurin luoja – Pohdintoja YTK:n roolista Aalto-yliopistossa. Yhdyskuntasuunnittelu, 2009. Vol. 46, nro 4, s. 42–44.
- Mattila, Hanna:** Neljä vuosikymmentä yhdyskuntasuunnittelijoiden akateemista täydennyskoulutusta – Miten tästä eteenpäin?. Yhdyskuntasuunnittelu, 2009. Vol. 46, nro 4, s. 25–29.

Mattila, Hanna: Patologisoituneesta suunnittelusta viihtymisen arkkitehtuuriin [From pathologized planning to comfortable architecture] (kirja-arvio) (book review). Yhdyskuntasuunnittelu, 2009. Vol. 47, nro 1, s. 67–70.

Norvasuo, Markku: Alvar Aalto ja varhaisen valaistustekniikan haaste [Alvar Aalto and the challenge of early technology of lighting]. Valo, 2009. Nro 2, s. 30–31.

Norvasuo, Markku: Paikka kaupungin täydennysrakentamisen lähtökohtana (kirja-arvio) [The site as a starting point for urban infill building (book review)]. Yhdyskuntasuunnittelu, 2009. Vol. 47, nro 4, s. 111–113.

Puustinen, Sari: Turvallisuus teemana Muotialan alueen suunnittelussa. RY. Rakennettu ympäristö, 2009. Nro 1, s. 66–69.

2.4 Muu tieteellinen toiminta

Tieteellisen julkaisutoiminnan tavoin YTK:lla seurataan muun tieteellisen toiminnan volyymien kehitystä vuosittaisten toimintasuunnitelmien ja toimintakertomusten yhteydessä. Aiemman toimintakertomuksen, vuodenvaihteessa laadittavien toimintasuunnitelmien ja kertyneiden toimintatilastojen avulla saadaan kuva kehitysuunnasta.

YTK:n henkilöstön jäsenyydet tieteellisten lehtien ja kirjojen toimitusneuvostoissa, väitöskirjojen esitarkastus- ja vastaväittäjätehtävät ja vastuuroolit kansainvälisissä kokouksissa sekä henkilöstön saamien tunnustuspalkintojen määrät kasvoivat vuoteen 2008 verrattuna (kuva 4). Henkilöstö aktivoitui erityisesti tieteellisten lehtien ja kirjojen toimitusneuvostoissa.

YTK:n henkilöstön työjaksot ulkomailla ja YTK:lle tulleiden ulkomaisten vieraiden määrät vähenivät. Niiden väheneminen oli odotettavissa, sillä vuosi 2008 oli niiden osalta erityisen poikkeuksellinen. On huomattava, että näihin kohdistuva toimintasuunnitelma täyttyi, jopa ylittyi reilusti ulkomaisten vieraiden osalta.

Tässä toimintakertomuksessa nyt ensimmäistä kertaa sovellettua vertailua aiempaan toimintaan ja suunnitelmiin tullaan kehittämään edelleen ja laajentamaan myös sisällöllisesti. Pitempien aikasarjojen kerryttyä voidaan tehdä myös syvempiä arviointeja ja tulkintoja kehityksen suunnasta ja syistä.

2.4.1 Tutkijoiden ja kouluttajien työskentely ulkomailla

Broberg, Anna

City University London, giCentre, Iso-Britannia, 5 pv, työskentelyn syy: Tutkimus.

Kangasoja, Jonna

University of Oslo, Norja, 4 pv, työskentelyn syy: Muu syy: Kansainvälinen kesäkoulu.

Kanninen, Vesa

Amsterdamin yliopisto, Hollanti, 2 kk, työskentelyn syy: Tutkimus.

Krokfors, Karin

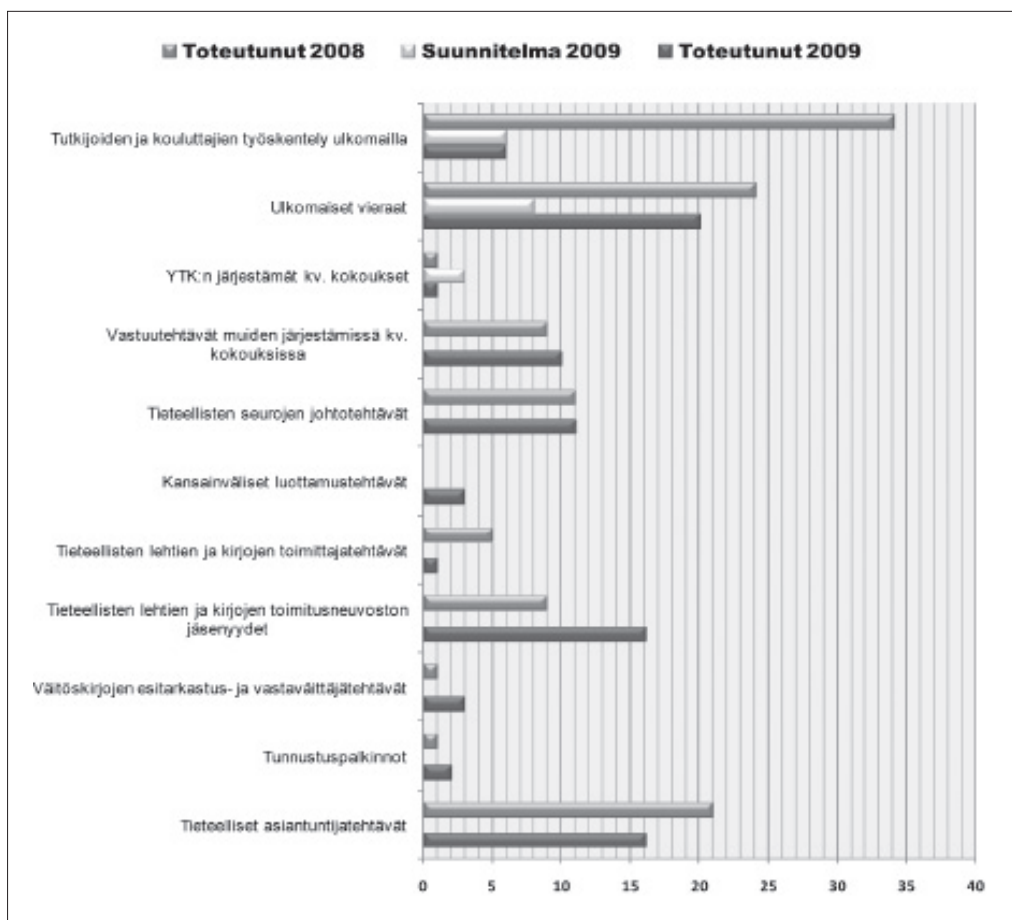
University College London, Bartlett School of Built Environment, Iso-britannia, 3 kk, työskentelyn syy: Tutkimus.

Kuoppa, Jenni

Barcelona's City Council, Espanja, 2 pv, työskentelyn syy: Tutkimus.

Wallin, Sirkku

Universität für Bodenkultur Wien, Itävalta, 4 pv, työskentelyn syy: Kv. seminaarin järjestely ja julkaisutoiminta.

Kuva 4 YTK:n muun tieteellisen toiminnan volyymin kehitys 2008–2009.

2.4.2 Ulkomaiset vieraat

Ache, Peter

Lehmann, Franziska, Dr., Pro loco, Bremen, Saksa, 5 pv, vierailun syy: Opetus ja tutkimus.

Pike, Andy, professori, Centre for Urban and Regional Development Studies (CURDS), Newcastle, Iso-Britannia, 8 pv, vierailun syy: Opetus ja tutkimus.

Vranken, Jan, Dr., professori, University of Antwerp, Belgia, 2 pv, vierailun syy: Opetus ja tutkimus.

Salet, Willem, G., M., Dr., professori, University of Amsterdam, Hollanti, 4 pv, vierailun syy: Muu syy: AESOP Executive Committee Meeting.

Geppert, Anna, Dr., professori, University of Sorbonne, Ranska, 4 pv, vierailun syy: Muu syy: AESOP Executive Committee Meeting.

Skayannis, Pantoleon D. Dr., professori, University of Thessaly, Kreikka, 4 pv, vierailun syy: Muu syy: AESOP Executive Committee Meeting.

Robinson, Jenny, Dr., Open University, Iso-Britannia, 2 pv, vierailun syy: Opetus ja tutkimus.

Sebastian Botic, PhD-opiskelija, Cluj University, Romania, 4 kk, vierailun syy: Tutkimus.

Andrei Mitrea, PhD-opiskelija, Cluj University, Romania, 4 kk, vierailun syy: Tutkimus.

Ilmavirta, Tuomas

Ksenija Hiel, professori, Novi Sadin yliopisto, Serbia, 3 vk, vierailun syy: Opetus.

Ilmonen, Mervi

Beauregard, Robert, professori, Columbia University, Graduate School of Architecture, Planning and Preservation (GSAPP), USA, 5 pv, vierailun syy: Opetus ja tutkimus.

Krokfors, Karin

Diane Haigh, architect, director of architecture and design review, CABE, Commission for Architecture and the Built Environment, Iso-Britannia, 3 pv, vierailun syy: Opetus ja tutkimus.

Kirsteen Mackay, architect, head of design review (special programme), CABE, Commission for Architecture and the Built Environment, Iso-Britannia, 3 pv, vierailun syy: Opetus ja tutkimus.

Kyttä, Marketta

Alison Carver, PhD-opiskelija, Deakin University, Melbourne, Australia, 3 pv, vierailun syy: Tutkimus.

Penny Spyridoula Travlou, PhD-opiskelija, Open Space (The research centre for inclusive access to outdoor environments), Edinburgh College of Art, Iso-Britannia, 4 vk, vierailun syy: Tutkimus.

Ishiro Omiya, PhD-opiskelija, Chiba University, Graduate School of Horticulture, Japani, 4 kk, vierailun syy: Tutkimus.

Ehsan Ahmadi, Doctor of Architecture, School of Urban Planning, College of Fine Arts, University of Tehran, Iran, 3 pv, vierailun syy: Tutkimus.

Carmen Antuña Rozado, PhD-opiskelija, IE School of Architecture, Madrid, Espanja, 2 pv, vierailun syy: Tutkimus.

Mäntysalo, Raine

Alessandro Balducci, professori, Politecnico di Milano, Italia, 3 kk, vierailun syy: Opetus ja tutkimus.

Wallin, Sirkku

Beauregard, Robert, professori, Columbia University, Graduate School of Architecture, Planning and Preservation (GSAPP), USA, 2 pv, vierailun syy: Opetus.

2.4.3 YTK:n järjestämät kansainväliset kokoukset

2.4.3.1 Kestävä yhdyskuntarakenne ja elinympäristö

Kuopiossa 28.–29.9.2009 järjestetty Kestävä yhdyskuntarakenne ja elinympäristö -konferenssi oli osa Ympäristöklusterin yhteenvetotyötä ja neljän ohjelmakauden päätös. Konferenssin järjestivät yhteistyössä Ympäristöministeriö, Teknillisen korkeakoulun Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus YTK, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra ja Kuopion kaupunki. Konferenssin teemoja olivat yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, autoriippuvuuden vähentäminen ja lähiympäristöjen parantaminen. Osallistujina oli lähes 200 maankäytön, liikenteen ja kaupunkikehityksen suunnittelijaa ja asiantuntijaa ja konferenssi osoittautuikin tärkeäksi tutkimuksen yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen areenaksi. Kuopio tarjosi osallistujien kiittelemät puitteet niin konferenssiohjelmalle, epämuodollisimmille keskusteluille ja illanvietoille kuin ekskursiolle konferenssin teemojen kannalta kiinnostaviin kuopiolaisiin kohteisiin.

Klusterihankkeiden tutkijoiden lisäksi konferenssissa kuultiin keynote-luennoitsijoita ja kansainvälisiä vieraita. Pääluennoitsija oli maankäytön ja liikenteen suunnittelun pitkän linjan tutkija ja kehittäjä, professori Jeff Kenworthy Curtin Sustainability Policy -instituutista Australian Perthistä. Kenworthy luennoi otsikolla ”Transportation and urban planning for reduced automobile dependency”. Birgit Georgi European Environmental Agencysta (EEA) haastoi pohtimaan eurooppalaisen kaupunkikehityksen kestävyyttä ja Klaus Hoppe Freiburgin ympäristönsuojeluvirastosta esitteli kaupunkinsa ratkaisumalleja ilmastonmuutoksen asettamiin haasteisiin. Freiburg on tullut tunnetuksi yhtenä kestävä kehityksen kärkikaupungeista Euroopassa. Rauno Sairinen Joensuun yliopistosta esitteli Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja elinympäristön laatu hankkeen tuloksia ympäristöklusterin kolmannelta ohjelmakaudelta ja Jorma Mäntynen Tampereen Teknillisestä yliopistosta toisena kotimaisena keynote-luennoitsijana keskittyi puolestaan analysoimaan liikenteen ja maankäytön politiikkaa, näiden suhdetta ja päätöksenteon ketjua, jonka on tarkoitus viedä kohti kestävämpää liikennettä ja yhdyskuntia. Esitysten sisällöissä korostui autoriippuvaisuus-tematiikka, jota esiintyjät tarkastelivat monelta kannalta. Kenworthyn esitys perustui laajalle vertailuaineistolle suurkaupunkien autoriippuvuuk-sien tasosta eri maanosissa. Kimmo Lapintien kommenttipuheenvuoro ko-

rosti autoriippuvuuden kulttuurista olemusta. Mäntynen puolestaan esitti vahvan argumentin systeemisen näkökulman tarpeellisuudesta tarkasteltaessa liikennettä ja sitä koskevaa päätöksentekoa, mikä on myös autoriippuvuuden käsitteen tärkeä ulottuvuus. Rakenteellisia ratkaisuehdotuksia autoriippuvuuteen esitti Mika Ristimäki Suomen ympäristökeskuksesta ja Vesa Kanninen tarkasteli esityksessään autoriippuvuutta ihmisten arkiliikumisessa ilmenevinä käytäntöinä.

2.4.3.2 Muut kokoukset

Keväällä 2009 käynnistyi ulkomaisten huippuprofessoreiden Geoffrey C. Bowkerin ja Susan Leigh Starin vierailun valmistelu. Vierailun rahoitus saatiin Aalto-yliopiston 'Opetuksen kehittäminen' ideakilpailusta. Vierailun ajankohdaksi on varmistunut elokuu 2010. Professorit tulevat pitämään Aalto-yliopistossa intensiivikurssin '*Values in Design of Information Systems and Technology*' (9.–15.8. 2010), sekä osallistumaan key note puhujina ensimmäisille Aalto-yliopiston, HISTin (Helsinki Institute for Science and Technology) ja Suomen tieteen ja teknologian seuran yhdessä järjestämille päiville 17.–18.8.2010. Vierailun ja tapahtumisen valmistelusta ja organisoinnista on vastannut Jonna Kangasoja.

2.4.4 Vastuutehtävät muiden järjestämässä kansainvälisissä kokouksissa

2.4.4.1 Kokouksen järjestelytoimikunnan puheenjohtaja- ja sihteeri-tehtävät sekä jäsenyydet

Broberg, Anna

Barns utomhusmiljö – nordiskt metodseminarium. Sveriges Lantbruksuniversitet, Alnarp 26.5.2009, Ruotsi, tehtävä kokouksessa: konferenssin ohjelma- tai järjestelytoimikunnan jäsenyys. Ulkomaisia osallistujia: 20, suomalaisia osallistujia: 1.

Mäntysalo, Raine

Local Authority Planning in Change: PLANNING AND CULTURE. IV Nordic Planning Research Symposium, Tromssa, 13.-15.8.2009, Norja, tehtävä kokouksessa: konferenssin ohjelma- tai järjestelytoimikunnan jäsenyys. Ulkomaisia osallistujia: 40, suomalaisia osallistujia: 1.

2.4.4.2 Session puheenjohtajuudet

Ache, Peter

Seminar with Region Hanover on the EC Green Book on Territorial Cohesion, Hannover, 12.1.2009

Saksa, tehtävä kokouksessa: session puheenjohtajuus. Ulkomaisia osallistujia: 15, suomalaisia osallistujia: 0.

AESOP (Association of European Schools of Planning) Heads of Schools Meeting, Planning between sovereignty, interdisciplinarity, and loss of identity, Lille, 26.-28.3.2009

Ranska, tehtävä kokouksessa: session puheenjohtajuus. Ulkomaisia osallistujia: 120, suomalaisia osallistujia: 1. Kokouksessa yli 100 osanottajaa, joista yli puolet ulkomaisia.

Heikkinen, Timo

AESOP 2009 Why can't the future be more like the past? University of Liverpool 15.-18.7.2009. Iso.Britannia, tehtävä kokouksessa: session puheenjohtajuus. Ulkomaisia osallistujia: 700, suomalaisia osallistujia: 15. Kokouksessa yli 100 osanottajaa, joista yli puolet ulkomaisia.

Ilmonen, Mervi

EURA (European Urban Research Association) ja UAA (Urban Affairs Association) City Futures in an Urbanising World, Universidad Rey Juan Carlos, 4.- 6. 6. 2009, Madrid, Espanja, tehtävä kokouksessa: session puheenjohtajuus.

AESOP (Association of European Schools of Planning) 2009 Why can't the future be more like the past? University of Liverpool, 14.–18.7.2009, Iso-Britannia, tehtävä kokouksessa: session puheenjohtajuus.

VISURF (Visions of Residential Futures: Housing in Transformation), NordForsk VISURF Researcher NetWork Colloquium #1. NTNU Multi-disciplinary perspectives on housing qualities. Trondheim 21.–23. 4. 2009, Norja, tehtävä kokouksessa: session puheenjohtajuus.

CIB (International Council for Research and Innovation in Building and Construction), CIB Conference 'Residential Heritage and Modern Life Qualities' Academy of Sciences, Sofia, 8.–14.10.2009, Bulgaria, tehtävä kokouksessa: session puheenjohtajuus.

Peltonen, Lasse

Nordic Environmental Social Science Conference (NESS) – Knowledge, learning and action for sustainability, Lontoo, 10.–12.6.2009, Iso-Britannia, tehtävä kokouksessa: session puheenjohtajuus. Ulkomaisia osallistujia: 100, suomalaisia osallistujia: 25.

2.4.5 Muu tieteellinen toiminta

2.4.5.1 Tieteellisten seurojen johtotehtävät

Ache, Peter

AESOP (Association of European Schools of Planning), Senior Vice President, eurooppalainen järjestö.

AESOP (Association of European Schools of Planning) Expert Pool, Coordinator, eurooppalainen järjestö.

AESOP (Association of European Schools of Planning) Quality Initiative, Member, eurooppalainen järjestö.

Mattila, Hanna

Yhdyskuntasuunnittelun seura, johtokunnan varajäsen, Suomi.

Horelli, Liisa

Suomen arviointiyhdistys (FES) ry, puheenjohtaja, Suomi.

FORMAS, Panel member for the Strong Research Environment, Ruotsi.

Ilmonen, Mervi

EURA (European Urban Research Association), Governing Board, johtokunnan jäsen, eurooppalainen järjestö.

AESOP (Association of European Schools of Planning), Council member, kansallinen edustaja, eurooppalainen järjestö.

VISURF (Visions of Residential Futures: Housing in Transformation), Nordforsk supported NordicBaltic Researcher Network 2008 – 2011, kansallinen vastaava, pohjoismainen järjestö.

Mäntysalo, Raine

Yhdyskuntasuunnittelun, Johtokunnan jäsen, Suomi.

Suomen kaupunkitutkimuksen seura, Hallituksen varajäsen, Suomi.

Roininen, Janne

Suomen arviointiyhdistys (FES), Hallituksen jäsen, Suomi, ulkomainen: ei

2.4.5.2 Kansainväliset luottamustehtävät**Ache, Peter**

ESPON Sounding Board Expert (European Spatial Planning Observation Network).

NVAO Evaluation Commission (De Nederlands-Vlaamse Accreditatie-organisatie), Hollanti.

Peltonen, Lasse

Naturvårdsverket, Ilmastonmuutoksen tutkimusohjelman väliarviointi toukokuu 2009, Ruotsi.

2.4.5.3 Tieteellisten lehtien ja kirjojen toimittajatehtävät

Roininen, Janne

Hallinnon tutkimus / Arvioinnin teemanumero.

2.4.5.4 Tieteellisten lehtien ja kirjojen toimitusneuvoston jäsenyydet

Ache, Peter

Planning Practice and Research, Iso-Britannia.

RaumPlanung, Saksa.

Planning Theory and Practice, Iso-Britannia.

disP, Switzerland.

International Journal of Urban and Regional Research, Iso-Britannia/USA.

Progress in Planning, Iso-Britannia/USA.

European Planning Studies, Iso-Britannia.

Journal of Urban Design, Iso-Britannia.

RaumPlanung, Saksa.

Weimarpolis, Saksa.

Raumforschung und Raumordnung, Saksa.

Ilmavirta, Tuomas

Yhdyskuntasuunnittelu, Suomi.

Ilmonen, Mervi

Yhdyskuntasuunnittelu, Suomi.

Kangasoja, Jonna

Yhdyskuntasuunnittelu, Suomi.

Mälkki, Mikko

Yhdyskuntasuunnittelu, Suomi.

Mäntysalo, Raine

DATUTOP, Suomi.

2.4.5.5 Väitöskirjan esitarkastustehtävät ja vastaväittäjätehtävät

Bengs, Christer

Väitöskirjan esitarkastajana toimiminen (muussa yliopistossa): Tampereen teknillinen yliopisto, Ylä-Anttila, Kimmo, Suomi.

Mäntysalo, Raine

Taideteollinen korkeakoulu, Uimonen, Laura , Suomi.

Nupponen, Terttu

Teknillinen korkeakoulu (Arkkitehtuurin laitos), Aarrevaara, Eeva, Suomi.

2.4.5.6 Tunnustuspalkinnot

Teknillinen korkeakoulu jakoi vuonna 2009 Marja-Terttu Tanttisen rahastosta Naiset ja tekniikka palkinnon YTK:n PehmoGIS-tutkijatiimille. FT Marketta Kytän johdolla työskentelevään tiimiin palkinnon myöntöhetkel-

lä kuuluivat FM Anna Broberg, FM Maarit Kahila, arkkitehti Pilvi Nummi, tekn. yo Kristoffer Snabb ja tekn. yo Mikko Johansson.

Teknillinen korkeakoulu on myöntänyt vuoden 2009 oppikirjapalkinnon OPUS-hankkeen osana syntyneelle Oppiva kaupunkisuunnittelu -kirjalle. Hankkeesta ja kirjan tekemisestä YTK:ssa on vastannut Marketta Kytän johdolla toimiva PehmoGIS-tiimi. Julkaisun ovat toimittaneet Aija Staffans ja Erja Väyrynen TKK:n Arkkitehtuurin laitokselta.. Julkaisu on vapaasti käytettävissä osoitteesta http://opus.tkk.fi/dokumentit/Tulokset_dokumentit/OPUS-kirja_web.pdf.

2.4.5.7 Tietopalvelut tutkimuksessa

YTK:n Yhdyskuntasuunnittelun ja kaupunkitutkimuksen tietopalvelu on ainoa laatuaan Suomessa. Tietopalvelun tehtävänä on yhdyskuntasuunnittelua, alue- ja kaupunkitutkimusta koskevan tiedon kokoaminen ja välittäminen niin YTK:laisille kuin muille alasta kiinnostuneille sekä alan kotimaisten ja ulkomaisten tiedonlähteiden käytön opetus ja ohjaus.

Tietopalvelun kannalta vuosi 2009 oli haasteellinen erityisesti uusiin tiloihin muuton vuoksi sillä kirjaston valmistelu muuttoon ja muuton toteutus vaativat hyvin paljon aikaa. Muutto merkitsi myös katkosta palveluissa: Tieto- ja kirjastopalvelut olivat suljettuina 1.10. – 23.10.

Muuton valmistelu alkoi keväällä kokoelmahuollolla ja siirron suunnittelulla. Muuton yhteydessä kirjaston kokoelmaa siivottiin poistamalla lähinnä sellaisia sarjajulkaisuja, jotka löytyvät muista Aalto yliopiston teknillisen korkeakoulun kirjastoista.

YTK:ssa uudistettiin myös verkkosivut vuoden 2009 aikana. Yhdyskuntasuunnittelun tiedonlähteitä kokoavan sivuston sisältö tarkistettiin ja uudistettiin tarpeellisin osin kevään ja kesän aikana.

Kirjastoa ja tietopalvelua käytti vuonna 2009 lähinnä YTK:n oma henkilökunta ja opiskelijat ja YTK:n hankeyhteistyön kumppanit. Ulkopuoliset asi-

akkaat koostuivat TKK:n arkkitehtuurin osaston opiskelijoista ja Helsingin yliopiston opiskelijoista ja henkilökunnista. Tiedonhakuja tehtiin pääasiassa omille tutkijoille mutta myös muita asiakkaita palveltiin suppeammin ja laajemmin tiedonhankintatehtävin.

Informaatiopalvelu tilasi vuonna 2009 35 maksullista alan lehteä, joista 14 oli ulkomaalaisia tieteellisiä alan lehtiä. Muut alalla keskeiset tieteelliset lehdet saatiin elektronisena TKK:n muiden laitosten tilausten tai TKK:n kirjaston solmimien e-lehtisopimusten kautta. Lehtitilaukset ja -sopimukset eivät kata kuin osan keskeisistä lehdistä, joten tieteellisiä artikkeleita tilattiin saksalaisesta Subito-palvelusta ja kaupallisilta toimittajilta yhteensä 65 kappaletta. Artikkelien tilausmäärä nousi huomattavasti. Edellisenä vuonna artikkeleita tilattiin noin puolet vähemmän, 33 kappaletta. YTK:n kirjaston kokoelma karttui 394 julkaisulla. Nousua edellisestä vuodesta oli 68 julkaisua. YTK:ssa panostetaan kirjakokoelman laatuun ja se näkyy kartutiedoissa mm. siten, että maksullisten julkaisujen hankinta lisääntyy vuosi vuodelta. Vuonna 2008 maksullisia julkaisuja hankittiin 224 kappaletta ja viime vuonna 273 kappaletta. Kirjaston kokoelma karttuu myös alalla keskeisten muiden toimijoiden sarjajulkaisuilla, joiden hankinta perustuu tietopalvelun luomiin vaihtosopimuksiin.

Vaihtosopimusten puitteissa tietopalvelu lähetti YTK:n sarjajulkaisuja kaikkiin keskeisiin alan kirjastoihin kuten yliopistojen arkkitehtuurin osastoille, Helsingin kaupungin Kaupunkisuunnitteluvirastoon ja Tietokeskukseen ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen. Lisäksi YTK:n julkaisujen saatavuudesta huolehdittiin toimittamalla ne yliopistojen pääkirjastoihin ja alan kannalta tärkeisiin tiedekunta- tai kampuskirjastoihin ja paikalliskirjastoihin.

YTK:n julkaisuja myytiin 207 kappaletta vuonna 2009. Eniten myytiin Kaarin Taipaleen väitöskirjaa ”Cities for sale: How economic globalization transforms the local public sphere”, 68 kappaletta. Vuodelta 2008 olevaa URBA-hankkeen julkaisua ”Asuttaisiinko toisin? Kaupunkiasumisen uusia konsepteja kartoittamassa” myytiin 31 kappaletta; Markku Norvasuon väitöskirjaa ”Taivaskattoinen huone. Ylävalon tematiikka Alvar Aallon arkkitehtuurissa 1927–1956” ja Rauno Sairisen toimittamaa julkaisua ”Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja elinympäristön laatu” myytiin kumpaistakin 24 kappaletta.

Tietopalvelun tehtäviin kuului myös YTK:n tutkimus- ja julkaisutoiminnasta tiedottaminen, joka on oleellinen osa yksikön yhteiskunnallista vuorovaikutusta. Tietopalvelu vastaa A-forum-sähköpostilistan ylläpidosta. Listalla on 292 jäsentä. Listan kautta tiedotettiin YTK:n julkaisuista, tutkimustoiminnasta ja alan tapahtumista, julkaisemisesta ja muusta toiminnasta. YTK:n tutkimus- ja julkaisutoiminnasta tiedottamiseen tietopalvelu käytti myös muita sähköpostilistoja ja suoraa tiedotusta sopiville tahoille.

Informaatiopalvelu osallistui valtakunnalliseen erikoiskirjastojen neuvoston toimintaan. Tietopalvelun informaatikko on Erikoiskirjastojen neuvoston työvaliokunnan jäsen.

Tietopalvelussa työskenteli informaatikko Maria Söderholmin lisäksi koulutussihteeri Eeva Mynttinen 31.8. saakka, koulutussihteeri Eija Saari 1.9. alkaen ja siviilipalvelusmies Aleksi Karhula 18.11.alkaen.

2.5 Muu yhteiskunnallinen toiminta

2.5.1 Ei-tieteelliset asiantuntijatehtävät

Heikkinen, Timo

Espoon kaupungin monikulttuurisuusohjelman valmistelutyöpaja:
Asuminen ja aluekehitys, asiantuntija.

Mäntysalo Raine

Liikenne- ja viestintäministeriön sekä ympäristöministeriön MaaLi-foorumi, jäsen.

Uudenmaanliiton strategiafoorumi, jäsen,

KatuMetro-kaupunkitutkimusohjelma, valmistelutyöryhmän jäsen.

Innovatiivinen kaupunki -ohjelma (Helsingin kaupunki ja TKK), ohjaus- ja projektiryhmien jäsen.

Ympäristöministeriö, STRASI-hanke, Asiantuntija hankkeen foorumeissa.

Jyväskylän seudun rakennemallityö, suunnittelijakonsultin (Air-Ix) käyttämä asiantuntija.

Lahden kaupungin liikennestrategiatyö, suunnittelijakonsultin (Trafix) käyttämä asiantuntija.

Puustinen, Sari

Suomen asuntotietokeskuksen ja MTV 3:n järjestämä Suomen paras asuinalue -kilpailun asiantuntijajäsen ja tuomari.

Kutsuttu asiantuntija Metsähallituksen vapaa-ajan asumista koskevaan työryhmään, jossa ideoitiin ja suunniteltiin Metsähallituksen omistamien, vapaa-ajan viettoon ja matkailuun soveltuvien alueiden tulevaa käyttöä.

Peltonen, Lasse

Kutsuttu asiantuntija työpajassa ”Ilmastonmuutoksen tietoaukot kunnissa”, 4.11.2009, Kuntaliitto, Helsinki.

Roininen, Janne

Arviointiasiantuntija, Lapsen Ääni -ohjelma, Helsingin kaupunki.

TKK/IA-tiedekunta, Laatutyöryhmän jäsen.

TKK, Sisäinen auditoija.

TKK, RAE-arvioinnin yhteyshenkilö.

Wallin, Sirkku

Valtionneuvoston Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän (YTR) Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutustyöryhmän (KAMA), jäsen.

2.5.2. Järjestötehtävät

Peltonen, Lasse

Suomen Sovittelufoorumi ry, asiantuntija.

Wallin, Sirkku

Naisten rakentavan asumisen seura Nara ry, 2 sihteeri.

2.5.3 Tieteenalaan liittyvät julkiset esiintymiset ja yleis-tajuiset esitelmät

Horelli, Liisa

Esitys Kokoomuksen kaupunkipolitiikkaseminaarissa 30.11.2009, Helsinki.

Esitys Akavan tilaisuudessa aikasuunnittelusta, 10.12.2009, Helsinki.

Krokfors, Karin

Luento joustavasta asumisesta asuntosuunnittelun kurssilla ARK II, 14.10 2009, Arkkitehtiosasto/TKK, Espoo.

Lehtonen, Hilka

Haastattelu lehteen Kotimaisema. Asuntosäätiön asiakas- ja tiedotuslehti 4/2009 ”Urbaanille asumiselle haetaan uusia muotoja”.

Mälkki, Mikko

Haastattelu YLE 1, aamu-tv:ssä Kirmo Mikkolan kirjoituksia esittelevästä kirjasta ”Arkkitehtuurilinjoja. Kirmo Mikkolan kirjoituksia.” (julk. Rakennustieto 2009, toim. Jorma Mukala). 28.11. klo 9–10. Helsinki.

Mäntysalo, Raine

Luento Jyväskylä seudun rakennemallityön motiiviseminaarissa: Yhdyskuntasuunnittelu strategisena eheyttämisenä. 28.4.2009, Jyväskylä.

Luento Kaupunkitutkimuksen kutsuseminaarissa: Kaupunkitutkimus Aalto-yliopistossa, 29.4.2009, Helsinki.

Esitelmä EU-rahoitteen Value-kehittämishankkeen suunnitteluseminaarissa: Asemapuiston vuorovaikutteinen suunnittelu strategisena eheyttämisenä. 14.5.2009, Nurmes.

Esitelmä MaaLi-foorumissa: Maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen rajatyöskentelynä, 23.2.2009, Helsinki.

Esitelmä tilaisuudessa Alueidenkäytön tietojärjestelmät: Millaiseen tietoon strategisen suunnittelun tulisi perustua? 1.4.2009, Helsinki.

Puheenjohtaja keskustelutilaisuudessa tornitorakentamisesta pääkaupunkiseudulla ja Suur-Tapiolan alueella. ”Tornitaloja taivaanrannassa?” 26.10.2009, Espoo.

Puheenjohtaja Uudenmaan arkkitehruutipoliittista ohjelmaa käsittelevä paneelikeskustelussa, ARMI-päivä, 5.5.2009, Helsinki.

Esitelmä tilaisuudessa Maankäytön suunnitteluseminaari: Strateginen maankäytön suunnittelu – sääntelyn ja mahdollistamisen välimaastossa, 12.11.2009, Salo.

Esitelmä Paras-Arttu -hankkeen kuntaseminaarissa: Eheytykö kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenne ilman kuntaliitoksia? 20.11.2009, Helsinki.

Esitelmä seminaarissa Ympäristöstrategian ja -ohjelman seuranta ja ympäristöohjelman tarkistuksen käynnistys: Maankäytön suunnittelu strategisena eheyttämisenä, 25.11.2009, Uusikaupunki.

Esitelmä URBA-hankkeen IV workshopissa: Konseptit osana yhdyskuntien strategista eheyttämistä. Tapaus Nurmeksen Asemapuisto, 8.12.2009, Helsinki.

Peltonen, Lasse

Esitelmä Tulevaisuuden tutkimuksen seuran tilaisuudessa Ilmastostrategiat ja varautuminen Suomessa ja Itämeren alueella: Alueelliset ilmastostrategiat, 10.2.2009.

Esitelmä Kaupunkilaisten kaavakoulussa Laiturilla: Miten näkökulmaa paikallisiin kiistoihin voisi avartaa? 19.5.2009, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Haastattelu Helsingin sanomissa otsikolla ”Tuhannet protestoivat leikkauksia” aiheesta kaupunginosien palvelut ja nk. NIMBY-ilmiö. 9.12.2009.

Puustinen, Sari

Esitys Taideteollisen korkeakoulun Design Connections-tohtorinkoulutusohjelman kutsuseminaarissa: Demand for Communication, 21.1.2009, Helsinki.

Esitelmä Raklin ja Kiinkon järjestämällä Rakennuttaja-päivillä: Asuttaisiinko toisin? Uudet urbaanit asumisen konseptit, 22.–23. 1.2009, Aulanko, Hämeenlinna.

Esitelmä YTK:n pitkällä kurssilla: Viestinnän merkitys yhdyskuntasuunnittelussa, 27.1.2009, Espoo.

Esitelmä YTK:n erikoiskurssilla: Viestintä prosessinhallinnan välineenä yhdyskuntasuunnittelussa, 5.5.2009, Espoo.

Haastattelu YLE Radio 1:ssä: Suomen Paras asuinalue-kilpailu – Kokkolan Koivuhaan esittely ja kommentointi. 19.11.2009, Helsinki.

Esiintyminen MTV3:n Joka kodin asuntomarkkinat-ohjelmassa aiheena Kokkolan Koivuhaan esittely ja perustelut sille, miksi alue on valittu kilpailuun Suomen parhaasta asuinalueesta, 9.10, 11.10, Helsinki.

Esiintyminen MTV3:n Joka kodin asuntomarkkinat-ohjelmassa aiheena perustelut Oulun Karjasillan alue valinnalle voittajaksi kilpailussa Suomen paras asuinalue.

Esitelmä Oulun lähiöhankkeen väliseminaarissa: Turvallinen asuinalue suunnittelun keinoin, 25.11.2009, Oulun yliopiston arkkitehtuurin laitos, Oulu.

Roininen, Janne

Esitelmä Setu-hankkeen palauteseminaarissa: Teeman 3 yhteenveto ja suositukset, 9.1.2009.

Esitys Hallinnon tutkimus -lehden Arviointisuplementin julkistamistilaisuudessa. Työelämän kehittämisarviointi yliopistosektorilla, 21.1.2009.

Esitelmä Setu-hankkeen päätösseminaarissa: Kuinka alueellista muutosta hallitaan – parhaat keinot ja käytännöt, 29.1.2009.

Esitelmä kurssilla Prosessien johtaminen ja hallinta yhdyskuntasuunnittelussa: Arviointi ohjauskeinona, 4.5.2009, YTK, Espoo.

Esitys YTK:n johtokunnassa: RAE-arvioinnin tulokset YTK:n kannalta, 21.9.2009, YTK, Espoo.

Esitys Tampereen ilmastoilllassa: Kriteeririihen vaiheet, 27.10.2009, Tampere.

Wallin, Sirkku

Suora demokratia – kansalaiset toimijoina ja tekijöinä. Vasemmistoliiton kesäseminaari, 28.8.2009, Espoo.

2.6 Laatutyö tutkimuksessa

Tutkimuksen laatutyön päätehtävä muodostui tutkimuksen kansainvälisestä arvioinnista, jossa YTK oli mukana muiden Aalto-yliopiston muodostavien laitosten ohella. YTK:ta arvioineen kansainvälisen paneelin jäseninä olivat:

- puheenjohtajana Prof. Nicolaas van de Giesen, Delf University of Technology, Alankomaat
- Prof. Yvan Beliveau, Virginia Tech, USA
- Prof. Björn Birgisson, KTH Royal Institute of Technology, Ruotsi
- Prof. Armin Grün, ETH Swiss Federal Institute of Technology Zürich, Sveitsi
- Prof. Riitta Keiski, Oulun yliopisto
- Prof. Ali Madanipour, Newcastle University, UK.

Tämän paneelin arviointikohteita olivat myös Rakenne- ja rakennustuotantotekniikan laitos, Yhdyskunta- ja ympäristötekniikan laitos, Maanmittaus-tieteiden laitos ja Lahden keskus.

Paneelin arvioitavat asiakohdat olivat:

- tieteellinen laatu
- tieteellinen vaikuttavuus
- yhteiskunnallinen vaikuttavuus
- tutkimusympäristö
- tulevaisuuden potentiaali.

Näiden kohtien numeerisessa arvioinnissa (1-5) YTK edusti keskitasoa. Tulevaisuuden potentiaali arvioitiin ilahduttavasti tasolle 4 (very good) ja muut kohdat tasolle 3 (good).

Yleisvaikutelmana paneeli totesi raportissaan, että ”it is clear that YTK is playing an active role in the Nordic and European planning forums and enjoys a positive reputation in the field”. YTK:n rakenteellisia vahvuuksia ovat verkostomainen rakenne, monitieteisyys ja yhteisten painoalojen rakentaminen. Kansainvälistymisen todetaan edenneen hyvin. Julkaisujen määrää pidettiin suurena (2,7 julkaisua henkilöä kohden vuositasolla). Julkaisutoiminnan vähäisen näkyvyyden kv. artikkeli/viitetietokannoissa tiedostettiin johtuvan mm. soveltavasta tutkimusorientaatiosta.

Tutkimuksen arvioinnin lopputulemana Aalto-yliopiston arviointitiimi tunnisti Aalto-yliopiston huippututkimuksen vahvuusalueiksi laskennan ja mallinnuksen, materiaalitutkimuksen, muotoilun sekä ICT- ja mediatutkimuksen. YTK:n kannalta ilahduttavaa oli, että näiden alojen ohella monitieteisiksi, Aalto-yliopiston tutkimusaloiksi tunnistettiin ihmislähtöinen elinympäristö, energia ja luonnonvarojen kestävä käyttö sekä digitalisoituminen ja palvelut.

Vuonna 2009 toteutettiin myös YTK:n projektimuotoisen tutkimustoiminnan sisäinen auditointi osana TKK:n sisäistä auditointia. Tätä on kuvattu laajemmin luvussa 1.5.

YTK:n laatu-/laitoskäsikirjan päivittämistä jatkettiin kehittämällä tutkimuksen laatutavoitteita, -mittareita, palautejärjestelmiä sekä laatutyön ja tutkimuksen arvioinnin toimintamalleja. Vuoden lopulla julkaistiin ensimmäiset luonnokset Aalto-yliopiston tulevasta 4Y-palautejärjestelmästä, mikä tulee jatkossa ohjaamaan myös YTK:n laadunvarmistus- ja palautejärjestelmiä. YTK:lla kehitettyjen laatumittareiden todettiin olevan varsin helposti siirrettävissä luonnosvaiheessa olevaan 4Y-malliin.

3 Koulutus ja sen yhteiskunnallinen vuorovaikutus

3.1 Yleistä

Keskeisin osa YTK:n koulutuksesta on täydennyskoulutusta, mutta YTK on osallistunut myös perus- ja jatko-opintotaseeseen koulutukseen TKK:n ja muiden korkeakoulujen eri oppituolien yhteistyökumppanina.

YTK:n koulutuksen tarkoituksena on tukea yliopistotasaisen tutkinnon suorittaneiden alue- ja yhdyskuntasuunnittelun, aluekehittämisen ja kaupunkitutkimuksen alalla toimivien henkilöiden elinikäistä monitieteistä ammatillista ja tieteellistä kehittymistä sekä työelämässä tarvittavan osaamisen järjestelmällistä ajantasaistamista ja uudistamista valtakunnallisesti. Samalla YTK:n koulutus tukee myös suomalaisen yhdyskuntasuunnittelija-profession ammatillisen identiteetin ja itseyttä kehittymistä.

YTK:n täydennyskoulutuksen yhteiskunnallinen vuorovaikutus perustuu YTK:n laajaan verkottuneisuuteen käytännön yhdyskuntasuunnittelun kentällä. YTK:n Pitkälle kurssille, joka on laitoksen tunnetuin täydennyskoulutustuote, on vuosien varrella osallistunut jo noin 1 400 suomalaista yhdyskuntasuunnittelun ammattilaista.

Täydennyskoulutuksen ja tutkimuksen harjoittaminen saman katon alla edistää YTK:n yhteiskunnallista vuorovaikutusta. Tutkimuspohjaisen ope-

tuksen kautta YTK pystyy jalkauttamaan tutkimustuloksiaan tehokkaasti käytännön yhdyskuntasuunnitteluun. Toisaalta YTK saa täydennys- ja jatkokoulutuksessa käytettyjen vuorovaikutteisten opetusmetodien ansiosta paljon arvokasta tietoa käytännön yhdyskuntasuunnittelutyöstä ja käytännön toimijoiden kokemista alan tutkimustarpeista.

3.2. Täydennyskoulutus

YTK:n täydennyskoulutus on muodostunut vuonna 2009 perinteiseen tapaan lukuvuoden kestoisesta yhdyskuntasuunnittelun Pitkä kurssi -asian-tuntijaohjelmasta, viiden lähiopetuspäivän kestoisista moduulipohjaisista kurseista (MOPO) ja 1–2 päivän mittaisista tutkimuspohjaisista lyhytkurseista (TUPO). YTK on järjestänyt myös kesäkouluja, seminaareja, tilauspohjaista täydennyskoulutusta ja omaa sisäistä henkilöstökoulutusta. Vuonna 2009 täydennyskoulutustarjontaan saatiin lisäksi uusi koulutusmuoto, Alue- ja yhdyskuntasuunnittelijan oppisopimustyyppinen koulutus, jossa yhdistyvät työssäoppiminen ja korkeakoululla annettava tietopohjainen opetus.

Oheisissa taulukoissa 3 ja 4 näkyvät YTK:n koulutusvuosien 2008 ja 2009 avainluvut opetusministeriön keräämän KOTA-tilaston mukaan.

Koulutusten määrä kasvoi merkittävästi, noin 60 prosenttia, mutta niihin osallistuneiden määrä laski hieman (taulukot 3 ja 4). Toteutettujen opetus-tuntien määrä kasvoi noin 15 prosenttia. Kasvu painottui lähiopetukseen ja tutorointiin etäopetuksen säilyessä ennallaan.

	Koulutuksia	Osallistujia yhteensä	Naisia	x) Opetustunteja yhteensä	lähiopetus	etäopetus	tutorointi
Lyhytkurssit (1-5 pv)	27	855	468	169	172	0	0
Muut kurssit (alle 30 op)	3	94	58	351	183	12	156
Erikoistumisopinnot (väh 30 op)	0	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	30	949	526	520	355	12	156

Koulutusten ja kurssien pääasiallinen rahoituslähde	Koulutuksia	Osallistujia yhteensä	Naisia	x) Opetustunteja yhteensä	lähiopetus	etäopetus	tutorointi
Opetusministeriön rahoitus	14	181	102	214	164	10	40
Työministeriön rahoitus	0	0	0	0	0	0	0
Työnantajan tilauskoulutus	0	0	0	0	0	0	0
Muu rahoituslähde	16	768	424	306	191	2	116
YHTEENSÄ	30	949	526	520	355	12	156

Taulukko 2 YTK:n koulutustoiminnan volyymi vuonna 2008 KOTA-tilaston mukaan.

	Koulutuksia	Osallistujia yhteensä	Naisia	x) Opetustunteja yhteensä	lähiopetus	etäopetus	tutorointi
Lyhytkurssit (1-5 pv)	45	760	429	216	216	0	0
Muut kurssit (alle 30 op)	10	102	64	378	203	12	163
Erikoistumisopinnot (väh 30 op)	0	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	55	862	493	594	419	12	163

Koulutusten ja kurssien pääasiallinen rahoituslähde	Koulutuksia	Osallistujia yhteensä	Naisia	x) Opetustunteja yhteensä	lähiopetus	etäopetus	tutorointi
Opetusministeriön rahoitus	27	124	72	273	213	10	50
Työministeriön rahoitus	0	0	0	0	0	0	0
Työnantajan tilauskoulutus	2	43	25	14	14	0	0
Muu rahoituslähde	26	695	396	307	192	2	113
YHTEENSÄ	55	862	493	594	419	12	163

Taulukko 3 YTK:n koulutustoiminnan volyymi vuonna 2009 KOTA-tilaston mukaan.

3.2.1 Yhdyskuntasuunnittelun asiantuntijaohjelma, Pitkä kurssi

YTK:n vuosittain toistuva asiantuntijaohjelma Pitkä kurssi on tarkoitettu mm. arkkitehdeille, maisema-arkkitehdeille, maanmittareille ja maantieteilijöille, jotka haluavat suuntautua yhdyskuntasuunnitteluun ja yhdyskuntien kehittämiseen tai toimivat kaavoittajina. Opinnot koostuvat viidestä viikon mittaisesta lähiopintojaksoista, ulkomaan ekskursiosta ja osin etätyönä suoritettavista tehtävistä. Opintojen tavoitelaajuus on 20 opintopistettä, maksimissaan voi suorittaa 44 opintopistettä. Kurssin opetuksesta kokonaisuutena vastaa koulutuspäällikkö. Kurssin 2008–2009 kokonaistoetukseen osallistuivat koulutuspäällikkö Hanna Mattila, suunnittelijat Anu Allt, Timo Heikkinen ja Tuomas Ilmavirta, tutkija Mervi Ilmonen sekä kurssisihteeri Eeva Mynttinen. Kaikilla jaksoilla aiheista luennoivat alan kotimaiset ja ulkomaiset asiantuntijat. Vuoden 2008–2009 kurssille oli 64 hakijaa, joista valittiin 36 osallistujaa. Kurssi tuotti yhteensä 745 opintopistettä.

3.2.2 MOPO-kurssit

Moduulipohjaiset (MOPO) kurssit ovat yhdyskuntasuunnittelun eri osa-alueisiin liittyviä, aihepiireiltään rajattuja opintokokonaisuuksia, jotka yhdessä kattavat yhdyskuntasuunnittelutehtävissä toimivien keskeisimmät osaamisalueet. Opiskelijat voivat yhdistellä niistä itselleen sopivia laajempia opintoja, mutta jokainen kurssi on itsenäinen kokonaisuutensa, jonka voi suorittaa erikseen. Yhden MOPO-monimuotokurssin laajuus on viisi opintopistettä, verkkoMOPOjen kuusi opintopistettä.

Keväällä 2009 järjestettiin MOPO-kurssi Prosessien johtaminen ja hallinta yhdyskuntasuunnittelussa. Osanottajia kurssilla oli 15 ja opintopisteitä kertyi 50. Kurssin suunnittelusta ja toteutuksesta vastasivat koulutuspäällikkö Hanna Mattila ja suunnittelija Timo Heikkinen.

3.2.3 TUPO – tutkimuspohjaiset lyhytkurssit

YTK:ssa käynnissä oleviin tai vasta valmistuneisiin tutkimuksiin perustuvat 1–2 päivän kurssit toimivat keskustelufoorumeina ja tutkimustiedon avaajina käytännön työelämän tarpeisiin. Ne nivelletään mahdollisimman kiinteästi alan ajankohtaiseen yliopistotasoiseen tutkimukseen.

Helmikuun 11. järjestettiin YTK:n URBA-hankkeen kysymyksenasetteluihin ja tutkimustuloksiin perustuva kurssi ”Avauksia kestävään kaupunkiasumiseen”. Kurssilla esiteltiin kaupunkiasumisen ja asuntotuotannon monipuolistamista sekä vetovoimaistamista kysyen, kuinka kysyntä ja tarjonta kohtaisivat asuntomarkkinoilla, kuinka asukkaat voisivat vaikuttaa asumisen vaihtoehtoihin sekä miten kestävä kehityksen näkökulma huomioidaan asuntotuotannossa. Kurssin suunnittelusta vastasivat Tuomas Ilmavirta ja Hanna Mattila ja osallistujia oli 32.

Maaliskuun 9. järjestettiin kurssi ”Ilmastopolitiikan alueelliset ulottuvuudet”. Kurssilla käsiteltiin yhdyskunta- ja aluesuunnittelun mahdollisuuksia vastata ilmastonmuutoksen asettamiin haasteisiin. Näkökulma ulottui EU:n tasolta seudulliseen ilmastopolitiikkaan. Kurssilla kysyttiin, millaisia velvoitteita EU tulee asettamaan alueelliselle ilmastostrategiatyölle ja millainen suhde ilmastopolitiikalla on tämän hetken aluepoliittisiin tavoitteenasetteluihin. Kurssin suunnittelusta vastasivat Timo Heikkinen ja Hanna Mattila ja kurssilla oli 30 osallistujaa

Syyskuun 11. järjestettiin kurssi ”Strateginen suunnittelu metropolialueella – uudet toimintatavat ja työvälineet”. Kurssilla käsiteltiin strategisen suunnittelun uusia työvälineitä ja toimintamalleja keskittyen erityisesti metropolialueen suunnitteluun. Tarkasteltavina olivat suunnittelun ja hallinnoinnin muuttuvat toimintakulttuurit, mutta myös suunnittelun uudet työvälineet kuten toimintapolitiikat ja -strategiat, kehityskuvat ja rakennemallit, joita tarkasteltiin suhteessa perinteisiin maankäytön ohjauksen keinoihin kuten kaavoitukseen. Työkielenä oli osittain englanti. Kurssin suunnittelusta vastasivat Timo Heikkinen ja Hanna Mattila. Kurssilla oli 29 kotimaista osallistujaa, joiden lisäksi iltapäivän englanninkieliseen osuuteen osallistui 25 entistä Nordregion täydennyskoulutusopiskelijaa pohjoismaista.

Lokakuun 19. järjestettiin ”Kauppakeskus yhdyskuntarakenteen kauppavarana” -kurssi, jolla esiteltiin tuoretta tietoa kauppakeskusten vaikutuksista kaupunkiseutujen yhdyskuntakehitykseen ja etsittiin keinoja kestävästä kehityksen periaatteiden mukaiseen kauppakeskussuunnitteluun. Tarkastelun painopisteessä oli erilaisten toimijoiden logiikat tunnistava seudullinen prosessien hallinta, jota kehitetään parhaillaan YTK:n KOKKKA-hankkeessa (Kauppakeskukset osaa kestävästä kulutuksesta ja kaupunkirakennetta). Kurssin suunnittelusta vastasivat Anu Allt ja Timo Heikkinen ja osallistujia kurssilla oli 50.

3.2.4 Oppisopimustyyppinen koulutus

Opetusministeriö valitsi keväällä 2009 yli sadan hakemuksen joukosta YTK:n Alue- ja yhdyskuntasuunnittelijan oppisopimustyyppisen koulutuksen rahoitettavaksi yhdeksän muun oppisopimustyyppisen koulutuksen pilotin ohella. Oppisopimustyyppinen koulutus on korkeakoulututkinnon suorittaneille suunnattua täydennyskoulutusta, joka toteutetaan osittain korkeakoululla ja osittain työpaikalla työssäoppimisena. YTK:n oppisopimustyyppinen koulutus perustuu MOPO-kursseihin, joista valitaan yksilöllisesti opiskelijan tarpeisiin soveltuvat kurssit. Lisäksi opiskelijat tekevät harjoitustöitä työpaikallaan ja osallistuvat työssäoppimista tukeviin tilaisuuksiin korkeakoululla. Koulutuksen laajuus on 30 opintopistettä ja kesto yhden vuoden.

Oppisopimustyyppisen koulutuksen pilottiryhmään valittiin marraskuussa 35 opiskelijaa ja koulutus käynnistyi joulukuussa 2009. Oppisopimustyyppisen koulutuksen vastuupettajana on Christer Bengs.

3.2.5 Muu täydennyskoulutustoiminta, tilauskurssit ym.

Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus suunnittelee myös räätälöityjä tilauskurseja asiakkaiden (esim. maakuntien liitot, kunnat, eri ammattiryhmät ja viranomaisorganisaatiot) tarpeisiin. Kurssien sisältö, laajuus ja toteutusmuoto suunnitellaan aina yhteistyössä asiakkaan kanssa. Luento-opetuksen ohella kursseilla voidaan hyödyntää esimerkiksi työelä-

mälähtöisiä opiskelumenetelmiä tai verkkoympäristöjen tarjoamia etä- ja ryhmätyömahdollisuuksia.

Vuonna 2009 jatkettiin joulukuussa 2008 käynnistynyttä Museoviraston tilaamaa kurssia 'Kulttuuriympäristö yhdyskuntasuunnittelun ja -kehityksen viitekehyksessä'. Kurssi oli suunnattu Museoviraston omalle henkilökunnalle ja siihen kuului yhteensä kolme lähiopetuspäivää. Osallistujia oli yhteensä noin 50 henkilöä. Kurssia koordinoivat Mikko Mälkki ja Hanna Mattila.

YTK ja ammatillista aikuiskoulutusta tarjoava Edupoli tekivät koulutusyhteistyötä toteuttamalla pienyrittäjille suunnatun sähköisen liiketoiminnan tuntemusta ja käyttöä edistävän intensiivikurssin. Tämä Ubiikin liiketoiminnan kurssi (UBI BIZZ) oli osa Tekes-rahoitteista Ubiikki Helsinki -tutkimushanketta. Vastaava kurssi oli toteutettu aiemmin vuonna 2008. UBI BIZZ -koulutuksen aiheita olivat muun muassa sähköinen laskutus, sosiaalinen media ja sen hyödyntäminen markkinoinnissa, tekniset ratkaisut ja tietoturva. Opetus tapahtui neljän tunnin lähiopetuksena ilta-aikaan huhti–toukokuussa 2009. Lähiopetukseen sisältyi asiantuntijapuheenvuoroja sekä etätehtävän suorittamista tukevia työpajoja. Opetuksen tukena toimivat Edupolin tarjoama oppimisolusta ja uring-yhteisö. Koulutuksen tuloksena pienyrittäjät rakensivat itselleen sähköisen liiketoimintasuunnitelman. Kurssin suunnittelusta ja opetuksesta vastasi Sirkku Wallin YTK:sta. Edupoli toteutti koulutuksen tiloissaan ja vastasi koulutuksen markkinoinnista sekä sitomisesta tutkintorakenteeseen.

3.3 Perusopintotaso

YTK ei tarjoa omia perustutkintotason koulutusohjelmia, mutta on osallistunut yhteistyökumppanina ja koordinoijana kansainväliseen koulutustarjontaan, jonka puitteissa voi suorittaa myös perustutkintotason opintoja. Tällaista opetustarjontaa ovat YTK / IFHP Urban Planning and Design Summer School ja Helsinki Summer School.

Vuonna 2009 YTK osallistui TKK:n uuden yhdyskuntasuunnittelun alaan liittyvän englanninkielisen maisteriohjelman suunnitteluun yhdessä IA-

tiedekunnan muiden laitosten kanssa. Suunnittelu- ja koordinoitustyötä tekivät YTK:ssa Barbara Havel, Mervi Ilmonen ja Eeva Mynttinen professori Peter Achen johdolla. Maisteriohjelman työnimenä on Managing Spatial Change. TKK:n rehtori ja IA-tiedekunta myönsivät valmistelutyölle pienen rahoituksen.

3.3.1 YTK/IFHP Urban Planning and Design Summer School

YTK on koordinoinut IFHP-kesäkoulua jo vuodesta 1995 osana IFHP-järjestön (The International Federation of Housing and Planning, perustanut Ebenezer Howard vuonna 1913) toimintaa. Kurssin johtajana toimi professori Ksenija Hiel Novi Sadin yliopistosta Serbiasta. Kesäkoulu toteutettiin 10.–22.8. 2009 yhteistyössä Turun ja Jyväskylän kaupunkien kanssa ja kurssin teemana oli Mapping Urban Space. Kesäkoulussa tarkasteltiin sekä laajemmin kaupunkiseutujen haasteita että muun muassa väliaikaisten käyttöjen mahdollisuuksia kaupunkikeskustojen kehittämisessä. Kurssille haki yli 100 henkilöä ja mukaan valittiin 34 opiskelijaa, joiden joukossa oli arkkitehteja, kaupunkisuunnittelijoita sekä yhteiskuntatieteilijöitä. Kesäkoulu osoittautui saadun palautteen mukaan onnistuneeksi paitsi opiskelijoiden myös yhteistyökaupunkien näkökulmasta ja koulu sai julkisuutta niin paikallisessa kuin valtakunnallisessa mediassa. Edellisen vuoden tapaan kurssilaisten suunnitelmista ja esseistä kootaan raporttijulkaisu, joka leviää sekä elektronisena että painettuna kansainvälisestikin. Kurssi on 5 opintopisteen laajuinen ja kansainväliset sekä kotimaiset osanottajat voivat hyödyntää kurssisuorituksensa perus-, jatko- tai täydentävinä opintoina kotimaassaan ja -yliopistoissaan. Kurssia koordinoi Tuomas Ilmavirta.

3.3.2 Helsinki Summer School

Helsinki Summer School toteutetaan vuosittain elokuussa yhdeksän pääkaupunkiseudun korkeakoulun yhteistyönä. YTK on toteuttanut HSS:ssa kaupunkitutkimuksen kurssia vuodesta 2001 alun perin yhteistyössä Helsingin yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitoksen kanssa. Sittenkin kurssi on laajentunut koko kaupunkitutkimusverkoston yhteiseksi. Vuonna 2009 kurssin teema oli ”Representations of the City”. 5.–22. 8.2009 järjestetyllä

kurssilla toimivat opettajina professori Peter Ache ja tutkija Mervi Ilmonen, joka on ollut TKK:n yhteyshenkilö kurssien alusta alkaen. Kurssin ulkomaisia opettajia olivat Rebecca Madgin (University of Glasgow), Reuben S. Rose-Redwood (University of Victoria) ja Duncan Light (Liverpool Hope University).

3.3.3 Perusopinnot ja -tutkinnot

Epävirallista graduohjausta:

Kyttä, Marketta

Aalto yliopiston teknillinen korkeakoulu/ Arkkitehtuurinosasto: Niilo Ikonen

Aalto yliopiston teknillinen korkeakoulu/ Arkkitehtuurinosasto, maisema-arkkitehtuuri: Emilia Horttanainen

Turun yliopisto, Porin kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma: Sanna Forsell

Mäntysalo, Raine

Helsingin yliopisto: Petteri Niemi

Helsingin yliopisto: Miska Simanainen

Helsingin yliopisto: Simo Syrman

Peltonen, Lasse

Tampereen yliopisto: Johanna Tuomisaari

Tampereen yliopisto: Suvi Eräpalo

3.4. Jatko-opintotaso

YTK:ssa voi suorittaa jatko-opintoja seuraavilla tavoilla:

- osallistumalla YTK:n täydennyskoulutus- ja seminaaritarjontaan ja hyväksyttämällä näitä jatko-opintosuorituksina omalla valvojallaan ja omassa korkeakoulussaan
- YTK:ssa toimivien professoreiden (Raine Mäntysalo/TKK, Arkkitehtuurin laitos, Peter Ache/TKK, Arkkitehtuurin laitos) valvonnassa ja ohjauksessa sekä heidän johtamaansa jatkokoulutukseen osallistumalla
- osallistumalla tutkijana YTK:n tutkimushankkeisiin ja varttuneempien tutkijoiden vetämiin tutkimusryhmiin liittyen omien jatko-opintojen aihepiiriin.

3.4.1 Tutkijakoulut

Asumisen muutos -tutkijakoulu on Teknillisen korkeakoulun ja Helsingin yliopiston yhteinen, opetusministeriön ja Suomen Akatemian rahoittama tutkijakoulu, Kurssin johtaja on HY:n kaupunkimaantieteen professori Mari Vaattovaara ja sitä koordinoi tutkija Mervi Ilmonen TKK:sta. Koulussa on viis jatko-opiskelupaikkaa. Se on vuonna 2009 kokoontunut neljä kertaa laajennettuun tutkimusseminaariin, joka on ollut avoin myös muille alan jatko-opiskelijoille. Koulun piirissä on noin 15 jatko-opiskelijaa. Keväällä 2009 koulun varsinaiset jatko-opiskelijat osallistuivat Amerikan maantieteilijöiden (AAG) konferenssiin Las Vegasissa, Yhdysvalloissa. Konferenssissa kaikki opiskelijat esittivät tutkimushankkeeseen perustuvan tieteellisen paperin. Koulun toiminta jatkuu vuoden 2009 loppuun.

Asumisen muutos -tutkijakoulu liittyi mukaan TKK:n Maanmittaustieteiden laitoksen koordinoimaan laajennettuun tutkijakouluhakemukseen, joka sai myönteisen rahoituspäätöksen Suomen Akatemialta keväällä 2009. Uuteen Rakennettu ympäristö -tutkijakouluun tuli mukaan kaikkiaan yhdeksän korkeakoulua ja tutkijakoulupaikkoja on 30. Asumisen ja yhdyskuntasuunnittelun tutkimusteemoille on tutkijakoulussa varattu omat teeman-

sa. Kestävät yhdyskunnat -teema muodostaa eri tutkimusaloja läpileikkaavan näkökulman. Teeman koordinoivastuu on varattu YTK:lle/prof. Raine Mäntysalo. Mäntysalo on myös tutkijakoulun johtokunnan jäsen. Tutkijakoulu järjesti lokakuussa ensimmäisen haun tutkijakoulupaikoista. Professori Peter Achen tuore jatko-opiskelija Kristi Grisakov sekä dosentti Liisa Horellin tutkimusryhmän tutkija Joanna Saad-Sulonen/TaiK saivat paikan. KIRSU-tutkijakoulun jatko-opiskelija (PehmoGIS-tiimi) Maarit Kahilan tutkijakoulupaikka siirtyi uuteen tutkijakouluun.

IA-tiedekunnalle perustettiin vuonna 2009 oma tohtoriohjelma ENARCH. Tohtoriohjelman johtajana toimii professori Kimmo Lapintie, joka vastaa ohjelman toiminnasta sekä tohtorikoulutuksen kehittämisestä ja koordinoimisesta yhdessä tiedekunnan kanssa. Tohtoriohjelmalle on valittu johtoryhmä, jossa on edustaja jokaiselta tiedekunnan laitokselta sekä jatko-opiskelijoiden edustaja ja post doc -edustaja. YTK:ta johtoryhmässä edustaa prof. Raine Mäntysalo. Tohtoriohjelma toimii kiinteässä yhteistyössä Suomen Akatemian rahoittamien tutkijakoulujen, erityisesti rakennettu ympäristö -tutkijakoulun kanssa. Tohtoriohjelma myönsi vuonna 2009 yksivuotisen jatko-opintorahoituksen URBA-hankkeen tutkija Karin Krokforsille sekä puolivuotisen rahoituksen tutkija Jonna Kangasojalle.

3.4.2 Jatkokoulutuskurssit

Pitkän kurssin opetusohjelmaan sisältyy vapaavalintainen jatkokoulutusseminaari. Seminaariin osallistui lukuvuonna 2008–2009 16 jatko-opiskelijaa tai jatko-opintojen aloittamista harkitsevaa ympäri maata. Opintopisteitä myönnettiin yhteensä 14. Kurssille osallistuu satunnaisemmin myös edellisten vuosien jatko-opiskelijoita. Seminaarissa käydään vuoden mittaan läpi tutkimuksen tekemisen käytäntöjä; tutkimussuunnitelman tekemistä, tieteellistä kirjoittamista, tutkimukseen liittyviä teoreettisia ja metodologisia valintoja jne. Lisäksi seminaarissa varataan aikaa osallistujien omien tutkimusaiheiden ja -suunnitelmien esittelyyn, opponointiin ja keskusteluun. Jatkokoulutuksesta kurssilla vastasivat Mervi Ilmonen, Lasse Peltonen ja Raine Mäntysalo. Kurssilla vieraili myös luennoitsijana ja keskustelijana professori Esa Väliverronen Helsingin yliopiston tiedotusopin laitokselta.

3.4.3 Jatko-opinnot ja -tutkinnot

Vuonna 2009 väitteli kaksi tutkijaa, joiden ohjaukseen YTK on osallistunut: Joao Figueira ja Kaarin Taipale. Lisäksi YTK:ssa tutkijoina työskentelevät Markku Norvasuo ja Barbara Havel väittelivät. Havel teki väitöksensä TKK:n Maanmittaustieteiden laitokselle, muut Arkkitehtuurin laitokselle.

Jatkotutkinnon valvojat:

Ache, Peter

TKK: Kristi Grišakov

Mäntysalo Raine

TKK: Anna Broberg

TKK: Tuomas Ilmavirta

TKK: Mikko Mälkki

TKK: Jonna Kangasoja

TKK: Sun Nan, Kiina

TKK: Salla Korpela

Oulun yliopisto: Emilia Ihatsu

Jatkotutkinnon viralliset ohjaustehtävät:

Kyttä, Marketta

TKK: Anna Broberg (valvoja prof. Raine Mäntysalo)

TKK: Maarit Kahila (valvoja prof. Ari Jolma)

Jatkotutkinnon epävirallista ohjausta:

Ache, Peter

University of Cluj, Romania: Andrea Mitrea (vierailleva jatko-opiskelija)

University of Cluj, Romania: Sebastian Botic (vierailleva jatko-opiskelija)

Horelli, Liisa

Helsingin yliopisto: Sirkku Wallin

Tampereen yliopisto: Jenni Kuoppa

Helsingin yliopisto: Janne Roininen

Helsingin Yliopisto: Sanna Koskinen

Taideteollinen korkeakoulu: Joanna Saad-Sulonen

3.5 Sisäinen koulutus

YTK:n tutkimushenkilökunnalle järjestettiin käyttökoulutusta tutkimustyötä tukevista tietokoneohjelmista: käsittekarttaohjelmistosta CmapTools (25.9.2009) ja strukturoimattoman aineiston hallinta- ja analyysiohjelmas- ta Atlas.ti. (15. & 28.10.2009). Koulutukset organisoi Jonna Kangasoja ja ulkopuolisena opettajana toimi Jarkko Mylläri Helsingin yliopistosta. Lisäksi järjestettiin viitteidenhallintaohjelma RefWorksin käyttökoulutus (3.12.2009), jonka organisoi Kaisa Schmidt-Thomé. Opettajana toimi Kirsi Heino TKK:n pääkirjastosta.

YTK:lla järjestettiin vuoden aikana kaksi sisäistä laadunvarmistukseen liittyvää informaatio- ja koulutustilaisuutta, joihin osallistui noin 2/3 henkilöstöstä. Tilaisuudet pidettiin henkilöstökokousten yhteydessä ja niitä koordinoi YTK:n laatuvaastaava Janne Roininen.

Tutkimuksen kehittämispäivien (Tie teiden välissä, 12.–13.2.2009) workshop-työskentelyn tuloksena perustettiin useita teemakohtaisia opintopiirejä. Teemaan 1 (Place-based (everyday) experience) liittyvää ”Tarjouma”-piiriä ryhtyi vetämään erikoistutkija Marketta Kyttä tukena professorit Raine Mäntysalo ja Kimmo Lapintie (Arkkitehtuurin laitos). Jälkimmäisten vetämänä käynnistettiin myös teemaan 2 (Planning research) liittyvä Top Club. Näissä opintopiireissä on tutkijoita YTK:n lisäksi erityisesti Arkkitehtuurin laitokselta ja yksittäisiä tutkijoita myös muista laitoksista ja korkeakouluista. YTK:n sisäisenä opintopiirinä käynnistettiin myös teemaan 4 (Policy analysis and governance) liittyvä Yleinen etu -piiri, jota vetävät vs. tutkimuspäällikkö Lasse Peltonen ja koulutuspäällikkö Hanna Mattila. Opintopiirit ovat kevästä 2009 kokoontuneet 1–2 kuukauden välein. Teema 3, joka käsittelee aika ja tilaa on kokoontunut keväällä 2009.

Opintopiirien käynnistymisen myötä YTK:n jo olemassa ollut Kirjoittajaklinikka-opintopiiri muutti muotoaan. Kun aiemmin Kirjoittajaklinikassa keskityttiin tieteellisen kirjoittamisen ja julkaisutoiminnan teemoihin, ryhdyttiin Kirjoittajaklinikoita vuonna 2009 suuntaamaan voimakkaammin tutkijavierailujen ja YTK-laisten julkaistujen artikkeleiden ja pidettyjen konferenssiesitelmien ympärille. Kansainvälisiin tutkijavierailuihin liittyen Kirjoittajaklinikasessioita avattiin myös muille osanottajille. professori Alessandro Balduccin kanssa pidettiin huhtikuussa yhteinen keskustelutyypinen Kirjoittajaklinikka teorian käytäntöreflektiivisyyteen liittyen. Professori Jeffrey Kenworthy vierailuun liittyen pidettiin lokakuussa avoin tutkijatapaaminen, jossa Kenworthy alusti yhdyskuntarakenteiden auto-riippuvuudesta ja YTK:n omat tutkijat pitivät puheenvuoroja kestävä kehityksen käsitteestä, strategisesta arvioinnista yhdyskuntasuunnittelussa ja ilmastonmuutostematiikkaan liittyvästä YTK:n tutkimuksesta. Elokuussa pidettiin Kirjoittajaklinikka, jossa Horelli, Kyttä ja Mäntysalo kertoivat uusien tieteellisten artikkeleidensa julkaisuprosesseista ja tutkijat vertailivat kokemuksiaan Liverpoolin AESOP-konferenssissa.

3.6 Tietopalvelut koulutuksessa

YTK:n Yhdyskuntasuunnittelun ja kaupunkitutkimuksen tietopalvelu vastaa yksikössä annettavasta tiedonhankintaan liittyvästä ohjauksesta ja opetuksesta. Informaatiopalvelu antaa ohjausta ja opetusta alan lähteiden käytöstä kaikille tarvitseville. Yhdyskuntasuunnittelun alan tiedonhankintaa varten on tuotettu verkkomateriaaleja itseopiskelua ja opettajavetoista opiskelua varten. Informaatiopalvelu pitää yllä myös verkkosivustoa, josta löytyy yhdyskuntasuunnittelun alan keskeiset tiedonlähteet. Lisäksi informaatiopalvelun tehtävänä on tiedottaa YTK:ssa järjestettävistä tilaisuuksista yhteistyössä YTK-koulutuksen kanssa.

YTK:n tietopalvelu siirtyi uusiin tiloihin syksyn 2010 alussa. Tieto- ja kirjastopalvelut olivat muuton vuoksi kiinni 1.10.–23.10.

Merkittävimmän tiedonhankinnan opetusta ja ohjausta saavan ryhmän muodostaa vuosittain järjestettävän YTK:n pitkän kurssin opiskelijat. Opiskelijat saavat alan tiedonlähteitä koskevaa opetusta ja he tekevät tiedonhankintaan liittyvän tehtävän. Syksyllä 2008 käynnistyneen pitkän kurssin tiedonhankinnan tehtävän esittely ja tiedonlähteiden käyttöä koskeva opetus annettiin ensimmäisen kerran ATK-luokassa, jossa kaikilla oli tietokoneet käytössä. Kun aiempina vuosina opiskelijat ovat valinneet itse aiheen, josta tekevät tiedonhankinnan tehtävän, tänä vuonna opiskelijoille annettiin mahdollisuus tuottaa myös pitkän kurssin ekskusiokohdetta koskevaa materiaalia. Kurssin opiskelijat pyysivät poikkeuksellisen paljon henkilökohtaista ohjausta tiedonlähteiden käytössä. Huomattavan paljon ohjauksessa on keskitytty kansainvälisten tietokantojen käyttöön.

Tietopalvelu osallistui myös YTK-koulutuksen järjestämistä tilaisuuksista tiedottamiseen. Koulutustapahtumista tiedotettiin tietopalvelun ylläpitämän A-forum-sähköpostilistan ja muiden alan keskeisten sähköpostilistojen kautta.

Tietopalvelussa työskenteli informatikko Maria Söderholmin lisäksi koulutussihteeri Eeva Mynttinen 31.8. saakka, koulutussihteeri Eija Saari 1.9. alkaen ja siviilipalvelusmies Aleksi Karhula 18.11. alkaen.

3.7 Muu yhteiskunnallinen vuorovaikutus

3.7.1 Seminaarit

Perinteikäs YTK:n ja Espoon kaupungin kulttuuritoimen yhteinen kesäseminaari toteutettiin 6.–7.8.2009 Espoon kulttuurikeskuksessa. Aiheena oli tällä kertaa monikulttuurisuus, mihin liittyen seminaarin nimeksi valikoitui Kollaasikaupunki. Seminaarissa kysyttiin mitä monikulttuurisuus ja kulttuurien välisyys merkitsevät, miten monikulttuurisuus näkyy kaupunkikuvassa ja -rakenteessa ja miten suunnittelun tulisi huomioida monikulttuurisuuden haaste. Seminaarissa pohdittiin myös, asettuvatko monikulttuurisuus ja kansallinen kulttuuri-identiteetti vastakkain, ja mikä on globalisaation ja monikulttuurisuuden suhde? Osallistujia oli 60 ja suunnittelusta vastasi Timo Heikkinen.

3.7.2 Laiturin debatti

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston näyttely- ja kokoustila Laiturin kanssa yhteistyössä järjestettävät julkiset Laiturin debatti-keskustelutilaisuudet jatkuivat. Elokuun 3. järjestettiin englanninkielinen ”Making Metropolitan Strategies” keskustelutilaisuus, jossa pohdittiin suurkaupunkisuunnittelua, sen ja suurkaupunkien historiaa ja tulevaisuuden visiointia. Alustajina olivat professori Alessandro Balducci (Politecnico di Milano), professori Peter Clarke (University of Helsinki) ja professori Peter Ache (Helsinki University of Technology). Tilaisuuden puheenjohtajia olivat kaupunkitutkimuksen vt. professori Panu Lehtovuori (Viron taideakatemia) ja suunnittelija Timo Heikkinen (YTK).

Lisäksi 21.4. järjestettiin Laiturilla tilaisuus ”Greater Helsinki Vision – missä mennään nyt?” Tilaisuudessa esiteltiin Helsingin seudun visiotyön nykyvaihe. Puheenjohtajana toimi Panu Lehtovuori (YTK) ja yleisöä oli noin 50.

3.8 Laatutyö koulutuksessa

Koulutuksen laatutyötä jatkettiin vuonna 2009 YTK:n laatukäsikirjan mukaisesti. Vuonna 2009 toteutettiin myös TKK:n sisäinen auditointi. Koulutuksen osalta auditoinnin kohteena oli jatkokoulutus, jota YTK ei varsinaisesti anna, mutta tuottaa välillisesti sisältöjä jatkotutkintokoulutukseen. Lisäksi YTK:n professorit ohjaavat jatko-opinnäytteitä. Auditointiraportissa yhteistyö jatkokoulutusasioissa erityisesti arkkitehtuurin laitoksen kanssa todettiin aktiiviseksi ja toimivaksi. Täydennyskoulutuksen osalta auditoinnin yhteydessä pidettiin tarpeellisenä edelleen kehittää, selkiyttää ja ryhmitellä laatuindikaattoreita.

Muissa yksiköissä vierailevaksi auditoidjaksi koulutuksen osalta nimettiin Hanna Mattila. Mattila vieraili auditoidussa TKK:n täydennyskoulutuskeskus Dipolia, mistä puolestaan vieraili auditoidja YTK:lla. Yksiköiden välinen tiedonvaihto ja laatujärjestelmien vertailu koettiin molemmin puolin hedelmälliseksi. Sisäisestä auditoinnista laajemmin luvussa 1.5.

Osana YTK:n laatu-/laitoskäsikirjan päivittämistä kehitettiin edelleen koulutuksen laatutavoitteita, -mittareita, palautejärjestelmiä sekä laatutyön ja koulutuksen arvioinnin toimintamalleja. Vuoden lopulla julkaistiin ensimmäiset luonnokset Aalto-yliopiston tulevasta 4Y-palautejärjestelmästä, mikä tulee jatkossa ohjaamaan myös YTK:n laadunvarmistus- ja palautejärjestelmiä. YTK:lla kehitettyjen laatumittareiden todettiin olevan varsin helposti siirrettävissä luonnosvaiheessa olevaan 4Y-malliin.

Janne Roininen esitteli YTK:n laatutyötä niin koulutuksen, tutkimuksen kuin yhteiskunnallisen vaikuttavuudenkin osalta tammikuussa Kuntatalolla järjestettävässä seminaarissa Hallinnon tutkimus -seuran, Työelämän tutkimus -yhdistyksen ja Suomen arviointiyhdistyksen jäsenille. Jarenkon ja Roinisen seminaarialustus pohjautui heidän Hallinnon Tutkimus -lehdessä loppuvuonna 2008 julkaistuun artikkeliin.